

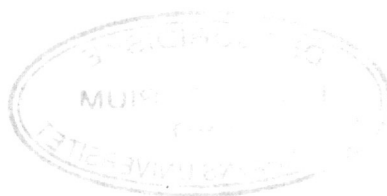
BETÆNKNING
vedrørende
UDDANNELSE
AF LÆRERE I TEKSTILSLØJD

Afgivet af det af
undervisningsministeriet under 6. januar 1967
nedsatte udvalg

BETÆNKNING 647

1972

ISBN 87 503 1285 5

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN

Indholdsfortegnelse

Kapitel I. Udvalgets kommissorium, sammensætning, møder m.v.	5
Kapitel II. Udvalgets overvejelser.	8
1. Terminologi	8
2. Uddannelsens varighed og opbygning	8
3. Bemærkninger til forslaget	9
4. Ansættelsesmuligheder	10
5. Status i udvalgsarbejdet	11
Kapitel III. Udvalgets forslag til en 2-årig uddannelse af lærere i tekstilsløjd . .	12
Målsætning	12
Adgangsbetingelser	12
Uddannelsens struktur.	13
Vejledende timetal	13
Uddannelsens indhold:	
1. Pædagogik og psykologi	14
2. Supplerende fag	17
3. Hovedfag	
A. Vævning	19
B. Broderi	24
4. Bifag:	27
Rammevævning	27
Stoftryk	29
Mønsterbrug	30
Billedvævning	31
Batik	31
Knipling	32
Hækling	33
Håndstriking	33
Maskinstriking	34
Klædedragten	35
Plantefarvning	35
Brik- og spjældvævning	36
Knytning	37
Dramatik	37
Kreativitet	38
Hensyntagende specialundervisning	38
Bestemmelser om oprykning, optagelse i uddannelsens 2. år og uddannelsens afslutning	39

Kapitel IV. Indpasning af beklædningssyning	40
Kapitel V. Kvalifikationskrav til seminarielærere i tekstilsløjd	42
Kapitel VI. Praktiktjeneste, praktiklærer og praktiklærerkursus.	43

Fortegnelse over bilag:

1. Delbetænkning vedrørende kjolesyningslæreruddannelsen.	45
2. Forslag til kodenumre.	76
3. Særudtalelse fra Håndarbejdets Fremmes Skole.	77
4. Brev fra Folkbildningsförbundet i Stockholm.	78
5. Brev fra Kirke- og undervisningsdepartementet i Oslo til Statens Lærerskole i forming i Oslo.	80
6. Uddrag af betænkning nr. 571/1970 om uddannelse til omsorg.	81

KAPITEL I

Udvalgets kommissorium, sammensætning, møder m.v.

Udvalget vedrørende uddannelsen af håndarbejds lærerinder (-lærere) og -instruktører i aften- og ungdomsskoler m.v. er nedsat af undervisningsministeriet den 6. januar 1967.

Udvalgets kommissorium er følgende:

»Udvalget skal vurdere de eksisterende muligheder for uddannelse af lærerinder (lærere) og instruktører i håndarbejds-, kjolesynings- og vævefagene i aften- og ungdomsskoler, på højskoler, husholdningsskoler, efterskoler og ungdomsforsorgens skoler.

Det er herunder udvalgets opgave *at* behandle og fremkomme med forslag angående spørgsmålet om en tidssvarende målsætning for de nævnte fag og med henblik herpå studere beslægtede uddannelser i Norge og Sverige samt optage kontakt med tilgrænsende områder inden for andre fag, herunder navnlig andre skabende fag, *at* udtale sig om behovet for ændringer, udvidelser og eventuelle nydannelser inden for uddannelsesområdet, idet der ønskes forslag om kursustilrettelæggelse, herunder optagelsesbestemmelser, fagenes indhold og omfang, metodisk og pædagogisk træning med henblik på ungdoms- og voksenundervisning, kursuslængde samt eventuelle afsluttende prøver, og *at* fremkomme med forslag om, hvilke kvalifikationskrav der bør stilles til lærerkræfter ved de pågældende uddannelsessteder.

Udvalget kan tilkalde andre sagkyndige og forhandle med foreninger, institutioner og andre i det omfang, det findes ønskeligt. Undervisningsministeriet har herved bl.a. haft for øje, at det vil kunne vise sig ønskeligt for udvalget at have kontakt til kunstindustriskolen.»

Udvalget afgav i november 1968 delbetænkning vedrørende kjolesyningslæreruddannelsen. Betænkningen er trykt under nr. 529, 1969 og er medtaget i nærværende betænkning som bilag nr. 1.

Udvalget blev rekonstrueret i september 1969

og fortsatte sit arbejde med følgende sammensætning:

Udpeget af de skoler, der giver uddannelse på længere kurser (Selskabet til Håndarbejdets Fremmes Skole, Hellerup Kjoleseminarium og Nykøbing Falster Sy- og Tilskærerskole):

Forstander Else Margrethe Maabjerg, Selskabet til Håndarbejdets Fremmes Skole.

Udpeget af de skoler, der giver uddannelse på kortere kurser (Den danske Husflidshøjskole i Kerteminde, Odense Fagskole og Engelsholm Håndarbejdshøjskole):

Faglig leder Gudrun Andresen, Engelsholm Håndarbejdshøjskole.

Forstander Folmer Bukh, Den danske Husflidshøjskole.

Udpeget af Dansk Aften- og Ungdomsskoleforening:

Håndarbejds lærer Gerda Kurtzveil.

Udpeget af Foreningen for Højskoler og Landbrugsskoler, Foreningen af Husholdningsskoler og Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler:

Håndarbejds lærer Dagmar Cramer Christensen.

Lærer Tove Rasmussen.

Udpeget af socialministeriet:

Inspektør Arne Rohde, socialministeriet, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen.

Udpeget af direktoratet for erhvervsuddannelserne:

Undervisningsinspektør Leif Richter Larsen, undervisningsministeriet, direktoratet for erhvervsuddannelserne.

Udpeget af direktoratet for folkeskolen og seminarierne:

Håndarbejdsinspektør Gudrun Hansen, undervisningsministeriet, direktoratet for folkeskolen og seminarierne.

Udpeget af konsulentkredsen:

Amtskonsulent for fritidsundervisningen

L. Ramsdal Larsen, Viborg amtskommune.
Udpeget af direktoratet for ungdomsundervisningen:

Undervisningsinspektør Jørgen Olsen, undervisningsministeriet, direktoratet for ungdomsundervisningen.

Medlemmer i øvrigt:

Inspektør for husholdningsundervisningen, Else Elbæk, undervisningsministeriet, direktoratet for ungdomsundervisningen.
Forstander Ulrika Marseen, Kunsthøjskolen på Holbæk Slots Ladegård.

Tilforordnet:

Undervisningsinspektør Per Himmelstrup, undervisningsministeriet, direktoratet for ungdomsundervisningen.

Formand for udvalget:

Undervisningskonsulent Erika Jensen, undervisningsministeriet, direktoratet for ungdomsundervisningen.

Udvalgets sekretær:

Konsulent Ib Solvang, Dansk Husflidsselskab.

Amtskonsulent for fritidsundervisningen J. Damgård Christensen, Sønderjyllands amtskommune, afløste i januar 1970 amtskonsulent for fritidsundervisningen i Viborg amtskommune, L. Ramsdal Larsen.

Kst. inspektør for husholdningsundervisningen Inga Kristoffersen, undervisningsministeriet, direktoratet for ungdomsundervisningen, afløste i oktober 1970 inspektør for husholdningsundervisningen Else Elbæk på grund af orlov.

Kursusleder Erik Hansen, statens erhvervspædagogiske læreruddannelse, afløste i november 1970 undervisningsinspektør Leif Richter Larsen på grund af dennes udnævnelse til forstander på Reprotteknisk Fagskole.

Udvalget har, forinden afgivelse af betænkning, afholdt 16 plenarmøder.

Udvalget nedsatte på sit første møde den 27. oktober 1969 arbejdsgrupper vedrørende de obligatoriske fag: pædagogik/psykologi og supplerende fag samt hovedfagene: broderi og vævning. Arbejdsgrupperne fik følgende sammensætning:

Pædagogik/psykologi

Jens Damgård Christensen
Per Himmelstrup
Gerda Kurtzweil
Leif Richter Larsen - senere Erik Hansen
Arne Rohde

Arbejdsgruppen har afholdt 12 møder.

Supplerende fag

Gudrun Andresen
Folmer Bukh
Else Elbæk
Jørgen Olsen

Arbejdsgruppen har afholdt 4 møder.

Broderi

Gudrun Andresen
Dagmar Cramer Christensen
Gudrun Hansen
Else Margrethe Maabjerg
Tove Rasmussen

samt følgende sagkyndige uden for udvalget:

Håndarbejds lærer Lis Ahrenkiel, Haslev
Håndarbejds lærer Ester Fangel, Håndarbejdets Fremmes Skole
Håndarbejds lærer Charlotte Rud, Den danske Husflidshøjskole

Arbejdsgruppen har afholdt 9 møder.

Vævning

Ulrika Marseen

samt følgende sagkyndige uden for udvalget:

Vævelærer Else Stampe Andersen, Den danske Husflidshøjskole
Vævekonsulent M. K. Paulli Andersen, Charlottenlund

Væveinstruktør Bodil Hagedsted, København

Fagkonsulent Lotte Højrup, Lyngby

Arbejdsgruppen har afholdt 6 møder.

Udvalget har nedsat følgende arbejdsgrupper vedrørende udarbejdelse af forslag til bifag:

Knytning

Uden for udvalget:

Overlærer Fritz-Carl Jacobsen, Sønderborg
Højskolelærer Helge Nedergård, Den danske Husflidshøjskole

Arbejdsgruppen har afholdt ét møde.

Stoftryk I batik

Uden for udvalget:

Stoftryklærer Helle Andresen, Engelsholm
Håndarbejdshøjskole
Kattuntrykker Helga Foght, København
Højskolelærer Else Nedergård, Den danske
Husflidshøjskole

Arbejdsgruppen har afholdt ét møde.

Strikning / hækling

Uden for udvalget:

Håndarbejdslærer Ester Ballegård, Silkeborg
Designer Åse Lund Jensen, København
Arbejdsgruppen har afholdt ét møde.

Knipling

Uden for udvalget:

Skolkonsulent Kristina Malmberg, Skol-
överstyrelsen, Sverige
Håndarbejdslærer Charlotte Rud, Den dan-
ske Husflidshøjskole
Arbejdsgruppen har afholdt to møder.

Plantefarvning

Uden for udvalget:

Agnete Valentin Jensen, Holte
Ester Nielsen, Rødovre
Kirsten Kirketerp Pedersen, Allerød
Arbejdsgruppen har afholdt ét møde.

Klædedragten

Uden for udvalget:

Museumsinspektør Hanne Frøsig, Natio-
nalmuseet
Mag. scient. Henny Harald Hansen, Kø-
benhavn
Højskolelærer Klara Sørensen, Engelsholm
Håndarbejdshøjskole
Arbejdsgruppen har afholdt ét møde.

Mønsterbrug

Gerda Kurtzweil
Else Margrethe Maarbjerg

Øvrige forslag er udarbejdet af:

Farvelære

Uden for udvalget:

Klara Sørensen, Engelsholm Håndarbejds-
højskole.

Dramatik

Uden for udvalget:

Viceinspektør Sven Møller Nicolaisen, un-
dervisningsministeriet, direktoratet for ung-
domsundervisningen.

Kreativitet

Uden for udvalget:

Seminarieadjunkt Jan Michel, Silkeborg.

Hensyntagende specialundervisning

Uden for udvalget:

Fagkonsulent Holger Nerenst, undervis-
ningsministeriet, direktoratet for ungdoms-
undervisningen.

Udvalget har under arbejdet endvidere nedsat
følgende arbejdsgrupper:

Målsætning

Folmer Bukh
Jens Damgård Christensen
Per Himmelstrup
Arbejdsgruppen har afholdt ét møde.

Terminologi

Jens Damgård Christensen
Gudrun Hansen
Gerda Kurtzweil

Arbejdsgruppen har afholdt to møder.

Erika Jensen og Ib Solvang har deltaget i ar-
bejdsgruppernes møder.

Udvalget har til møderne i plenum tilkaldt
følgende sagkyndige:

Vedrørende strikning:

Designer Åse Lund Jensen, København.

Vedrørende vævning:

Vævekonsulent M. K. Paulli Andersen,
Charlottenlund.

Vedrørende omsorgsuddannelser:

Ekspeditionssekretær A. Toft, socialmini-
steriet.

KAPITEL II

Udvalgets overvejelser

1. Terminologi

Da der hersker stor usikkerhed med hensyn til fagbenævnelser inden for det af kommissoriet omfattede område, har udvalget søgt at finde frem til en entydig terminologi, som man har benyttet i den foreliggende betænkning.

Selv om man kan indse det hensigtsmæssige i at følge bibliotekernes kodenumre, som anvendes i den administrative vejledning udsendt af direktoratet for ungdomsundervisningen i 1970, har udvalget rettet henvendelse til direktoratet med forslag om en for fagene mere logisk kodenummerering i overensstemmelse med den her foreslåede terminologi (bilag nr. 2).

Ordet *håndarbejde* er blevet brugt i flæng, dels som en fællesnævner for hele området, dels som benævnelse på enkelte fag, der ved nærmere undersøgelse har vist sig at være broderi, kjolesyning, vævning eller andet.

Udvalget har foretrukket *tekstilsløj* som fællesbetegnelse for hele området.

Man har ved dette valg været opmærksom på sideløbende bestræbelser i folkeskolen, ligesom man har sammenlignet med dansk sprogbrug i øvrigt: træsløj, papirsløj, metalsløj osv.

Fagområdet er derefter delt op i en række hovedområder, hvert bestående af flere enkeltlag (bilag nr. 2). Da det traditionelle fag, *kjolesyning*, ud over syning af kjoler omfatter syning af en række andre beklædningsgenstande (nederdel, bluse, jakke, bukser, anorak o.a.) har man fundet *beklædningsyning* mere dækkende.

Da der i de senere år inden for fritidsundervisningen har været tendens til at tage enkelte teknikker ud af et fag og gøre dem til nye »fag«, har udvalget med denne opdeling gerne villet præcisere, hvilke tekstilsløjdfag, der i øjeblikket findes, og hvad man ikke kan kalde »fag«.

Selv om fagenes terminologi ikke udtrykke-

ligt er nævnt i udvalgets kommissorium, er emnet behandlet ud fra et ønske om at skabe klarhed.

2. Uddannelsens varighed og opbygning

Det rekonstruerede udvalg har i sit arbejde søgt at følge den linie, der blev lagt af udvalget af 6. januar 1967, og har benyttet delbetænkningen vedrørende kjolesyningslæreruddannelsen (bilag nr. 1) som model.

På baggrund af udviklingen på hele fritidsundervisningsområdet siden afgivelse af delbetænkning og udvalgets ændrede sammensætning har man foreslået visse forskydninger i tallet ved indpasningen af kjolesyning (beklædningsyning) i det samlede uddannelsesbillede (kapitel IV).

I betragtning af de usikre ansættelsesvilkår for lærere i tekstilsløj finder udvalget det nødvendigt at holde uddannelsen inden for den tidsmæssigt snævre ramme på 2 år.

Som uddannelsessituationen tegner sig ved arbejdets afslutning, forekommer det foreliggende forslag at være en rimelig grunduddannelse i et sammenhængende uddannelsessystem.

Forslaget giver de studerende de nødvendige kundskaber og færdigheder og forudsætter selvstændigt arbejde i og uden for undervisningstiden.

Den foreslåede uddannelse er opbygget så smidigt, at den rummer mange forskellige kombinationsmuligheder, valgfrie for seminarierne samt for de studerende inden for seminarernes tilbud.

Udvalget har opstillet vejledende planer for 3 forskellige hovedfag og 16 forskellige bifag. Pædagogik, psykologi og supplerende fag er obligatoriske for alle, uanset hovedfag.

Bifagene vil kunne videreføres som efteruddannelseskurser, hvor tekstilsløjdlærere vil kunne supplere deres uddannelse efter behov.

Lærere vil kunne kvalificere sig til at undervise i 2 hovedfag ved at udvide uddannelsen med et 3. år, omfattende det nye hovedfag.

Er man ved uddannelsens begyndelse indstillet på at bruge 3 år og tage 2 hovedfag, vil det være muligt at benytte nogle af de 360 timer, der er afsat til bifag, til at opnå de krævede faglige kvalifikationer til 2. hovedfag, så man uden forsinkelse kan glide ind i et nyt undervisningsår.

Udvalgets forslag sigter ikke ensidigt mod faste uddannelsesinstitutioner, men rummer en række muligheder:

1. Seminarier med gennemførelse af den 2-årige uddannelse eventuelt begyndende med faglige forberedelseskurser.
2. Uddannelsessteder, der alene koncentrerer sig om uddannelsens 2. år, udvidet med et 3. års hovedfag.
3. Uddannelsessteder, koncentreret om faglige forberedelseskurser og 1. år af uddannelsen.
4. Uddannelsessteder med kursusvirksomhed inden for hele bifagsafsnittet med gennemført tekstilsløjdlæreruddannelse eller tilsvarende forudsætninger som en adgangsbetingelse.

For at lette denne bevægelighed har man i det vejledende timetal ikke bundet sig til et fast modul. Dette indebærer, at bifagene vil kunne placeres fortløbende på timeplanen, men også kunne samles til kurser på et hensigtsmæssigt sted i uddannelsesforløbet. I sidste tilfælde vil de også kunne tilbydes færdiguddannede tekstilsløjdlærere.

De krav om faglige kundskaber, der stilles som betingelse for påbegyndelse af uddannelsen, vil af nogle kunne opfyldes ved selvstudier og/eller praktisk virksomhed, f.eks. på sy- eller vævestue.

Man må nok forvente etableret kurser med et indhold, der omfatter de faglige adgangskrav, på f.eks. husholdningsskoler, høj- eller efterskoler og inden for fritidsundervisningen, da kurserne vil ligge på et så alment plan, at de kan have interesse ud over den snævre kreds, der ønsker at forberede sig til en uddannelse som lærer i tekstilsløjde.

Udvalget har alene præciseret adgangskravene og ikke fastsat noget timetal for at opnå de krævede færdigheder, da dette må varieres efter, på hvilken måde den enkelte vil kvalificere sig.

3. Bemærkninger til forslaget

A. Pædagogik og psykologi

Man har i udvalget været opmærksom på, at der er bestræbelser i gang for at etablere en fælles pædagogisk grunduddannelse, og forventer, at en sådan også vil komme til at omfatte uddannelsen af lærere til tekstilsløjde.

B. Supplerende fag

Udvalget har fundet det betydningsfuldt, at de 120 timer, der er afsat til almen orientering, ikke bliver bundet til et fast pensum, men er valgfrie for uddannelsesstederne.

Man har fundet betegnelsen *materialelære* mere dækkende end *tekstillære* i betragtning af, at man i uddannelsen beskæftiger sig med andet end tekstiler.

Der er opstillet mere detaljerede planer for farve- og materialelære end i delbetænkningen.

Delbetænkningens kunsthistorie er udvidet til også at omfatte tekstilhistorie, og samtidig er timetallet blevet forøget.

Da den samlede uddannelse omfatter en række forskellige tekstilsløjdfag, har man ikke - som i delbetænkningen vedrørende kjolesyningsslærlæreruddannelsen - lagt hovedvægten på klædedragtens historie inden for faget kunst- og tekstilhistorie, der er obligatorisk for alle studerende.

Dette indebærer, at man ikke kan forvente, at en tekstilsløjdlærer skal kunne undervise i dette emne, således som det er udtrykt i delbetænkningen. For at imødekomme et eventuelt behov herfor har man optaget klædedragtens historie blandt de valgfrie bifag.

Seminarierne må ved tilrettelæggningen af undervisningen i kunst- og tekstilhistorie tilgodese også de bifag, man har valgt at optage på undervisningsplanen.

C. Hovedfag

Faget broderi har givet anledning til en særdtalelse, idet et af medlemmerne og en broderilærer fra Håndarbejdets Fremmes Skole har ønsket en 3-årig uddannelse heri (bilag nr. 3).

D. Bifag

a. Rammevævning

Rammevæven rummer mange muligheder og benyttes meget inden for forskellige skoleformer og i omsorgsarbejdet.

For at kunne dække behovet for lærere i dette fag ønskede flertallet af udvalget, at rammevævning - foruden at være en del af hovedfaget vævning - skulle kunne tages som et bifag, og opfordrede arbejdsgruppen af vævekyn-dige til at udarbejde forslag hertil.

Vævegruppen havde indvendinger herimod ud fra den opfattelse, at uddannelsens kvalitet forringedes, hvis rammevævning blev løsrevet fra sammenhængen med skaftevævning. Gruppen har derfor ment at måtte stille samme adgangskrav til bifaget rammevævning som til hovedfaget vævning.

Udvalget har tilsluttet sig dette forslag med nogen betænkelighed, da de opstillede adgangskrav kan forekomme ret omfattende, og ønsker samtidig at pointere, at en lærer med rammevævning som bifag ikke er kvalificeret til at undervise i skaftevævning.

b. Hækling, hånd- og maskinstrikning

Når man har fremsat forslag om at inddrage hækling og strikning som bifagsmuligheder, er det dels for at hæve kvaliteten af den undervisning i fagene, der allerede foregår, dels for at medvirke til at skabe en kritisk holdning til opskrifter, udarbejdet i merkantilt øjemed.

Der gøres opmærksom på fagenes store muligheder for individuel udfoldelse.

Det er karakteristisk for fagene, at man — når det drejer sig om beklædning - skal udforme både mønster, snit og stof i én forarbejdningsproces. For at være i stand hertil må man have kendskab til mønsterbrug.

Hækling og strikning vil derfor være naturlige bifagsemner til beklædningsssyningslinien.

Studerende fra væve- eller broderilinen skal som adgangsbetingelse have kundskaber i mønsterbrug i et omfang svarende til bifaget heri.

Udvalget henstiller, at der bliver mulighed for at godkende nye emner som bifag, såfremt der måtte opstå behov herfor.

E. Kvalifikationskrav til seminarielærere

Udvalget har ikke fundet, at man inden for landets grænser kan henvise til allerede eksisterende uddannelser, der vil kunne kvalificere til at undervise ved tekstilsløjdsseminarier.

Man har derfor henvendt sig til Norge og Sverige med forespørgsel om, hvorvidt man der vil kunne stille pladser til rådighed for danske

lærere i tekstilsløjde, der ønsker at videreud-danne sig.

Udvalget har herfra modtaget svarskrivelser (bilag nr. 4 og 5), hvoraf fremgår, at det *principielt* bør være muligt at optage kvalificerede danske lærere, såfremt disse ikke optager plads for landenes egne lærere.

Der kan endvidere henvises til muligheder i Finland.

4. Ansættelsesmuligheder

A. Fritidsundervisningen

En tekstilsløjdlærer vil være kvalificeret til at undervise inden for ungdomsskolen, ungdoms-kostskolen, interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber, aftenskoler og interessegrup-per for voksne.

Man vil ligeledes med hensyntagende special-undervisning som bifag eller med et kursus heri (14 dage) være kvalificeret til at undervise inden for dette område i ungdoms- og voksen-undervisningen.

Det vil være ønskeligt, at der åbnes mulighed for fast ansættelse af tekstilsløjdlærere inden for kommuner eller amtskommuner.

Det kan påregnes, at kommuner og amts-kommuner vil oprette fagkonsulentstillinger inden for tekstilsløjdområdet. Til disse stillinger vil tekstilsløjdlærere også være kvalificerede.

Udvalget må dog anbefale, at de i så fald gennemgår et kursus for praktiklærere.

B. De frie kostskoler

En tekstilsløjdlærer vil herudover være kvalificeret til ansættelse på efterskoler, ungdoms-højskoler, folkehøjskoler og husholdningsskoler.

C. Tekstilsløjdsseminarier

Tekstilsløjdlærere kan med de i kapitel VI supplerende kurser endvidere kvalificere sig til ansættelse på tekstilsløjdsseminarier.

D. Forsorgsområdet

Gennem udvalgets medlem, inspektør Arne Rohde, har udvalget modtaget en redegørelse for behovet for lærere i tekstilsløjde inden for børne- og ungdomsforsorgen på længere sigt. Det fremgår heraf, at beskæftigelsen af tekstil-sløjdlærere inden for dette område er faldende, og at det i alle tilfælde vil blive krævet, at de har gennemgået børneforsorgens fortsættelses-seminarium som betingelse for avancement ud over faglærerstillingerernes lønrammer.

E. Omsorgsområdet

Siden udvalgets nedsættelse er der sket en stor udvikling inden for omsorgsarbejdet.

Da et stort antal lærere i tekstilsløjd i de senere år har været engagerede inden for dette område, har udvalget indkaldt ekspeditionssekretær A. Toft, socialministeriet, til et møde for at blive orienteret om uddannelseskommissionens arbejde.

Af ekspeditionssekretærens gennemgang og den senere udsendte betænkning nr. 571/1970 om uddannelse til omsorg fremgår, at tekstilsløjdlærere med den 2-årige uddannelse vil være velegnede som omsorgskonsulenter, hvis de videreuddanner sig inden for området gennem et specialkursus på ca. 400 timer (Uddrag af betænkningen bringes som bilag nr. 6).

F. Andre skoler

En tekstilsløjdlærer kan ansættes ved private realskoler og friskoler, og det ville være ønskeligt, at der åbnes øget mulighed for ansættelse som faglærere i folkeskolen.

5. Status i udvalgsarbejdet

Udvalget har i den foreliggende betænkning opstillet forslag til planer for læreruddannelser inden for tekstilsløjd, idet man har medtaget de fag, der i øjeblikket henhører under området. Det står dog udvalget klart, at de manuelle fags

læreruddannelsesproblemer ikke har fundet den endelige løsning med gennemførelse af foreliggende forslag, og man ønsker at henlede opmærksomheden på, at fag som træ- og metal-sløjd, keramik, porcelænsmalning o.a. ville kunne indgå som hoved- eller bifag i samme uddannelsesbillede med et fælles grundlag i pædagogik, psykologi og supplerende fag for læreruddannelser til alle manuelle fag.

Skulle udviklingen rimeliggøre en udvidelse af uddannelsen til tekstilsløjdlærere, ville udvalget finde det ønskeligt, at en del af timetallet bliver afsat til supplerende fag, og at emnerne kreativitet og dramatik bliver obligatoriske.

Udvalget har været inde på det ønskelige i at placere tegning, komposition og mønsterbrug som obligatoriske, tværfaglige emner, men man har ikke kunnet opnå enighed herom.

Man må nok tage spørgsmålet under overvejelse ved en revision, idet et flertal af det nuværende udvalg mener, at udviklingen går i retning af større selvstændighed i fremstillingsprocesser, og at et fælles grundlag i tegning, komposition og mønsterbrug må forudses at blive nødvendigt for alle lærere i tekstilsløjd.

Endelig ønsker udvalget at påpege, at uddannelsens etablering må forudsætte, at der udarbejdes en undervisningsvejledning, og at det vil være nødvendigt, at uddannelsen underkastes en løbende revision.

KAPITEL III

Udvalgets forslag til en 2-årig uddannelse af lærere i tekstilsløjde

I delbetænkningen vedrørende kjolesyningslæreruddannelsen har man alene opstillet en æstetisk målsætning.

Det rekonstruerede udvalg fandt det nødvendigt for det videre arbejde med en mere præcis formulering af målsætningen for uddannelsen af tekstilsløjdlærere som helhed.

Som udgangspunkt gjorde man sig nogle overvejelser over, hvad man i det hele taget vil med en undervisning i tekstilsløjde, og fandt frem til følgende

målsætning for tekstilsløjdeundervisningen:

1. at give kendskab til fagenes materialer, redskaber og teknik
2. at udvikle individuelle evner og fremme anlæg for skabende aktivitet
3. at udvikle initiativ
4. at fremme selvstændighed og selvtillid
5. at fremme vurderingsevne og udvikle sans for kvalitet
6. at fremme lyst til at eksperimentere
7. at være igangsættende med hensyn til fritidsysler
8. at give mulighed for friere menneskelig udfoldelse
9. at tilgodese kontaktbehov.

Formålet med uddannelsen af lærere i tekstilsløjde er at fremme og formidle ovennævnte.

Dette søges opnået ved følgende

målsætning for uddannelsen af tekstilsløjdlærere:

1. at de studerende erhverver sig teoretisk kunsten og praktisk færdighed i fagene
2. at de studerende erhverver sig kendskab til den historiske og kulturelle baggrund
3. at de studerende erhverver sig kendskab til sociale og psykologiske faktorer, der kan skabe grundlag for forståelse af menneskers reaktioner og adfærd
4. at de studerende erhverver sig kendskab til relevante arbejdsmønstre og undervisningsmetoder, der kan fremme lærernes evne til at motivere for indlæring og inspirere til selvstændigt skabende virksomhed.

Adgangsbetingelser

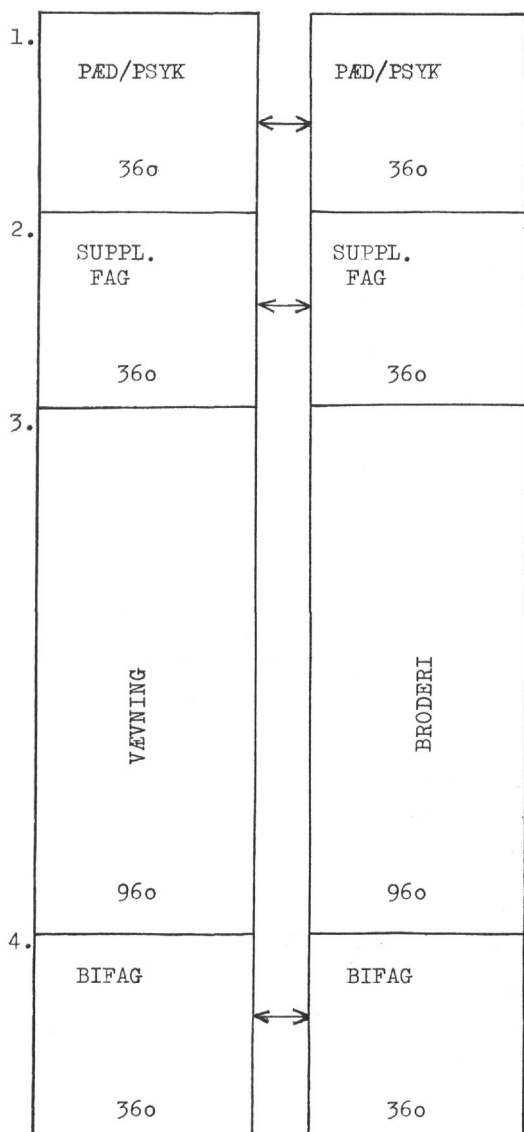
- I. Almene forudsætninger:
(se under de respektive fagområder).
- II. Faglige kvalifikationer:
(se under de respektive fagområder).

Ansøgere, der over for tekstilsløjde-seminariet kan dokumentere, at de er i besiddelse af de krævede faglige kvalifikationer, kan optages på seminariet.

For ansøgere, der ikke har mulighed for en sådan dokumentation, afholdes en optagelsesprøve, der udformes af undervisningsministeriet efter indhentet udtalelse fra de pågældende seminarier.

Uddannelsens struktur

Uddannelsen strækker sig over 2×1020 timer, f.eks. 34 undervisningsuger à 30 timer i to år.

1. Pædagogik og psykologi (360 timer) og

2. supplerende fag (360 timer) er *fælles for alle studerende* uanset hovedfag.

3. De studerende har mulighed for at vælge mellem hovedfagene vævning og broderi samt beklædningsyning (se kapitel IV og bilag 1).

4. Ved siden af hovedfaget er der afsat 360 timer til bifag. Bifagene er valgfrie for de studerende inden for de fagområder, uddannelsesstederne tilbyder.

Vejledende timetal

1. Pædagogik og psykologi
Undervisningslære
Fagmetodik
Psykologi
Orientering om love m.v.

	Timer	
1. år	2. år	I alt
30	120	150
30	90	120
15	65	80
-	10	10
75	285	360

Supplerende fag	Timer		
	1. år	2. år	I alt
Generelt	60	60	120
Farvelære	30	40	70
Materialelære	30	40	70
Kunst- og tekstilhistorie	45	55	100
3. Hovedfag	165	195	360
A. Vævning:			
Redskabslære i alle vævtyper	10	10	20
Teori for skaftevæve	50	50	100
Teori for rammevæve	10	10	20
Skaftævæve: bindinger og praktisk vævning	160	90	250
Rammevæve: teknikker og praktisk vævning	160	90	250
Tegning og komposition	80	80	160
Montering, efterbehandling og trendafslutninger	30	30	60
Brik- og spjældvævning	40	–	40
Billedvævning	–	60	60
	540	420	960
B. Broderi:			
Broderiteknik	130	130	260
Tegning	240	120	360
Prikning og overføring	10	10	20
Montering	20	20	40
Arbejder med egne kompositioner og fabulerende broderi	120	120	240
Broderihistorie	20	20	40
	540	420	960
4. Bifag	240	120	360

UDDANNELSENS INDHOLD

1. Pædagogik og psykologi

Vejledende timetal:	1. år	2. år	<i>Metodologi</i>		
Undervisningslære	30	120	Arbejdsinstruktion	–	12
Fagmetodik	30	90	Diskussionsledelse	–	12
Psykologi	15	65	Gruppearbejdets teknik		9
Orientering om love m.v.	–	10	Situationsspil og casebehandling	–	3
			Programmeret undervisning	–	6
			AV-midler	–	9
			Spørgeteknik	–	3
					54
			<i>Støttefag</i>		
Vejledende timetal:			Kommunikation	15	
<i>Didaktik</i>			Notatteknik	3	
Elevforudsætninger, målanalyse og			Studieteknik og læseteknik	12	
-beskrivelse	–	8	Pædagogisk iagttagelse		12
Undervisningsprincipper	–	6			30
Evalueringsmetoder og test-					12
konstruktion	–	12	<i>Lektionsteknik</i>		
		26	Introduktion af lektionsteknik	–	4
			Lektionsøvelser, gennemførelse og		
			evaluering	–	24
					28

1. år

Generelt:

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et sådant kendskab til notat- og studieteknik, at den enkelte kan vælge egnede metoder til selvstændigt arbejde med studiets forskellige fagområder.

Endvidere tilegner de studerende sig grundprincipperne for kommunikation.

STØTTEFAG

Kommunikation:

Formålet med undervisningen er, at de studerende tilegner sig et elementært kendskab til stemmedannelse og rigtig stemmebrug samt at diagnosticere den enkelte med henblik på individuel træning.

Gennem øvelser tilegner de studerende sig kendskab til regler for god kommunikation.

Notatteknik:

Formålet med undervisningen er gennem små øvelser at indlære notatteknikkens grundregler, således at de studerende kan anvende notatteknik inden for studiets forskellige fagområder.

Studieteknik og læseteknik:

Formålet med undervisningen er, at de studerende får kendskab til egnede studiemetoder samt at give den enkelte et oplæg til læsetræningsøvelser.

2. år

Generelt:

Formålet med undervisningen er at dygtiggøre de studerende til praktisk undervisningsarbejde, således at de ved anvendelse af almindeligt gældende principper for ungdoms- og voksenundervisning selvstændigt kan planlægge, gennemføre og evaluere en undervisning.

DIDAKTIK

Formålet med undervisningen er, at de studerende ved brug af indsigt i faglige metoder og i undervisningsmetoder skal kunne begrunde valget af en given metode ud fra opstillede undervisningsmål.

1. Elevforudsætninger, målanalyse og målbeskrivelse.

Ved undersøgelse af elevers forudsætninger og analyse af undervisningsmål lærer de stu-

derende gennem øvelser at formulere undervisningsmål i adfærdstermer.

2. Undervisningsprincipper.

De studerende får kendskab til undervisningsprincipper som styrende for undervisningsplanlægning og evaluering af planlægning.

3. Evaluering, testmetoder og testkonstruktion.

De studerende får kendskab til evaluering, testmetoder og testkonstruktion som grundlag for kontrol af undervisning.

METODOLOGI

Formålet med undervisningen er at træne de studerende i anvendelsen af forskellige undervisningsformer og undervisningshjælpemidler.

1. Instruktionsteknik.

De studerende lærer gennem øvelser principperne for instruktion af en enkelt elev og for hold af elever.

2. Diskussionsledelse.

De studerende lærer gennem øvelser principperne for diskussion som undervisningsform.

3. Gruppearbejds teknik.

De studerende får gennem øvelser kendskab til lærerens opgaver i forbindelse med gruppearbejde, hensigtsmæssig sammensætning af grupper og regulering af gruppearbejde.

4. Situationsspil og casebehandling.

De studerende får gennem øvelser kendskab til anvendelsen af situationsspil og casebehandling som undervisningsformer.

5. Programmeret undervisning.

De studerende får kendskab til grundbegreber og terminologi i forbindelse med programmeret undervisning, sekvensers opbygning, delmål, målhierarkier og afprøvnings-teknik.

6. AV-midler.

De studerende får gennem cirkeltræning og øvelser kendskab til brugen af almindelige hjælpeapparater. Endvidere får de studerende kendskab til de almindelige AV-midlers

metodik og trænes i fremstilling af disse AV-midler.

7. Spørgeteknik.

De studerende får kendskab til den almindelige spørgeteknik i undervisningssituationen.

STØTTEFAG

Pædagogiske iagttagelser:

Gennem pædagogiske iagttagelser sættes de studerendes erfaringer i relation til andres opfattelse af pædagogik.

LEKTIONSTEKNIK

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig forudsætninger for og øvelse i planlægning og gennemførelse af undervisningssituationer.

1. Introduktion af lektionsteknik.

De studerende får kendskab til en lektionsplans opdeling og gennem gruppevis planlægning af lektioner erfaringer for planens anvendelse.

2. Lektionsøvelser, gennemførelse og evaluering.

De studerende får ved gennemførelse af lektionsøvelser integreret undervisningslærens forskellige elementer.

Psykologi

Vejledende timetal:	1. år	2. år
Introduktion til pædagogisk psykologi	1	—
Færdighedsfag	4	—
Kundskabsfag	4	—
Problemløsning	6	—
Repetition af 1. års pensum	—	5
Introduktion til psykologi, fagets historie og udvikling	—	3
Indlæringspsykologi	—	4
Indlæringshierarkier	—	4
Intelligens I	—	4
Intelligens II (kreativitet)	—	6
Motivationspsykologi	—	6
Personlighedspsykologi	—	3
Gruppepsykologi	—	9
Udviklingspsykologi	—	9
Repetition og integration	—	12

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig en psykologisk viden og indsigt, som kan danne grundlag for forståelse af psykologiske lovmæssigheder, der har indflydelse på planlægning, gennemførelse og evaluering af deres egen undervisning.

Ud fra dette formål læses følgende emner under uddannelsens 1. og 2. år.

1. år

Pædagogisk psykologi:

- Introduktion
- Færdighedsfag
- Kundskabsfag
- Problemløsning.

2. år

Introduktion og fysiologi:

- Oversigt over emnerne på studiets 2. år
- Psykologiens historie
- Psykologiens områder
- Nervesystemet
- Hukommelseshypoteser

Indlæringspsykologi:

- Inddeling i fagkategorier
- Inddeling i adfærds-kategorier (Gagne's Hierarki)
- Stimulus response
- Hypotetiske variable

Intelligens I:

- Træk af intelligensforskningen
- Definitioner
- Intelligensmåling
- Intelligensfordeling
- Intelligensdimensioner

Intelligens II:

- (kreativitet)
- Det klassiske intelligensbegreb (konvergent tænkning)
- Kritik heraf
- Begrebet »kreativitet« (divergent tænkning)
- Pædagogiske konsekvenser

Motivationspsykologi:

- Hurlocks forsøg
- Behov
- Motivkategorier
- Berlynes arousalteori

Personlighedspsykologi:

- a) Typologier (afvisning)
- b) Personlighedsdannelse (opbygning, dynamik)
- c) Arv og miljø (udvikling)
- d) Personlighedsbeskrivelse

Gruppepsykologi:

- a) Definitioner
- b) Normer
- c) Gruppedannelser
- d) Roller i gruppen

Udviklingspsykologi:

- a) Stadieteorier (modning)
- b) Modningsfaser
- c) Social og emotionel udvikling
- d) Adfærdstyper
- e) Kompensationsteori
- f) Årsager til adfærdsvanskeligheder.

2. Supplerende fag

Vejledende timetal:	1. år	2. år
Almen orientering	60	60
Farvelære	30	40
Materialelære	30	40
Kunst- og tekstilhistorie	45	55

1. år

I Almen orientering |

Formålet med undervisningen er at give de studerende en orientering om aktuelle samfundsproblemer.

Undervisningen bør tilrettelægges som en almen orientering om emner inden for familiepolitik, ungdomsproblemer, idéhistorie og inden- og udenrigspolitiske forhold.

Der lægges vægt på de studerendes aktivering gennem diskussion og løsning af opgaver, ligesom nogle emner kan behandles i studiekredsform, mens andre kan belyses af udefra kommende foredragsholdere.

I Farvelære |

Formålet med undervisningen er at hjælpe de studerende til at kunne arbejde frit skabende med de manuelle fag gennem kendskab til de grundlæggende regler for anvendelse af farver og farvesammensætninger.

Undervisningen bør tilrettelægges som en elementær gennemgang af farver, deres virkning og anvendelse.

I. Farvernes tilblivelse:

- 1. Lysstråler.
 - a) Bølgelængder
 - b) Transmission
 - c) Refleksion
 - d) Absorption
- 2. Farvesyn (øje og hjerne).
 - a) Farveopfattelse
 - b) Lysfølsomhed
 - c) Afvigelser fra »normalt« farvesyn

II. Klassificering af farver:

- 1. Gennemgang af forskellige farvesystemer
- 2. Gennemgang af farvernes kulørthed:
 - a) Grundfarver
 - b) Primære, sekundære og tertiære farver
 - c) Farvecirkel
- lyshed:
 - a) Gråskala
 - b) Valørfarver
- mættethed

Der lægges vægt på, at de studerende oplever de forskellige farvers egenskaber gennem praktiske øvelser og eksperimenter.

Materialelære I

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig kendskab til tekstilfremstilling, anvendte materialer, deres kendetegn, egenskaber, anvendelse og behandling.

I. Råmaterialer:

- 1. Naturfibre:
 - a) Animalske
 - b) Vegetabiliske
 - c) Mineralske
- 2. Kemofibre:
 - a) Regenererede
 - b) Syntetiske

II. Fremstilling:

- 1. Spindinger
- 2. Væve- og strikketeknikker

Kunst- og tekstilhistorie

Formålet med undervisningen i *kunsthistorie* er, at de studerende erhverver sig et grundlæggende kendskab til de vigtigste stilperioder,

at de studerendes vurderingsevne og æstetiske fornemmelse opøves, og
at de studerendes opmærksomhed henledes på de inspirationsmuligheder, der findes i kunstens forskellige udtryksformer.

Undervisningen bør tilrettelægges som en elementær gennemgang af de vigtigste stilperioder inden for arkitektur, skulptur, maleri og møbelkunst, placeret i historisk sammenhæng.

Formålet med undervisningen i *tekstilhistorie* er at give de studerende orientering om den historiske baggrund for de forskellige manuelle fag.

Undervisningen bør tilrettelægges som en grundlæggende gennemgang af tekstilernes udvikling gennem tiderne.

Undervisningen bør suppleres med besøg på museer, udstillinger og samlinger, tilrettelagt uden for undervisningstiden, eventuelt som sammenhængende ekskursioner i ferier.

2. år

Almen orientering I

Formålet med undervisningen er at fremme de studerendes interesse for det samfund, de lever i.

Undervisningen bør tilrettelægges som en fortsættelse og udbygning af de i uddannelsens 1. år gennemgåede emner.

Farvelære I

Formålet med undervisningen er at skærpe de studerendes sans for farvesammensætning og give dem øget viden om, hvordan farverne bruges og har været brugt gennem tiderne.

Undervisningen bør omfatte en uddybning og videreførelse af første års pensum og tilrettelægges som frie opgaver for de studerende.

Der lægges vægt på, at de studerende skal være i stand til at vejlede andre med hensyn til valg af farver og til at undervise i faget farvelære.

I. Farve fornemmelse:

1. Psykiske påvirkninger:
 - a) »Varme og kolde« farver
 - b) Farveillusioner

Til undervisningen knyttes gennemgang af udnyttelse af farvernes virkninger i interiører, reklame, påklædning, blom-

sterarrangementer, madanretninger osv.

2. Farvesymbolik:
 - a) Religiøst
 - b) Verdsligt
 - c) Politisk
3. Farvevalg:
 - a) I forskellige tidsperioder
 - b) I forskellige geografiske områder.

II. Forskellige farvestoffer:

1. Historiske (fra mineraler, planter og dyr)
2. Hjemlige (i forbindelse med plantefarvning)
3. Syntetiske

III. Farveøvelser:

1. Farvefordeling i mønstre:
 - a) Kontakt mellem farver, f.eks. lige lyse i et mønster: stor kontakt
 - b) Betoning i mønstre ved hjælp af farvestyrke eller forskel i flade
 - c) Egalisering, samme størrelsesforhold og tonehøjde
 - d) Dominans
 - e) Transponering, samme mønster, men forskellige farver.
2. Videreudvikling af farvefornemmelsen gennem udvidet arbejde ud fra farvesystemet, f.eks.
 - a) Øvelser med udvidet valørdiagram
 - b) Øvelser med tertiære farver
 - c) Øvelser med farvecirkler i forskellige valører.

Materialelære

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et sådant kendskab til materialernes brugsegenskaber og anvendelsesmuligheder, at de vil være i stand til at vejlede andre med hensyn til valg af materialer og til at undervise i faget materialelære.

Undervisningen bør tilrettelægges som en fortsættelse og udbygning af de i uddannelsens første år gennemgåede emner samt orientering om mere utraditionelle materialer og fremstillingsmetoder.

I undervisningen bør indgå praktiske øvelser med stofanalyser, hvor der lægges vægt på de studerendes egne iagttagelser og vurdering af disse.

- I. *Råmaterialer*:
 1. Blandinger af materialer
 2. Andre materialer
- II. *Fremstilling*:
 1. Nyere, utraditionelle fremstillingsmetoder
 2. Efterbehandling af stoffer
- III. *Varekundskab*:
 1. Varebetegnelser
 2. Mærkeordninger
 3. Undersøgelser

I Kunst og tekstilhistorie |

Formålet med undervisningen i *kunsthistorie* er,

at de studerende får et grundlæggende kendskab til de vigtigste stilperioder, at de studerendes vurderingsevne og æstetiske fornemmelse opøves, og at de studerendes opmærksomhed henledes på de inspirationsmuligheder, der findes i kunstens forskellige udtryksformer.

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition og udbygning af gennemgangen af de forskellige stilperioder.

Der lægges vægt på de studerendes selvstændige løsning af opgaver ved hjælp af opslagsbøger og leksika.

Formålet med undervisningen i *tekstilhistorie* er at give de studerende orientering om den historiske baggrund for de forskellige manuelle fag.

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition og udbygning af første års pensum, idet der lægges vægt på de studerendes selvstændige løsning af opgaver, der har forbindelse med deres manuelle fag.

Undervisningen bør suppleres med besøg på museer, udstillinger og samlinger, tilrettelagt uden for undervisningstiden, eventuelt som sammenhængende ekskursioner i ferier.

3. hovedfag

I A. Vævning

ADGANGSBETINGELSER

- I. Almene forudsætninger:
 - a) 9., eller 10. klasses prøve eller real-eksamen

- b) Et højskoleophold af mindst 4 måneders varighed
- c) Aspiranten skal ved uddannelsens begyndelse være fyldt 19 år.

For de lidt ældre ansøgere kan tekstilsløjdeseminarierne dispensere fra punkterne a) og b) ud fra et skøn over ansøgerens almene forudsætninger.

II. Faglige kvalifikationer:

Redskabslære:

Aspiranten skal kende vævenes konstruktion og betegnelserne på de forskellige dele.

Forberedelse til vævning:

Aspiranten skal

1. have kendskab til opsætning og skel-dannelse i kontramarchvæv
2. have lavet mindst 3 trende med 1, 2 og 4 tråde og 3 trende med flere tråde. Af disse 6 trende skal 3 være med flere farver i trenden (striber)
3. have forkammet
4. have været med til alle (mindst) 6 bomninger på skiftende pladser: holde trenden, dreje på og lægge papir
5. have prøvet mindst 4 forskellige sølninger og 2 forskellige frembindinger, de for de krævede teknikker fornødne opbindinger samt enkelt- og dobbeltspoling

Materialer:

Aspiranten skal have vævet med følgende materialer i trend og islæt: uld, hør, bomuld og - om muligt - syntetiske materialer.

Teknikker:

Aspiranten skal have prøvet at væve følgende teknikker:

1. Lærred og en afledt binding heraf
2. Kipper og en afledt binding heraf
3. Fantasibinding
4. Forenklet drejl
5. 3 plukketeknikker, egnede for såvel skafte- som rammevæv, udført som prøver, f.eks.: halvkrabba, dukagång, russisk vævning

Færdiggørelse af vævning:

Aspiranten skal

1. have kendskab til presning og trendafslutninger
2. have kendskab til efterbehandling af uldne stoffer (mindre stykker)
3. have prøvet enkel montering

Teori:

Aspiranten skal

1. kunne analysere en firskaffet prøve og optegne den mest hensigtsmæssige sølning, trampning og opbinding
2. have udført de for arbejderne nødvendige beregninger.

UDDANNELSENS INDHOLD

Vejledende timetal:	1. år	2. år
B. Redskabslære i alle vævtyper	10	10
D. Teori for skaftevæve	50	50
Teori for rammevæve	10	10
E. Skaftevæve: bindinger og praktisk vævning	160	90
Rammevæve: teknikker og praktisk vævning	160	90
F. Tegning og komposition	80	80
G. Montering, efterbehandling og trendafslutninger	30	30
Brik- og spjældvævning	40	—
Billedvævning	—	60

1. år. 540 timer

I. Skaftevævning

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig kendskab til fagets redskaber og deres funktion.

Undervisningen bør omfatte redskabernes brug samt en gennemgang af de redskaber, der ud over væven er nødvendige for gennemførelse af undervisningen:

1. Kontramarchvæv med tilbehør
2. Trissevæv med tilbehør
3. Trendbord
4. Trendstok (kejsestok)

5. Redekam
6. Ritnål
7. Garnvinde
8. Spoleapparat
9. Bobine (ten)
10. Bobinestativ
11. Skytter
12. Spreder
13. Garnvægt

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer

D. Teori:

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig forståelse for stoffernes opbygning.

Undervisningen bør omfatte alle nødvendige beregninger, gennemgang af de under E nævnte bindinger og analyser af stoffer:

1. Udarbejdelse af opskrifter
2. Udregning af trådantal
3. Garn- og prisberegning
4. Bindingslære
5. Stof analyse

E. Bindinger og praktisk vævning:

Formålet med undervisningen er at anvende teorien i praksis, opøve rutine i opsætninger og færdighed i selve vævearbejdet.

Undervisningen bør omfatte nedenstående bindinger, dels som prøvevævninger, dels i større arbejder:

1. Grundbindinger med variationer
2. Sammensatte bindinger
3. Fantasibindinger
4. Farveeffekt

De vævede arbejder kan omfatte såvel dæk-
ketøj som dekorations-, bolig- og beklædnings-
tekstiler, hvorved alle forskellige materialer nat-
urligt bliver anvendt.

F. Tegning og komposition:

Formålet med undervisningen er - gennem
alle former for gengivelse: tegning, klipning,
rivning osv. - at sætte de studerende i stand til
at omsætte synsindtryk og oplevelser tekstilt.

Undervisningen i *tegning* tilsigter at lære de
studerende at udtrykke sig ved hjælp af forskel-
ligt tegne- og malemateriale.

I undervisningen indgår udarbejdelse af tegninger i samråd mellem tegnelærer, vævelærer og studerende.

Undervisningen i *komposition* bør omfatte samspillet af former, farver og flader:

1. Kompositionsøvelser med papirklip eller tilsvarende:
 - a) Stregform
 - b) Trekantform fortrinsvis
 - c) Firkantform enkle
 - d) Rund form former
 - e) Kombination af disse
2. Vikleprøver som kompositions- og farveøvelse til at vise:
 - a) Forholdet mellem smalle og brede striber
 - b) Farvestyrkeforholdet i striber ved brug af enten naturfarvede garner eller gråskalaen
 - c) Farvestyrkeforholdet i striber ved brug af farvecirklen.
3. Opøvelse i udarbejdelse af arbejdstegning fra skitse.

G. *Montering, efterbehandling og trendafslutninger:*

Formålet med undervisningen er at indlære forskellige former for færdiggørelse af arbejderne.

Undervisningen bør omfatte opøvelse i *montering* med valg af det bedst egnede materiale til de vævede arbejder samt indlæring af de for vævede arbejder nødvendige *efterbehandlinger*: dekatering, vask, opbørstning, rulning m.v.

Undervisningen i *trendafslutninger* bør omfatte kendskab til flest mulige former og instruktion i den for arbejdet bedst egnede afslutning:

1. Almindelige knuder
2. Trendefletning med 3-4 eller flere tråde
3. Ekstra tilsætning af trendtråde
4. Fast kant
5. Fast kant med tilsat hjælpetråd
6. Smal, rund kant
7. Snoning af frynser på væv
8. Snoning af frynser efter nedklipning

H. *Funktion og anvendelse i nutidigt miljø.*

II. Rammevævning

Afsnit A, C, F, G og H som under skafte-
vævning.

B. *Redskaber:*

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig kendskab til fagets redskaber og deres funktion.

Undervisningen bør omfatte redskabernes brug samt en gennemgang af de redskaber, der ud over væven er nødvendige for gennemførelsen af undervisningen:

1. Rammevæv med tilbehør
2. Trendramme
3. Garnvinde
4. Flade skytter
5. Mønsterpinde
6. Spreder
7. Garnvægt

D. *Teori:*

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig kendskab til de nødvendige beregninger og opstilling af disse samt indsigt i optegning af de under E nævnte teknikker.

Undervisningen bør omfatte:

1. Garn- og prisberegning
2. Udregning af trådtantal
3. Udarbejdelse af opskrifter
4. Tekniktegninger

E. *Teknikker og praktisk vævning:*

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig rutine i rammevævens brug.

Undervisningen bør omfatte nedennævnte teknikker, der væves som prøver eller færdige arbejder:

1. Lærredsvævning
2. Karelsk vævning
3. Tælleborter
4. Noppevævning
5. Rya
6. Sumach
7. Halvkrabba
8. Krabba
9. Delt krabba
10. Dukagång
11. Russisk vævning
12. Indpluk

Hver teknik anvendes flere gange og i forskellige materialer.

De studerende bør allerede første år motiveres for selv at fremkomme med skitserede forslag og ideer.

III. Brik- og spjældvævning

Formålet med undervisningen er, at de studerende lærer at arbejde med enkle væveredskaber.

Afsnit A og C som under skaftevævning.

B. Redskaber:

1. Vævebrikker
2. Bælte
3. Små, flade skytter
4. Eventuelt krogbræt og svirvler
5. Vævespjæld
6. Garnvinde
7. Garnvægt

D. Teori og mønstertegning:

1. Materiale- og prisberegning
2. Udarbejdelse af opskrifter med garnprøver, angivelse af brikernes trådning og drejeretning samt farveangivelse.
3. Udarbejdelse af opskrifter til spjældvævning med garnprøver, mønstertegning, angivelse af trendens farver samt garnkvalitet.

E. Teknikker:

Undervisningen bør omfatte fremstilling af bånd og snore bl.a. til afslutninger og montering i følgende teknikker:

1. Brikvævning:
 - a) 4-tråds brikning m.m.
 - b) 2-tråds brikning m.m.
2. Spjældvævning:
 - a) Længdestribet bånd
 - b) Tværstribet bånd
 - c) Bånd med oplukket mønster

2. år. 420 timer

Undervisningen bør omfatte de bindinger og teknikker, der kræver mere indgående kendskab til redskaber og materialer, samt en kort repetition af de vigtigste emner fra 1. års undervisning.

Der bør lægges vægt på de studerendes selvstændige arbejde ved løsning af opgaverne, der tilrettelægges som en træning i at videregive det indlærte stof, såvel skriftligt som mundtligt.

I. Skaftevævning

A. Arbejds miljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

Formålet med undervisningen er at udvide de studerendes kendskab til fagets redskaber og deres funktion.

Undervisningen bør omfatte redskabernes brug samt en gennemgang af de redskaber, der ud over væven er nødvendige for gennemførelse af undervisningen:

1. Kontramarch-væv med tilbehør
2. Trissevæv med tilbehør
3. Trendbord
4. Trendstok (kejsesrok)
5. Redekam
6. Ritmål
7. Garnvinde
8. Spoleapparat
9. Bobine
10. Bobinestativ
11. Skytter
12. Spreder
13. Garnvægt

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer

D. Teori:

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig mere indgående kendskab til stoffernes opbygning og mulighed for at udforme nye bindingskombinationer.

Undervisningen bør omfatte alle de nødvendige beregninger, gennemgang af de under E nævnte bindinger og analyse af stoffer:

1. Udarbejdelse af opskrifter
2. Udregning af trådtal
3. Garn- og prisberegning
4. Bindingslære
5. Stof analyse

E. Bindinger og praktisk vævning:

Formålet med undervisningen er at anvende teorien i praksis, opøve rutine i opsætninger og udvikle færdighed i selve vævearbejdet, specielt brede vævninger.

Undervisningen bør omfatte nedenstående bindinger, dels som prøvevævninger, dels i større arbejder:

1. Drejl
2. Forenklede drejler
3. Dobbeltbindinger
4. De for skaftevæven egnede frie teknikker

De vævede arbejder kan omfatte såvel dæk-
ketøj som dekorations-, bolig- og beklædnings-
tekstiler, hvorved alle forskellige materialer na-
turligt bliver anvendt.

Ved hver opsætning må der stilles krav om
helt eller delvis selvstændigt udarbejdet forslag
fra den studerende.

F. Tegning og komposition:

Formålet med undervisningen er at videre-
udvikle de studerendes tegne- og malefærdig-
heder samt deres evne til at omsætte synsind-
tryk og oplevelser til tekstil.

Undervisningen i *komposition* bør omfatte
samspillet af former, farver og flader:

1. Videreudvikling af 1. års formelementer
2. Naturformer
3. Selvstændige ideer

G. Montering, efterbehandling og trend- afslutninger:

Formålet med undervisningen er, at de stu-
derende lærer at færdiggøre arbejderne.

Undervisningen bør videreudvikle det selv-
stændige valg af materialer til *montering* af de
vævede arbejder og omfatte indlæring af de for
vævede arbejder nødvendige *efterbehandlinger*:
dekatering, vask, opbørstning, rulning m.v.

Undervisningen i *trendafslutninger* bør om-
fatte brug af flest mulige former og instruktion
i den for arbejdet bedst egnede afslutning, bl.a.
ved i væven at forberede afslutninger ved:

1. Vævede stropper
2. Vævede frynser
3. Indvævning af ophæng
4. Fletninger og frynser efter egne forslag
med eventuel tilsætning af andre mate-
rialer (f.eks. perler)

H. Funktion og anvendelse i nutidigt miljø.

II. Rammevævning

Afsnit A, C, F, G og H som under skafte-
vævning.

B. Redskaber:

Formålet med undervisningen er at udvide
de studerendes kendskab til fagets redskaber og
deres funktion.

Undervisningen bør omfatte redskabernes
brug samt en gennemgang af redskaber, der ud
over væven er nødvendige for gennemførelse af
undervisningen:

1. Rammevæv med tilbehør
2. Trendramme
3. Garnvinde
4. Flade skytter
5. Mønsterpinde
6. Spreder
7. Garnvægt

D. Teori:

Formålet med undervisningen er at udvide de
studerendes kendskab til værdien af nødvendige
beregninger og opstilling af disse, samt give
dem indsigt i optegning af de under E nævnte
teknikker.

Undervisningen bør omfatte:

1. Garn- og prisberegning
2. Udregning af trådtal
3. Udarbejdelse af opskrifter
4. Tekniktegninger

E. Teknikker og praktisk vævning:

Formålet med undervisningen er, at de stu-
derende erhverver sig rutine i rammevævens
brug og mulighed for at skabe selvstændigt.

Undervisningen bør omfatte nedennævnte
teknikker, der væves som prøver eller færdige
arbejder:

1. Kelim
2. Ligesidet rölakan
3. Uligesidet rölakan
4. Skrå rölakan
5. Ajour-vævning

Der bør lægges stor vægt på de studerendes
selvstændige arbejde ved løsning af opgaverne.

Hver teknik anvendes flere gange og i for-
skellige materialer, ligesom flere teknikker sam-
arbejdes.

Mindst én opsætning til beklædningsstof væ-
ves i fuld bredde og med en trendlængde på
3-4 meter.

III. Billedvævning

Formålet med undervisningen er at give de
studerende lejlighed til at arbejde frit og utradi-
tionelt i væven.

Afsnit A, C, F, G og H som under skafte-
vævning.

B. Redskaber:

1. Opretstående billedvæv med tilbehør
2. Væveramme med tilbehør

3. Gobelinpinde
4. Garnvinde
5. Garnvægt
6. Eventuelt gobelinhammer (metal eller træ)

D. Teori:

Garn- og prisberegning
 Udarbejdelse af opskrifter med garnprøver
 Fremstilling af trend
 Opsætning af væv
 Knytning af søller over kæp
 Frembinding af maskekant

E. Teknikker:

Undervisningen bør omfatte skrå og runde former, sammenbinding af flader og sammensætning af forskellige materialer:

1. Skånsk flamskvævning med »tandning«
2. Norsk billedvævning med »hakke-teknik«
3. Fransk gobelin med »hachures«
4. Kombination af billedvævning og andre teknikker

| B. Broderi |

ADGANGSBETINGELSER

I. Almene forudsætninger:

- a) 9. eller 10. classes prøve eller real-eksamen
- b) Et højskoleophold af mindst 4 måneders varighed
- c) Aspiranten skal ved uddannelsens begyndelse være fyldt 19 år.

For de lidt ældre ansøgere kan tekstilsløjdseminarierne dispensere fra punkterne a) og b) ud fra et skøn over ansøgerens almene forudsætninger.

II. Faglige kvalifikationer:

Aspiranten må være i stand til at

1. bruge en stingtegnings og udføre syning efter denne.
 - a) Forsting, stikkesting, kontursting, kædesting og hekkesting med variationer samt tunge- og knaphulssting
 - b) Korssting, flettesyning samt enkle former for sammentrækssyning og tællesyning
 - c) Kvadrathulsøm, stikkehulsøm og smalle stoppede hulsømme

- d) De til udførelse af kanter og hjørner nødvendige teknikker

Aspiranten må kunne

2. a) tegne et hjørne til en given bort inden for de i punkt 1 b) nævnte syninger
- b) ændre den givne bort eller detaljer deraf til et flademønster

Aspiranten må

3. til bestemte formål og under hensyntagen til materialet kunne beregne placering af et eller flere motiver ved hjælp af skitser og notater.

UDDANNELSENS INDHOLD

Vejledende timetal:	1. år	2. år
E. Broderiteknik	130	130
F. Tegning	240	120
G. 1. Prikning og overføring	10	10
2. Montering	20	20
I. Arbejder med egne kompositioner og fabulerende broderi	120	120
J. Broderihistorie	20	20

1. år. 540 timer

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Diverse nåle
2. Syrammer
3. Redskaber til prikning og overføring

C. Materialer:

1. Specielt fremstillede broderistoffer
2. Garner
3. Andre materialer

D. Teori:

1. Stof- og prisberegning
2. Mønsterplacering

E. Teknikker:

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et indgående kendskab til syningernes karakter og de krav, de forskellige teknikker stiller til materialerne, så de studerende bliver i stand til at vælge og vurdere og skabe samhörighed mellem stof, garn og teknik.

Undervisningen bør fortrinsvis omfatte syninger, talt på tråde. Til hver teknik gennemgås

teori og praktisk syning med stingtegninger, mønstertegninger og kortfattet tekst:

1. Syning af prøver med understregning af teknikernes oprindelige karakter
2. Forsøg med forskellige materialer og mønstre med prøverne som grundlag
3. Udarbejdelse til nutidig anvendelse med skitsering, placering og beregning
4. Gennemgang af teknikker:
 - a) Syning efter forlæg
 - b) Analyse af de syede sting
 - c) Tegning af stingene
5. Øvelser i fremstilling af stingtegninger til eget brug og til forevisningsbrug

Nedenstående teknikker skal gennemgås og indlæres:

1. Applikation
Dragværk
Forskellige afslutninger, kanter og sammensyninger
Forskellige sting til linier og konturer
Hulsøm
Hvidsøm
Kulørt almuesyning
Sammentrækssyning
2. Valgfrie emner
3. Arbejder med syninger, der er nævnt under adgangsbetingelser

F. Tegning:

Formålet med undervisningen er at skærpe de studerendes iagttagelsesevne og fremme modtageligheden for form og farve.

Undervisningen bør tilrettelægges, så de studerende opøves i at kunne omarbejde egne skitser til forslag til tekstiler.

1. Frihåndstegning:
Undervisningen bør omfatte enkle tegneøvelser, så de studerende opøves i at bruge en blyant og få forståelse af perspektiv ved hjælp af simple former. I pensum bør endvidere indgå øvelser i brug af akvarelfarver, f.eks. inden for emnerne fjer, skaller, blade o.lign. Der bør tilrettelægges museumsbesøg med indsamling af skitser:
 - a) Tegneøvelser
 - b) Maling med akvarelfarver
 - c) Skitser fra naturen, museer og andet.
2. Broderitegning og komposition:
Undervisningen bør omfatte lette kompositioner af f.eks. bølge- og siksaklinier

ilademønstre over enkle geometriske former, f.eks. trekanter og cirkler papirklip og foldning som forarbejde til komposition samt komposition til bundne opgaver med udgangspunkt i skitser fra tegneundervisningen:

- a) Mønstertegning over enkle, geometriske former
- b) Mønsterformning (komposition) med forskellige materialer
- c) Papirklip
- d) Omarbejdelse af ovenstående til broderi

G. 1. Prikning og overføring:

Formålet med undervisningen er, at de studerende lærer at overføre tegning og komposition til stof.

Undervisningen må omfatte opøvelse i prikning med nål i forbindelse med årets pensum af teknikker, der kræver påtegning.

Overføring indøves i forbindelse med forskellige stoftyper.

2. Montering:

Formålet med undervisningen er at lære de studerende at færdiggøre arbejderne.

Undervisningen bør omfatte kendskab til enkel montering.

Nogle modeller uden dekoration udføres af de studerende.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø.

I. Arbejder med egne kompositioner og fabulerende broderi:

Formålet med undervisningen er at opøve de studerende i selvstændigt at arbejde med proportioner og farver, vurdere resultaterne og deres egnethed til det givne formål.

Undervisningen bør omfatte kompositionsøvelser, der bygger på:

1. Enkle geometriske former
2. Mere komplicerede former
3. De studerendes egne tegninger og sting

I undervisningen bør endvidere indgå fabulerende leg med materialer, teknik og form uden direkte forbillede.

J. Broderihistorie:

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et indgående kendskab til broderiernes mønstre og motivvalg i forskel-

lige stilperioder og samfundslag og inspiration til selvstændige arbejder i forbindelse med egne kompositioner (afsnit I).

Undervisningen bør omfatte en orientering i faget i nøje forbindelse med årets pensum af teknikker med hovedvægten lagt på folkekunstens broderier og brugsting samt disses baggrund.

2. år. 420 timer

Afsnit A, B, C og D som 1. år.

E. Teknik:

Formålet med undervisningen er at opøve de studerende i på egen hånd at vælge motiver, der viser forståelse for de forskellige syningers karakter, og udføre disse i overensstemmelse hermed.

Undervisningen fortsætter efter samme retningslinier som første år, idet de studerende selv opbygger deres prøver efter gamle forlæg og udarbejder tegninger og tekster:

1. Syning af prøver med understregning af teknikernes oprindelige karakter
2. Forsøg med forskellige materialer og mønstre med prøverne som grundlag
3. Udarbejdelse til nutidig anvendelse med skitsering, placering og beregning
4. Udførelse af broderier efter egne kompositioner (afsnit I)

Nedenstående teknikker gennemgås og indlæres:

1. Baldyring
Falstersyning
Forskellige kanter, afslutninger og sammensyninger
Nedlagt syning
Quilting
Silkebroderi
Tamburering
Tyllsbroderi
2. Valgfrie emner
3. Arbejder med syninger, der er nævnt under adgangskravene

F. Tegning:

Formålet med undervisningen er at skærpe de studerendes iagttagelsesevne og fremme modtageligheden for form og farve.

Undervisningen bør tilrettelægges, så de studerende opøves i at kunne omarbejde egne skitser til forslag til tekstiler.

1. Frihåndstegning:

Undervisningen bør tilrettelægges som en videregående tegneundervisning med forskellige materialer, f.eks. tusch, olie-kridt, dækfarver m.m.

Emnerne søges i naturen - f.eks. dyr, planter, sten o.a. - og på museer.

I pensum bør indgå kopiering af gamle tekstiler med analyse af form, farve og stof:

- a) Tegneøvelser
- b) Maling med forskellige materialer
- c) Skitser fra naturen og andet
- d) Kopier af gamle tekstiler

2. Broderitegning og komposition:

Undervisningen bør omfatte øvelser i at omsætte skitser og studier fra tegneundervisningen til kompositioner i forbindelse med særlige formål.

G. Prikning, overføring samt montering:

Undervisningen bør tilrettelægges som en videreudvikling af 1. års pensum og omfatte flest muligt former.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø.

I. Arbejder med egne kompositioner og fabulerende broderi:

Da emnet tilsigter at udvikle de studerendes kreative evner, bør der ikke lægges nogen ramme i form af begrænset pensum, men undervisningen må bygge videre på grundlaget fra første år.

De studerende bør have lejlighed til at eksperimentere med kreativtetsudviklende metoder for at gøre erfaringer, de vil kunne bruge i fremtidigt undervisningsarbejde.

J. Broderihistorie:

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et indgående kendskab til broderiernes mønstre og motivvalg i forskellige stilperioder og samfundslag og inspiration til selvstændige arbejder i forbindelse med egne kompositioner (afsnit I).

Undervisningen bør omfatte en orientering i faget i nøje forbindelse med årets pensum af teknikker med hovedvægten lagt på folkekunstens broderier og brugsting samt disses baggrund.

4. bifag

360

240	120
-----	-----

240	60
	60

120	60	60
	60	60

120	120	120
-----	-----	-----

120	120	60
		60

Eksempler på timetalskombinationer.

Bifagene er valgfrie for de studerende inden for de fagområder, uddannelsesstederne tilbyder.

Bifag å 360 timer

Rammevævning

Bifag å 240 timer

Stoftryk

Bifag å 120 timer

Mønsterbrug

Billedvævning

Batik

Knipling

Hækling

Håndstrikning

Maskinstrikning

Bifag å 60 timer

Klædedragten

Plantefarvning

Brik- og spjældvævning

Knytning

Dramatik

Kreativitet

Hensyntagende specialundervisning

Rammevævning. 360 timer.

For at den studerende kan blive tilstrækkeligt kvalificeret til at undervise i rammevævning, når dette tages som et bifag, er det en

Redskabsloere:

Aspiranten skal kende vævenes konstruktion og betegnelserne på de forskellige dele.

ADGANGSBETINGELSE,

at vedkommende har faglige kvalifikationer for så vidt angår såvel ramme- som skaftevæv (klapvæv).

Forberedelse til vævning:

Aspiranten skal

1. have kendskab til opsætning og skeldannelse i kontramarch-væv

2. have lavet mindst 3 trende med 1, 2 og 4 tråde og 3 trende med flere tråde. Af disse 6 trende skal 3 være med flere farver i tren- den (striber)
3. have forkammet
4. have været med til alle (mindst) 6 bomnin- ger på skiftende pladser: holde trenden, dreje på og lægge papir
5. have prøvet mindst 4 forskellige sølninger og 2 forskellige frembindinger, de for de krævede teknikker fornødne opbindinger samt enkelt- og dobbeltspoling

Materialer:

Aspiranten skal have vævet med følgende materialer både i trend og islæt: hør, bomuld og - om muligt - syntetiske materialer

Teknikker:

Aspiranten skal have prøvet at væve følgende teknikker:

1. Lærred og en afledt binding heraf
2. Kipper og en afledt binding heraf
3. Fantasibinding
4. Forenklet drejl
5. 3 plukketeknikker, egnet for såvel skafte- som rammevæv, udført som prøver, f.eks.: halvkrabba, dukagång, russisk vævning

Færdiggørelse af vævning:

Aspiranten skal

1. have kendskab til presning og trendafslut- ninger
2. have kendskab til efterbehandling af uldne stoffer (mindre stykker)
3. have prøvet enkel montering

Teori:

Aspiranten skal

1. kunne analysere en firskiftet prøve og op- tegne den mest hensigtsmæssige sølning, trampning og opbinding
2. have udført de for arbejderne nødvendige beregninger.

UDDANNELSENS INDHOLD

Vejledende timetal:

B + D. Redskabslære og væveteori	20 timer
E. Teknikker og praktisk vævning	220 timer
F. Tegning og komposition	100 timer
G. Montering, efterbehandling og trendafslutninger	20 timer
I alt	360 timer

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

Formålet med undervisningen er at udvide de studerendes kendskab til fagets redskaber og deres funktion.

Undervisningen bør omfatte redskabernes brug samt en gennemgang af de redskaber, der ud over væven er nødvendige for gennemførelse af undervisningen:

1. Rammevæv med tilbehør
2. Trendramme
3. Garnvinde
4. Flade skytter
5. Mønsterpinde
6. Spreder
7. Garnvægt

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer

D. Teori:

Formålet med undervisningen er, at de stu- derende erhverver sig kendskab til rammevæ- vens muligheder og til værdien af de nødven- dige beregninger.

Undervisningen bør omfatte alle nødvendige beregninger, opstilling af disse samt indlæring af tekniktegning.

E. Teknikker og praktisk vævning:

Formålet med undervisningen er, at de stu- derende får rutine i rammevævens brug og mu- lighed for at skabe selvstændigt.

1. Teknikker:

Undervisningen bør omfatte alle de frie tek- nikker, der væves som prøver eller færdige ar- bejder:

Lærredsvævning	Dukagång
Karelsk vævning	Russisk vævning
Tælleborter	Indpluk
Noppevævning	Kelim
Rya	Ligesidet rölakan
Sumach	Uligesidet rölakan
Halvkrabba	Skrå rölakan
Delt krabba	Ajour-vævning

De studerende udfører selv tegninger og opskrifter.

2. Praktisk vævning:

- a) Hver teknik anvendes flere gange og i forskellige materialer
- b) Flere teknikker samarbejdes
- c) Mindst én opsætning til beklædningsstof væves i fuld bredde og med en trendlængelængde på 3-4 meter

F. Tegning og komposition:

Formålet med undervisningen er - gennem alle former for gengivelser: tegning, klipning, rivning o.s.v. - at sætte de studerende i stand til at omsætte synsindtryk og oplevelser tekstilt.

Undervisningen i *tegning* tilsigter at lære de studerende at udtrykke sig ved hjælp af forskellige tegne- og malematerialer.

Undervisningen i *komposition* bør omfatte samspillet af former, farver og flader.

I undervisningen indgår udarbejdelse af tegninger i samarbejde mellem tegnelærere, vævelærer og studerende.

G. Montering, efterbehandling og trendafslutninger:

Formålet med undervisningen er, at de studerende lærer at færdiggøre arbejderne.

Undervisningen bør omfatte vurdering og brug af egnede materialer til *montering* af de vævede arbejder samt indlæring af de for vævede arbejder nødvendige *efterbehandlinger*: dekatering, vask, opbørstning, rulning m.v.

Undervisningen i *trendafslutninger* bør omfatte kendskab til flest mulige former for disse og samtidig instruktion i og valg af den for arbejdet bedst egnede afslutning.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø:

Rammevævningens fremtidige udvikling i relation til andre tekstile former.

I Stoftryk. 240 timer. \

Formålet med undervisningen er at fremme de studerendes evne til vurdering og skabende aktivitet.

Undervisningen bør tilrettelægges, så de studerende erhverver sig et elementært kendskab til fagets tekstile muligheder, der kan give grundlag for videre udvikling og baggrund for selvstændige udfoldelser.

I. Bloktryk

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Trykblok
2. Trykplade
3. Trykbord
4. Skæreredskaber

C. Materialer:

1. Trykfarver
2. Tekstilmaterialer

D. Teori:

1. Beregning af materialer og priser
2. Opskrifter
3. Farveblandinger

E. Teknikker:

1. Overføring af mønster på trykblok
2. Overføring af mønster på stof
3. Efterbehandling af det trykte stof

F. Mønsterophygning:

1. Udkast til blokke i samme modul, gennemprøvet som kartoffeltryk på papir med dækfarver el.lign. Der lægges vægt på enkle, evt. geometriske former, som giver flest kombinationsmuligheder.
2. Udvælgelse af de bedst egnede mønsterformer til trykning med blok og gennemprøvning af formernes muligheder som flademønstre, borter o.lign.
Det samme mønster udføres i forskellige farvekombinationer og afprøves på forskellige stofmaterialer.
3. Klip af mønstre til større kompositioner i f.eks. silkepapir (overtryk), aviser, kulørte blade o.a.
4. Gennemgang og kritisk vurdering af et mønsters placering under hensyntagen til forskellige genstandes form og funktion.

Igangsætning med selvstændige mønster- og farvekompositioner ved inspiration fra naturstudier, billeder og museumsbesøg.

G. Montering.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø:

De studerende bør gennem billedmateriale og eventuelt museumsbesøg have lejlighed til at undersøge gamle stoftryk.

På grundlag heraf foretages en vurdering af de trykte stoffers nutidige anvendelsesmuligheder i relation til andre tekstile former, f.eks. i kombination med broderi.

II. Rammetryk

A. Arbejds miljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Ramme til tryk
2. Trykplade
3. Trykbord

C. Materialer:

1. Trykfarver
2. Tekstilmaterialer

D. Teori:

1. Beregning af materialer og priser
2. Opskrifter
3. Farveblandinger

E. Teknikker:

1. Skabelon, klæbet på gaze
2. Fortegning på gaze med fiskelim, gummi arabicum eller fedtkridt
3. Håndopmaling med lak efter arbejdstegning

F. Mønsteropbygning:

1. Udkast til mønstre gennemprøves som klip eller i tryk på papir med dækfarver el.lign.
2. De bedste mønstre udføres i de dertil egnede teknikker og udnyttes til flademønstre, bort el.lign.
Det samme mønster udføres i forskellige farvekombinationer og afprøves på forskellige stofmaterialer.
3. Klip af mønstre til større kompositioner i f.eks. silkepapir (overtryk), aviser og kulørte blade.
4. Gennemgang og kritisk vurdering af et mønsters placering under hensyntagen til forskellige genstandes form og funktion.
5. Øvelser i overtryk med farver.

6. Øvelser med kombinationer af blok- og rammetryk.

G. Montering.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø:

De studerende bør gennem billedmateriale og eventuelt museumsbesøg have lejlighed til at undersøge gamle stoftryk.

På grundlag heraf foretages en vurdering af de trykte stoffers nutidige anvendelsesmuligheder i relation til andre tekstile former, f.eks. i kombination med broderi.

Mønsterbrug. 120 timer.

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et grundlæggende kendskab til reglerne for anvendelse af standardmønstre og ændringer af disse til individuelt brug.

Undervisningen bør tilrettelægges, så de studerende bliver i stand til på egen hånd at ændre en grundform eller et snitmønster til en given skikkelse og fremstille elementære modeller ud fra en grundform.

A. Arbejds miljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Tilskærmålebånd (V3-V4 og/eller $\frac{1}{5}$)
2. Tilskærergrundform (V3-V4 og/eller $\frac{1}{5}$)
3. Skrive- og tegnerrekvisitter
4. Tegne- og mønsterpapir

D. Teori:

1. Stofberegning
Til alle heltegnede modeller beregnes stofforbrug i gængse bredder

E. Teknikker:

1. Måltagning
2. Mønsterkopiering
 - a) Standardgrundforme
 - b) Snitmønstre
 - c) Snitark
3. Ændring til forskellige skikkelser
 - a)
 - b) Af samme ovennævnte
 - c)

4. Variationer: kjole, jakke og bluse
 - a) Indsnit
 - b) Gennemskæringer (f.eks. empire og prinsesselinie)
 - c) Sammensætning af overdel og nederdel
 - d) Andre (f.eks. anorak og busseronne)

Variationer: nederdele

- a) Gennemskæringer
- b) Udfaldsvidde
- c) Bredder
- d) Læg

Variationer: bukser

- a) Gennemskæringer
- b) Vidde

Variationer: ærmer

- a) Kort, langt, glat, m. vidde
- b) Raglanærme
- c) Kimonoærme

5. Kraver
 - a) Drengkraver, flipper
 - b) Revers, sjalskraver
6. Tilbehør
 - a) Hatte, huer, hætter
 - b) Handsker, luffer
 - c) Strømper, sokker

Der fremstilles modeller i hel størrelse i papir og mindst én model i stof.

F. Anvendelse i forbindelse med andre fag:

1. Fremstilling af beklædningsgenstande i vævede stoffer
2. Fremstilling af beklædningsgenstande i stoftryk
3. Grundlag for mønster til strikkede og hækledede beklædningsgenstande.

I Billedvævning. 120 timer. |

Formålet med undervisningen er at give de studerende lejlighed til at arbejde frit og utraditionelt i væven, samt udvikle deres evne til at omsætte synsindtryk tekstilt.

Undervisningen bør omfatte skrå og runde former, sammenbinding af flader og sammensætning af forskellige materialer.

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Opretstående billedvæv med tilbehør
2. Væveramme med tilbehør
3. Gobelinpinde
4. Garnvinde
5. Garn vægt
6. Eventuelt gobelinhammer (metal eller træ)

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer

D. Teori:

1. Garn- og prisberegning
2. Udarbejdelse af opskrifter med garnprøver
3. Fremstilling af trend
4. Opsætning af væv
5. Knytning af søller over kæp
6. Frembinding med maskekant

E. Teknikker:

1. Halvgobelin (indpluk)
2. Ajour-vævning
3. Skånsk flamskvævning med »tandning«
4. Norsk billedvævning med »hakketeknik«
5. Fransk gobelin med »hachures« og med spalter (sammenslyngning eller sammensyning af disse)
6. Kombination af billedvævning og andre teknikker f.eks. sumach
7. Fri komposition i væv uden forlæg

F. Tegning og komposition:

1. Udarbejdelse af skitser med enkle, senere med mere komplicerede former
2. Udarbejdelse af arbejdstegning fra skitse

H. Funktion og plads i nutidigt miljø.

| Batik. 120 timer |

Formålet med undervisningen er at fremme de studerendes evne til vurdering og skabende aktivitet.

Undervisningen bør tilrettelægges, så de studerende erhverver sig et elementært kendskab til fagets tekstile muligheder, der kan give grundlag for videre udvikling og baggrund for selvstændige udfoldelser.

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Kogeredskaber
2. Måleredskaber
3. Beholdere
4. Termometer
5. Stopur
6. Tjanting og stempler
7. Pensler

C. Materialer:

1. Anvendelige farvetyper (med gennemprøvning af en enkelt farvetype)
2. Voks
3. Egnede stoffer
4. Snor eller garn til viklebatik

D. Teori:

1. Beregning af materialer og priser
2. Opskrifter
3. Farveblandinger

E. Teknikker:

1. Viklebatik (bindeteknik)
2. Tritik (reservering ved hjælp af forsting)
3. Reservering med voks
4. Efterbehandling af færdige stoffer

F. Mønsteropbygning:

1. Øvelser med enkle former for viklebatik, der indfarves. Forsøg med kombination af forskellige vikleformer med henblik på udvælgelse af mønster til et arbejde, der udføres.
2. Øvelser med tritik og eksperimenter med tekniske muligheder og videreudførelse til afsluttet arbejde.
3. Eksperimenter med voksning med forskellige redskaber (stempel, skabelon, tjanting, pensel) og med forskellige vokstyper og med højst 2 forskellige farvebade for at undersøge farvernes indvirkning på hinanden.

Derefter eksperimenteres i nye opgaver med voksning og flere farvebade.

Teknikken kan eventuelt introduceres gennem arbejder med papirbatik.

Sideløbende med undersøgelsen af voksbatikkens muligheder udarbejdes der mønstre, f. eks. i papirklip, for at få grundlag for vurdering af det voksede mønsters balance.

G. Montering.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø:

Batikkens fremtidige udvikling i relation til andre tekstile former samt udviklingen iøvrigt på området.

I Knipling. 120 timer

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et grundlæggende kendskab til reglerne for kniplingens opbygning og tekniske udførelse.

Undervisningen bør tilrettelægges, så de studerende bliver i stand til på egen hånd at sammensætte og konstruere mønstre.

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Kniplebræt
2. Pinde
3. Nåle
4. Spoleapparat

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer (f.eks. metaltråd, perler)

D. Teori:

1. Materiale- og prisberegning

E. Teknik:

1. Spoling
2. Slag, bunde, kanter, indlægstråd
3. Begyndelse og afslutning

F. Mønstre:

1. Brug af mønstre
2. Konstruktion af mønstre
3. Komposition af mønstre
4. Arbejdstegetninger og beskrivelser

G. Montering:

1. Sammenføjning af en knipling
2. Eksperimentering med sting og stof i forbindelse med knipling
3. Færdigbehandling og vedligeholdelse (vask, udspænding, stoffets eventuelle presning)

H. Funktion og plads i nutidigt miljø

1. Klæder med tilbehør og boligtekstiler
2. Kniplingens fremtidige udvikling i relation til andre tekstile former samt udviklingen i øvrigt på kulturområdet

I Hækling. 120 timer \

For at den studerende kan blive tilstrækkeligt kvalificeret til at undervise i faget, er det en

ADGANGSBETINGELSE,

at vedkommende har faglige kvalifikationer inden for mønsterbrug. Den studerende må derfor være i besiddelse af kundskaber, svarende til bifag i mønsterbrug, 120 timer.

UDDANNELSENS INDHOLD

Formålet med undervisningen er at udvide de studerendes tekstile fornemmelse ved at give dem lejlighed til at videreføre deres kunnen fra hovedfaget til andre forarbejdningsmetoder.

Undervisningen bør tilrettelægges som en række eksperimenter, hvor der bliver lagt vægt på den enkeltes selvstændige arbejde med at undersøge flest mulige teknikker, kombineret med materialer og farver, med henblik på de derved fremkomne stoffers anvendelighed.

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Hæklenåle af forskellige typer
2. Hakke- og gimpenåle

C. Materialer:

1. Garner af naturfibre i stort udvalg inden for garnnr., farver og effektgarner
2. Garner af kunstfibre i stort udvalg inden for garnnr., farver og effektgarner
3. Andre materialer

D. Teori:

1. Garn- og prisberegning
2. Udarbejdelse af beskrivelser til teknikker

E. Teknik:

1. Forskellige masker:
 - a) Luft- og kædemasker
 - b) Fastmasker med variationer
 - c) Stangmasker med variationer
2. Hækling om kanter og hjørner
3. Snore
4. Indsnit
5. Ind- og udtagninger
6. Knaphuller
7. Knapper
8. Lommer
9. Kvaster og pomponer
10. Mønsterhækling:
 - a) Kombination og variationer af de forskellige teknikker
 - b) Tunesisk hækling
 - c) Gimpning

De studerende udfører en forud tilrettelagt og beskrevet opgave til belysning af emnet, og derpå tegnes og beskrives en fri opgave i den pågældende teknik.

F. Tegning og komposition:

1. Kombination af oven for beskrevne teknikker til selvstændige mønstre
2. Forsøg med at tilpasse stofferne til selvvalgte modeller

De studerende udarbejder mindst 2 modeller, hvoraf i hvert fald den ene færdiggøres inden for kursustiden, og den anden foreligger gennemregnet og beskrevet.

G. Montering.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø:

De studerende bør gennem billedmateriale og eventuelt museumsbesøg have lejlighed til at undersøge gamle hæklinger.

På dette grundlag foretages en vurdering af de hæklede stoffers nutidige anvendelsesmuligheder, ikke kun i den traditionelle beklædningsgruppe, men også til dekorative ting.

I Håndstriking. 120 timer [

For at den studerende kan blive tilstrækkeligt kvalificeret til at undervise i faget, er det en

ADGANGSBETINGELSE,

at vedkommende har faglige kvalifikationer inden for mønsterbrug. Den studerende må derfor være i besiddelse af kundskaber, svarende til bifag i mønsterbrug, 120 timer.

UDDANNELSENS INDHOLD

Formålet med undervisningen er at udvide de studerendes tekstile fornemmelse ved at give dem lejlighed til at videreføre deres kunnen fra hovedfaget til andre forarbejdningsmetoder.

Undervisningen bør tilrettelægges som en række eksperimenter, hvor der bliver lagt vægt på den enkeltes selvstændige arbejde med at undersøge flest mulige teknikker, kombineret med materialer og farver, med henblik på de derved fremkomne stoffers anvendelighed.

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Strikkepinde af forskellige typer
2. Grove kanvasnåle

C. Materialer:

1. Garner af naturfibre i stort udvalg inden for garnnr., farver og effektgarner
2. Garner og kunstfibre i stort udvalg inden for garnnr., farver og effektgarner
3. Andre materialer

D. Teori:

1. Garn- og prisberegning
2. Udarbejdelse af beskrivelser til teknikker

E. Teknik:

1. Glatstriknings
2. Vandrette og lodrette fashioneringer
3. Jacquardstriknings
4. Gobelinstriknings
5. Drejeteknikker

De studerende udfører en forud tilrettelagt og beskrevet opgave til belysning af emnet, og derpå tegnes og beskrives en fri opgave i den pågældende teknik.

F. Tegning og komposition

1. Kombination af oven for beskrevne teknikker til selvstændigt opfattede mønstre

2. Forsøg med at tilpasse stofferne til selvvalgte modeller

De studerende udarbejder mindst 2 modeller, hvoraf i hvert fald den ene færdiggøres inden for kursustiden, og den anden foreligger gennemregnet og beskrevet.

G. Montering.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø:

De studerende bør gennem billedmateriale og eventuelt museumsbesøg have lejlighed til at undersøge gamle strikninger.

På dette grundlag foretages en vurdering af de strikkede stoffers nutidige anvendelsesmuligheder, ikke kun i den traditionelle beklædningsgruppe, men også til dekorative ting.

I Maskinstriknings. 120 timer |

For at den studerende kan blive tilstrækkeligt kvalificeret til at undervise i faget, er det en

ADGANGSBETINGELSE,

at vedkommende har faglige kvalifikationer inden for mønsterbrug. Den studerende må derfor være i besiddelse af kundskaber, svarende til bifag i mønsterbrug, 120 timer.

UDDANNELSENS INDHOLD

Formålet med undervisningen er at udvide de studerendes tekstile fornemmelse ved at give dem lejlighed til at videreføre deres kunnen fra hovedfaget til andre forarbejdningsmetoder.

Undervisningen bør tilrettelægges som en række eksperimenter, hvor der bliver lagt vægt på den enkeltes selvstændige arbejde med at undersøge flest mulige teknikker, kombineret med materialer og farver, med henblik på de derved fremkomne stoffers anvendelighed.

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Enkelt-strikkeapparat med tilbehør
2. Dobbelt-strikkeapparat med tilbehør

C. Materialer:

1. Garner af naturfibre i stort udvalg inden for garnnr., farver og effektgarner

2. Garner af kunstfibre i stort udvalg inden for garnnr., farver og effektgarner

D. Teori:

1. Garn- og prisberegning
2. Maskingennemgang med udgangspunkt i udleveret materiale vedrørende de 2 maskintypers funktionsprincipper og vedligeholdelse

E. Teknik:

1. Øvelser, hvor de studerende kan blive fortrolige med maskinernes elementære funktioner
2. Selvstændige eksperimenter, hvor de studerende kombinerer kendskab til maskinens tekniske muligheder med anvendelse af forskellige garnkvaliteter og/eller farver

F. Tegning og komposition:

1. Forsøg med at tilpasse mønstre og stoffer til selvvalgte formål

De studerende udarbejder mindst 2 modeller, hvoraf i hvert fald den ene færdiggøres inden for kursustiden, og den anden foreligger gennemregnet og beskrevet.

G. Montering.

H. Funktion og plads i nutidigt miljø:

De studerende bør gennem billedmateriale og eventuelt museumsbesøg have lejlighed til at undersøge gamle strikninger.

På dette grundlag foretages en vurdering af de strikkede stoffers nutidige anvendelsesmuligheder, ikke kun i den traditionelle beklædningsgruppe, men også til dekorative ting.

Klædedragten, belyst historisk og geografisk. 60 timer

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig en kulturel baggrund og en fornemmelse af dragtens funktion gennem historien, i det enkelte menneskes liv og i samfundet.

Det bør af undervisningen fremgå, hvorledes dragten tjener til at skabe mennesket et udseende, der er i overensstemmelse med tidens stil.

Undervisningen bør tilrettelægges med en gennemgang af dragtens konstruktion og omfatte udarbejdelse af selvstændige opgaver på

grundlag af museumsbesøg, foreliggende snitmønstre, billedmateriale eller andet.

I. Den europæiske klædedragts historie:

1. Oldtid
 - a) klassik
 - b) nordisk
2. Middelalder
 - a) romansk
 - b) gotisk
3. Renæssance
4. Barok
5. Rokoko
6. Ny-klassicisme
7. Biedermeier
8. Ny-rokoko
9. Ny-barok
10. Jugendstil
11. Funktionalisme
12. Vor egen tid

II. Regionale dragter uden for Europa:

Tilpasning af klædedragten til klima, natur- og livsvilkår:

1. Cirkumpolare områder
2. Central- og Østasien
3. Sydasien og Oceanien
4. Den nære orient og Nordafrika
5. Afrika, syd for Sahara
6. Amerikas indianere

III. Tendenser til særpræg.

I Plantefarvning. 60 timer

Formålet med undervisningen er, at de studerende erhverver sig et så grundlæggende kendskab til fagets metoder, at de kan arbejde videre efter individuelt behov.

Undervisningen bør indeholde en orientering om farvningens historiske udvikling, grundlæggende teoretisk viden om farveprocessen og praktiske øvelser inden for området.

A. Arbejds miljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Kogeredskaber
2. Måleredskaber
3. Beholdere

C. Materialer:

1. Vand
2. Planter:
 - a) Indhøstning
 - b) Tørring
3. Kemikalier
4. Tekstilmaterialer

D. Teori:

1. Udarbejdelse af arbejdsmappe
2. Herbarium
3. Farvning

E. Teknik:

1. Forberedelse til bejdning
2. Bejdning
3. Farvning:
 - a) Planternes behandling før og under farvningen
 - b) Bejdning og farvning samtidig
 - c) Farvning af forbejdset garn med planter i badet
 - d) Farvning af forbejdset garn i siet farvebad
 - e) Efterbehandling
4. Vask

Hver af de studerende bør selvstændigt gennemføre to farvninger med forskellige planter samt med krap, Cochenille og indigokype.

H. Nutidige anvendelsesmuligheder.

Brik- og spjældvævning. 60 timer I

Formålet med undervisningen er at lære de studerende at arbejde med enkle væveredskaber.

Undervisningen bør omfatte fremstilling af bånd og snore bl.a. til afslutning og montering.

I. Brikvævning

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Vævebrikker
2. Bælte
3. Små, flade skytter
4. Eventuelt krogbræt og svirvler
5. Garnvinde
6. Garnvægt

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer

D. Teori og mønstertegning:

1. Garn- og prisberegning
2. Udarbejdelse af opskrifter med garnprøver, angivelse af brikernes trådning og drejeretning samt farveangivelse

E. Teknikker:

1. 4-tråds brikning med 2 farver
2. 4-tråds brikning med 4 farver
3. 4-tråds brikning med modstilling af brikker og ensartet drejeretning
4. 4-tråds brikning med modstilling af brikker og skiftende drejeretning
5. 2-tråds brikning med halv drejning
6. 2-tråds brikning med kvart drejning
7. Kombineret 2- og 4-tråds brikning
8. 3-tråds brikning med kvart drejning
9. Sammenhængende dobbeltbrikning
10. Brikning i 2 adskilte lag
11. Brikning af snor
12. Åben brikvæv
13. Brikbånd med løkker eller frynsekant
14. Brikbånd med knaphuller
15. Brikbånd med løse, snoede kanter
17. Brikbånd med tilvævet stof
18. Brikbånd med spids afslutning

H. Nutidig anvendelse og funktion.

II. Spjældvævning

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Vævesjæld
2. Bælte
3. Små, flade skytter
4. Garnvinde
5. Garnvægt

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer

D. Teori og mønstertegning:

1. Garn- og prisberegning
2. Udarbejdelse af opskrift med garnprøver, mønstertegning med angivelse af trendens farver samt garnkvalitet

E. Teknikker:

1. Længdestribet bånd
2. Tværribbet bånd
3. Bånd med mønster i trendens trådfor-
deling
4. Bånd med oplukket mønster på lær-
redsbund

H. Nutidig anvendelse og funktion.

I Knytning. 60 timer

Formålet med undervisningen er at sætte de studerende i stand til at kunne skabe og fremstille selvstændigt.

Tillige er det formålet gennem eksperimen-
teren, eventuelt i samarbejde med andre fag, at
finde frem til nye anvendelsesmuligheder.

Undervisningen bør tilrettelægges således, at
de studerende får kendskab til de forskellige
knuder og teknikker samt til anvendelige mate-
rialer.

A. Arbejdsmiljø:

1. Arbejdsplads
2. Møbler
3. Belysning
4. Arbejdsstillinger

B. Redskaber:

1. Knyttekrog
2. Knyttebræt
3. Nipsenåle

C. Materialer:

1. Naturfibre
2. Kemofibre
3. Andre materialer, f.eks. papir, læder

D. Teori:

1. Beregning af materialeforbrug
2. Udarbejdelse af forslag til større model
efter frit valg:
 - a) Modellen udføres i papir eller karton
 - b) Mønsterforslag på arbejdsstykke
 - c) Kort beskrivelse af fremgangsmåden
 - d) Materiale- og prisberegning

E. Teknikker:

1. Knuder og knob:
 - a) Dobbelt og enkelt fladknude
 - b) Ribbeknude
 - c) Ærteknude
 - d) Dobbelt og enkelt slyngknude
 - e) Kædeknude
 - f) Knytteknude
 - g) Orkisknude
 - h) Bindeknude
 - i) Rosenknude
 - j) Bladknude
 - k) Picot
 - l) Fletteknude
 - m) Josefineknude

Eventuelt kan medtages enkelt- og dobbelt
vendeknude samt forskellige former for flet-
ning

2. Begyndelser og afslutninger:

- a) Spids (f.eks. til bælte)
- b) Tilknytning til ringe (f.eks. indkøbs-
net)
- c) Sammenbinding af taskebunde, ser-
vietringe o.a.

3. Forskellige mønstre:

- a) Udfyldning af ribbeknuderamme
(diamant)
- b) Striber (vekslende rækker af højre-
og venstreknuder) o.s.v.

4. Diverse:

- a) Huller i bælte (til pal)
- b) Indknytning af ring
- c) Cylinder
- d) Lukket kant
- e) »Vinkel«
- f) Samling af to platninger
- g) Netknytning
- h) Indsætning af ekstra snor
- i) Sammensyning

Teknikkerne indøves på arbejdsstykker eller
mindre modeller

G. Montering.

H. Nutidige anvendelsesmuligheder.

I Dramatik. 60 timer I

Formål:

Den studerendes frigørelse gennem en udvik-
ling, individuelt og socialt, af *hele* personlig-
heden.

Indhold:

Træning af sansning og oplevelsessevne
Stimulering af fantasien
Brug, beherskelse og kontrol af kroppen
Taleøvelser
Opdagelse og kontrol af følelser
Udvikling af intellektet
Opøvelse af koncentrationsevne
Udvikling af kommunikationsprocessen
Fremstilling af dekorationer, kostumer, masker, dukker

Metode:

Øvelser med krop, stemme og fantasi
Improvisationer
Dramatisering

• Kreativitet. 60 timer I

Formål:

Formålet med undervisningen er, at den studerende erhverver sig viden om og indsigt i den kreative proces for derved dels at kunne erkende og udvikle egne kreative ressourcer, dels ved tilrettelæggelse af det pædagogiske miljø og ved undervisning at kunne bidrage til udvikling af elevernes kreative ressourcer.

Indhold:

Undervisningen tilrettelægges med gennemgang af teorier omkring den kreative person, den kreative proces, det kreative produkt og det kreative miljø, ligesom en række problemløsnings teknikker introduceres.

Problematikken omkring individ og gruppe tages op i relation til lærerens forhold til kollega- og elevgruppen og i relation til elevernes indbyrdes forhold, og der gives den studerende lejlighed til alene eller i fællesskab med andre at arbejde med et eller flere selvvalgte projekter.

Det anbefales, at undervisningen tilrettelægges i kursusform, begyndende med 44 timer. Efter en mellemfase på 3 uger afrundes med et follow-up kursus på 16 timer.

Hensyntagende specialundervisning. 60 timer

Formålet er, at de studerende erhverver sig kendskab til, hvilke problemer der knytter sig til de forskellige handicaps, og hvordan man kan tage hensyn hertil i undervisningen.

Undervisningen bør tilrettelægges, så den belyser den handicappedes vanskeligheder i forskellige samværssituationer og må omfatte en gennemgang af hjælpemidler til lettelse i den daglige tilværelse såvel som i undervisningen.

I. Generelle problemer:

1. Den handicappede som samfundsborger
Revaliderings- og omsorgslovgivningen
2. Handicaplære
 - a) Tilpasning af individet til miljøet, herunder differentiering ud fra hensynet til egnethed og modenhed, individuel rådgivning, rationel oplæring, personlighedsudvikling, holdning til arbejde, arbejdsplads og arbejdskammerater.
 - b) Tilpasning af miljøet til individet, herunder tilrettelæggelse af et hensigtsmæssigt arbejdsmiljø, spørgsmålet om ros og dadel, påskønnelse og afvisning, planlægning og ledelse.
 - c) Balanceforholdet mellem a) og b), dvs. det mentalhygiejniske problem vedrørende forholdet mellem tilpasning og trivsel, herunder fremmedgørelse, gruppedannelse og gruppefølelse, interesse kontra pligtbetoning, stræbens- kontra kravsniveau, afveksling kontra monotoni, kreativitet kontra rutine.

II. Forskellige grupper af handicappede:

1. Psykisk hæmmede
 - a) Sinkegruppen
 - b) Åndssvage
2. Talehæmmede
3. Bevægelseshæmmede
4. Blinde og svagtseende
5. Døve og svagthørende
6. Psykisk afvigende.

III. Specialfag:

1. Psykisk hæmmede
 - a) Problematik og hjælpeforanstaltninger
 - b) Undervisningsproblemer
 - c) Hjælpe- og undervisningsmidler
 - d) Metodik
2. Bevægelseshæmmede
 - a) Problematik og hjælpeforanstaltninger

- b) Undervisningsproblemer
 - c) Hjælpe- og undervisningsmidler
 - d) Metodik
3. Blinde og svagtseende
- a) Problematik og hjælpeforanstaltninger
 - b) Undervisningsproblemer
 - c) Hjælpe- og undervisningsmidler
 - d) Metodik
4. Døve og svagthørende
- a) Problematik og hjælpeforanstaltninger
 - b) Undervisningsproblemer
 - c) Hjælpe- og undervisningsmidler
 - d) Metodik

Afsnit I og II er obligatoriske for alle studerende, der har valgt dette bifag, og omfatter 40 timer.

Specialfagene i afsnit III er valgfrie for de studerende inden for de muligheder, seminariet tilbyder. Mens II omfatter en almindelig definition af de forskellige handicaps, vælger man i III højst 2 fag inden for sine specielle interesseområder til nærmere studie og fordybelse. Til specialet bør knyttes en ekskursion med efterfølgende drøftelse.

Bestemmelse om oprykning, optagelse i uddannelsens 2. år og uddannelsens afslutning

1. Optagelse i uddannelsens 2. år

- a. Ved slutningen af 1. år afgør seminariet, om de studerende opfylder betingelserne for at fortsætte i uddannelsens 2. år
- b. Ansøgere, hvis tidligere uddannelse eller praktiske erfaringer på det faglige område kvalificerer hertil, vil kunne optages i uddannelsens 2. år. Sådanne kvalifikationer kan f.eks. bestå i svendebrev som skrædder eller flerårig virksomhed som underviser på baggrund af hidtidige uddannelsesmuligheder. Det vil dog være en betingelse, at aspiranterne desuden gennemgår et kursus i emnerne pædagogik, psykologi, farve- og materialelære, svarende til 1. års pensum, medmindre de kan dokumentere at være i besiddelse af tilsvarende kundskaber.

Endelig vil aspiranterne skulle opfylde de samme almene forudsætninger, som er gældende for optagelse i uddannelsens første år.

2. Uddannelsens afslutning

Seminariet afgiver en udtalelse om den studerendes standpunkt i de enkelte fag og egnethed som underviser. Praktiklærernes vurdering af den studerendes praktik indarbejdes i udtalelsen.

Prøver

Der afholdes en skriftlig prøve omfattende planlægning af et undervisningsforløb i et nærmere angivet timetal og for et nærmere angivet elevklientel.

Emnet udvælges af den studerende i samråd med hovedfagslæreren.

Der gives 4 uger sideløbende med den fortsatte undervisning til løsning af opgaven. Prøven danner grundlag for en vurdering af såvel den anvendte faglige som pædagogiske metodik.

Der afholdes en mundtlig prøve, hvor løsningen af den skriftlige prøve danner grundlag for en samtale mellem den studerende og pædagogiklæreren, og hvor den studerende tilkendegiver sin stillingtagen til almene undervisningsproblemer af pædagogisk og psykologisk art.

Der afholdes en praktisk prøve, hvor løsningen af den skriftlige prøve danner grundlaget for gennemførelsen af en tidafrænset (faglig) opgave, der stilles af hovedfagslæreren.

Undervisningsministeriet bestemmer hvert år, at der skal være skriftlig eller mundtlig prøve i enten bifag, materiale- eller farvelære.

Den skriftlige prøve vurderes foruden af hovedfagslæreren og pædagogiklæreren af to af undervisningsministeriet beskikkede censorer, der sammen med de respektive lærere også vurderer de mundtlige prøver.

Der tages ved en samlet vurdering af den studerendes faglige standpunkt og egnethed som underviser på baggrund af prøverne alene stilling til spørgsmålene bestået/ikke bestået, idet et flertal af lærerne for sig og mindst den ene censor gør udslaget, dog således, at den studerende har bestået, hvis begge censorer er enige herom.

KAPITEL IV

Indpasning af beklædningssyning

Under hensyntagen til udviklingen siden delbetænkningen vedrørende kjolesyningslæreruddannelsen blev afgivet, har det rekonstruerede udvalg fundet det hensigtsmæssigt at foretage visse ændringer, der dog ikke berører indholdet af hovedfaget bortset fra, at figur- og snitlære er flyttet til hovedfagsafsnittet, der herefter får 1200 timer.

Udvalget henstiller, at det foreliggende for-

slag i kapitel III danner grundlag for alle tre hovedfagslinier.

Man opnår, at der bliver 120 timer til bifag ved siden af hovedfaget, beklædningssyning.

Opmærksomheden henledes på fag som hækling, hånd- og maskinstrikning, hvor en lærer i beklædningssyning vil have den fordel, at de krævede faglige kvalifikationer i mønsterbrug vil være inkluderede i hovedfaget.

Indpasning af beklædningssyning i timetallet

1. Pædagogik og psykologi			3. Hovedfag, beklædningssyning		
	1. år	2. år	1. år	2. år	3. år
Undervisningslære	30	120	150		
Fagmetodik	30		120		
Psykologi	15	65	80		
Orientering om love m.\	—	10	10		
	75	285	360		
2. Supplerende fag			A. Tilskæring		
Almen orientering	60	60	120		
Farvelære	30	40	70		
Materialelære	30	40	70		
Kunst- og tekstilhistorie	45	55	100		
	165	195	360		
				B. Syning	
				Generelt	5
				Grundformer	30
				Kjoler m.m.	100
				Overtøj m.m.	20
				Redskabslære	2
				C. Figur- og snitlære	
				Generelt	5
				Sytekni	30
				Kjolesyning m.m.	463
				Overtøj m.m.	105
				Kjoleudsmykning	30
				Redskabslære	10
				Figur- og snitlære	20
					780
				4. Bifag	
					120
					120

Den samlede uddannelses struktur

1.	Pædagogik og psykologi 360 timer	↔	Pædagogik og psykologi 360 timer	↔	Pædagogik og psykologi 360 timer
2.	Supplerende fag 360 timer	↔	Supplerende fag 360 timer	↔	Supplerende fag 360 timer
3.	VEVNING 960 timer		BRODERI 960 timer		BEKLÆD- NINGS- SYNING 1200 timer
4.	BIFAG 360 timer	↔	BIFAG 360 timer	↔	BIFAG 120 timer

KAPITEL V

Kvalifikationskrav til seminarielærere i tekstilsløjde

Man har ved opstillingen af kvalifikationskrav til seminarielærere været nødsaget til at pege på en uddannelse, der er sammenstykket af f.eks. den 2-årige tekstilsløjdlæreruddannelse og en faglig og pædagogisk/psykologisk videreuddannelse, således at uddannelsestiden bliver på omkring 4 år.

I. Ansættelsesbetingelser

1. *Grunduddannelse*
f.eks. den 2-årige tekstilsløjdlæreruddannelse.
2. *Faglig videreuddannelse*
gennem praktisk virksomhed, selvstudier, deltagelse i faglige kurser, studierejser m.v. af en varighed på mindst 2 år (evt. i udlandet).
3. *Praktisk undervisningsvirksomhed*
på mindst 600 timer.
4. *Udvidede kundskaber i pædagogik og psykologi*
gennem kurser, eventuelt gennemført ved undervisningsministeriets foranstaltning (Danmarks Lærerhøjskoles instruktørkursus eller tilsvarende).

II. Efteruddannelse:

Lærerne bør hvert år deltage i et fagligt, pædagogisk/psykologisk eller samfundsbetonet kursus, eventuelt gennemført ved undervisningsministeriets foranstaltning.

Overgangsordning

Da man nok i en overgangsperiode må forvente, det kan være vanskeligt at skaffe lærere, der opfylder forannævnte kvalifikationskrav, kan man som en foreløbig løsning foreslå:

I. Bestemmelser vedrørende nyansættelser.

1. Grunduddannelse:

- a. Hovedfagene:
f.eks. den 2-årige uddannelse til lærer i tekstilsløjde.

- b. Bifagene:
Lærerne må henvises til at udvide deres faglige kundskaber ved deltagelse i eksisterende kurser, selvstudier o.a.

Praktisk erfaring:
på mindst 240 timer inden for mindst to af de af kommissoriet omfattede områder.

Supplerende uddannelse:
Kursus, eventuelt ved undervisningsministeriets foranstaltning (f.eks. Danmarks Lærerhøjskoles instruktørkursus).

II. Bestemmelser vedrørende allerede ansatte lærere.

De ved lovens ikrafttræden ansatte lærere skal, forudsat de faglige kvalifikationer er i orden, erklære sig villige til inden for en 2-årig periode at gennemgå den under punkt I, 3 nævnte uddannelse.

III. Efteruddannelse.

Lærerne bør hvert år deltage i et fagligt, pædagogisk/psykologisk eller samfundsbetonet kursus, eventuelt gennemført ved undervisningsministeriets foranstaltning.

Kvalifikationskrav til lærere i de øvrige fag

Udvalget mener ikke, at der på samme måde kan opstilles konkrete kvalifikationskrav til seminarielærere i de øvrige fag, men det forudsættes, at disse har de fornødne faglige og pædagogiske kvalifikationer.

KAPITEL VI

Praktiktjeneste, praktiklærer, praktiklærerkursus

1. Praktiktjenesten

bør så vidt muligt omfatte 120 timer og afvikles inden for de af kommissoriet omfattede områder.

Praktikanten overværer i begyndelsen praktiklærerens timer for derefter at få tildelt praktiske undervisningsopgaver.

Formålet med praktiktjenesten er at konfrontere den studerende med realistiske undervisningssituationer og de respektive arbejdsområders specielle krav og miljøer, samt at opøve stillingtagen til de vekslende faglige og pædagogiske opgaver, man møder i et klassemiljø.

Efter hver praktiktime vurderer den studerende selv undervisningsforløbet, hvorefter praktiklæreren og den studerende sammen drøfter undervisningens faser og eventuelle problemer.

2. *Praktiklærerens* opgave er at hjælpe de studerende til vurdering af egne evner i undervisningssituationer såvel på det faglige som pædagogiske område og til forståelse og behandling af menneskelige (sociale) problemer i realistiske undervisningssituationer.

En praktiklærer må derfor kunne:

- 1 analysere undervisningssituationer
- 2 råde og vejlede praktikanten
- 3 vurdere praktikanten og
- 4 give udtalelse om praktikanten til seminarieret.

Udvalget foreslår, at der gives praktiklærerne lønmæssig kompensation svarende til aflønning for 1 time for hver 3 timers vejledning.

3. Praktiklærerkursus

For at sætte praktiklæreren i stand til at klare de formulerede opgaver foreslås oprettet et 60 timers kursus med følgende indhold:

- 1 Diskussions- og samtaleteknik
- 2 Vurderings- og kritikteknik
- 3 Træning i analyse af undervisningssituationer.

Det forudsættes, at deltagerne har de fornødne faglige og pædagogiske kvalifikationer.

Kurserne bør være tværfaglige og etableres af undervisningsministeriet i samarbejde med tekstilsløjdsseminarierne. Seminarier, skoler og organisationer kan indstille lærere til disse kurser.

Kurserne afsluttes med en udtalelse og kursusbevis.

Broager, den 26. juli 1971.

Gudrun Andresen

Folmer Bukh

Dagmar Cramer Christensen

Jens Damgård Christensen

Erik Hansen

Gudrun Hansen

Erika Jensen
(Formand)

Inga Kristoffersen

Gerda Kurtzweil

Ulrika Marseen

Else Margrethe Maarbjergh

Jørgen Olsen

Tove Rasmussen

Arne Rohde

Erika Jensen / Ib Solvang

DELBETÆNKNING

VEDRØRENDE

KJOLESYNINGSLÆRER
UDDANNELSEN

*Afgivet af det af undervisningsministeriet
under 6. januar 1967 nedsatte udvalg*

BETÆNKNING NR. 529

1969

Indholdsfortegnelse

	Side
Kapitel I. Udvalgets kommissorium, sammensætning, møder m. v.	49
Kapitel II. Udvalgets overvejelser.	52
De eksisterende statsstøttede uddannelser.	52
Uddannelsens lovgrundlag.	54
Udvalgets forslag i korte træk.	55
Kapitel III. Udvalgets forslag til en 2-årig kjolesyningslæreruddannelse.	57
Den æstetiske målsætning.	57
Adgangsbetingelser.	57
Vejledende timetal for den 2-årige kjolesyningslæreruddannelse.	59
1. år (forkursus).	60
Tilskæring.	60
Syning.	60
Pædagogik og psykologi.	61
Supplerende fag.	62
Syteknisk prøve efter 1. år.	62
Optagelsesbetingelser til uddannelsens 2. år.	63
2. år (grunduddannelsen).	63
Tilskæring.	63
Syning.	63
Pædagogik og psykologi.	64
Supplerende fag.	66
Afsluttende prøve.	67
Kapitel IV. Status i udvalgsarbejdet.	68

FORTEGNELSE OVER BILAG

1. Udvalgets henstilling til undervisningsministeriet om, at registrering over de eksisterende statsstøttede uddannelsesinstitutioner udsendes til orientering.	69
2. 1. Oversigt over de skoler, der modtager statstilskud gennem undervisningsministeriet til uddannelse af håndarbejds lærerinder.	70
2. Oversigt over fagfordeling og timetal på de skoler, der modtager statstilskud gennem undervisningsministeriet til uddannelse af håndarbejds lærerinder.	71
3. Henvendelse til udvalget fra Odense Fagskole, Husflidshøjskolen Kerteminde og Engelsholm Håndarbejdsskole.	72
4. Henvendelse til udvalget fra Hellerup Håndarbejdsskole.	73
5. Notat vedrørende diskussionsledelse.	74
6. Notat vedrørende instruktion.	75

KAPITEL I

Udvalgets kommissorium, sammensætning, møder m. v.

Udvalget vedrørende uddannelse af håndarbejds lærerinder (-lærere) og -instruktører i aften- og ungdomsskoler m.v. er nedsat af undervisningsministeriet den 6. januar 1967. Udvalgets kommissorium er følgende:

»Udvalget skal vurdere de eksisterende muligheder for uddannelse af lærerinder (lærere) og instruktører i håndarbejds-, kjolesynings- og vævefagene i aften- og ungdomsskoler, på højskoler, husholdningsskoler, efterskoler og ungdomsforsorgens skoler.

Det er herunder udvalgets opgave at behandle og fremkomme med forslag angående spørgsmålet om en tidssvarende målsætning for de nævnte fag og med henblik herpå studere beslægtede uddannelser i Norge og Sverige samt optage kontakt med tilgrænsende områder inden for andre fag, herunder navnlig andre skabende fag, at udtale sig om behovet for ændringer, udvidelser og eventuelle nydannelser inden for uddannelsesområdet, idet der ønskes forslag om kursustilrettelæggelse, herunder optagelsesbestemmelser, fagenes indhold og omfang, metodisk og pædagogisk træning med henblik på ungdoms- og voksenundervisning, kursuslængde samt eventuelle afsluttende prøver, og at fremkomme med forslag om, hvilke kvalifikationskrav der bør stilles til lærerkræfter ved de pågældende uddannelsessteder.

Udvalget kan tilkalde andre sagkyndige og forhandle med foreninger, institutioner og andre i det omfang, det findes ønskeligt. Undervisningsministeriet har herved bl.a. haft for øje, at det vil kunne vise sig ønskeligt for udvalget at have kontakt til kunstindustriskolen.«

Til medlemmer af udvalget beskikkedes:

Udpeget af de skoler, der giver uddannelse på længere kurser (Selskabet til Håndarbejdets Fremmes skole, Hellerup Kjoleseminarium og Nykøbing Falster Sy- og Tilskærerskole):
Daværende skoleleder, nu forstander *Else*

Margrethe Maarbjerg, Selskabet til Håndarbejdets Fremmes skole.

Udpeget af de skoler, der giver uddannelse på kortere kurser (Den danske Husflidshøjskole i Kerteminde, Odense Fagskole og Engelsholm Folkehøjskole):

Håndarbejds lærerinde *Gudrun Andresen*, Engelsholm Folkehøjskole.

Udpeget af Dansk Aften- og Ungdomsskoleforening:

Håndarbejds lærerinde *Gerda Kurtzweil*.

Udpeget af Foreningen for Højskoler og Landbrugsskoler, Foreningen af Husholdningsskoler og Foreningen af frie Ungdoms- og Efterskoler:

Håndarbejds lærerinde *Dagmar Cramer Christensen*.

Udpeget af socialministeriet:

Daværende inspektør i direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen, nu seminarieforstander *P. Whitta-Jørgensen*, Ålborg Børneforsorgsseminarium.

Udpeget af direktoratet for erhvervsuddannelserne:

Daværende viceinspektør, nu kst. inspektør *L. Richter Larsen*, undervisningsministeriet.

Udpeget af direktoratet for folkeskolen og seminarierne:

Håndarbejdsinspektør *Gudrun Hansen*, undervisningsministeriet.

Udpeget af direktoratet for ungdomsundervisningen:

Undervisningskonsulent *Erika Jensen*, undervisningsministeriet.

Medlemmer i øvrigt:

Daværende husholdningsinspektør, nu rektor *Hanne Søndergård Madsen*, Den Suhrske Husmoderskoles Seminarium.

Forstander *Ulrika Marseen*, Kunsthøjskolen på Holbæk Slots Ladegård.

Kunstvæverske *Paula Trock*.

Formand for udvalget:

Ekspeditionssekretær *Jytte Kvorning*, undervisningsministeriet.

Udvalgets sekretær:

Sekretær *Mette Bogh*, undervisningsministeriet.

Kunstvæverske *Paula Trock* måtte på grund af sygdom trække sig endeligt ud af arbejdet i maj måned 1968.

Udvalget har, forinden afgivelse af delbetænkningen om kjolesyningslæreruddannelsen, afholdt 11 plenarmøder.

Udvalget nedsatte den 18. maj 1967 en arbejdsgruppe til registrering af de eksisterende håndarbejds læreruddannelser. Arbejdsgruppen fik følgende sammensætning:

Hanne Søndergård Madsen,

L. Richter Larsen,

P. Whitta-Jørgensen.

Jytte Kvorning deltog i en del af arbejdsgruppens møder.

På grundlag af denne arbejdsgruppes oplæg har udvalget den 3. januar 1968 afgivet en oversigt over de håndarbejds læreruddannelser, der for øjeblikket er under tilsyn af og modtager statstilskud gennem undervisningsministeriet, med anmodning om, at disse oversigter måtte blive bekendtgjort for det størst mulige antal personer, der har at gøre med ansættelse eller godkendelse af håndarbejds lærere inden for aften- og ungdomsskolen (skrivelsen bringes som bilag nr. 1 (side 69), oversigterne som bilag nr. 2 (side 70)).

Materialet er af undervisningsministeriet, direktoratet for ungdomsundervisningen, den 16. juli 1968 fremsendt til samtlige amsungdomsnævn samt til folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler. Endvidere er materialet overgivet direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen til udsendelse.

Den 8. december 1967 nedsatte udvalget en arbejdsgruppe vedrørende den fremtidige håndarbejds læreruddannelse. Arbejdsgruppen, der koncentrerede sig om kjolesyningslæreruddannelsen, havde følgende sammensætning:

Erika Jensen (formand),

Gerda Kurtzweil,

L. Richter Larsen,

Else Margrethe Maarbjerg.

Som sagkyndige uden for udvalget tilkaldtes: Daværende konsulentleder, nu kursusleder Erik Hansen, undervisningsministeriet.

Kursusinspektør Per Himmelstrup, undervisningsministeriet.

Jytte Kvorning deltog i arbejdsgruppens møder.

Denne arbejdsgruppe afgav den 31. maj 1968 indstilling til plenum, som ved drøftelserne heraf har vedtaget at afgive delbetænkning til undervisningsministeriet om kjolesyningslæreruddannelsen, idet udvalgets medlemmer er af den opfattelse, at de foreslåede ændringer i denne uddannelse snarest bør tages op til overvejelse og ikke afvente det videre arbejde i udvalget.

Udvalget har under sit arbejde tilkaldt følgende sagkyndige:

Dameskrædderinde, fru Sonja Prag,

Konsulent, fru H. Borch-Nielsen, Beklædningsindustriens Sammenslutning,

Konsulent P. Foersom, Randers amt,

Forstander Folmer Bukh,

Håndarbejds lærerinde, fru Edith Bukh o g s k o l e n i

Håndarbejds lærerinde, fru Charlotte Rud

Skoleleder, fru Merete Jørgensen, Odense Fag-skole,

Industriel grafiker Bent Rohde, Grafisk Høj-skole,

Lærerinde, fru J. Graves, Selskabet til Håndarbejdets Fremmes skole.

Udvalget har henlagt sit 8. plenarmøde den 31. maj 1968 til Engelsholm Folkehøjskole, hvor medlemmerne samtidig fik mulighed for at danne sig et indtryk af uddannelsen på skolen. Repræsentanter for udvalget har endvidere aflagt besøg på Husflidshøjskolen i Kerteminde, Hellerup Kjoleseminarium, Nykøbing F. Sy- og Tilskærerskole og Kunsthøjskolen på Holbæk Slots Ladegård.

Endvidere har arbejdsgruppen vedrørende den fremtidige håndarbejds læreruddannelse aflagt besøg på Selskabet til Håndarbejdets Fremmes skole samt på et kursus, arrangeret af Beklædningsindustriens Sammenslutning for syersker i industrien. Man har i forbindelse hermed arrangeret et orienterende grundkursus i teknisk tegning den 18. og 19. maj 1968. I kurset deltog et udsnit af udvalgets medlemmer samt lærerinder fra de statsstøttede uddannelsessteder.

Udvalget har fra Husflidshøjskolen i Kerteminde, Odense Fagskole og Engelsholm Folkehøjskole modtaget en henvendelse af 26. juni 1968, der bringes som bilag nr. 3 (side 72) og omtales i kapitel II, side 11.

Fra lederen af Hellerup Kjoleseminarium, fru Grethe Krenchel, har udvalget modtaget den som bilag nr. 4 (side 73) medtagne henvendelse

af 5. oktober 1968, som har relation til drøftelserne vedrørende behovet for uddannede håndarbejds lærerinder i aften- og ungdomsskoler m.v. Henvendelsen blev behandlet på udvalgets 10. plenarmøde den 9. oktober 1968, hvor der var betydelig forståelse for det rejste problem vedrørende fremtidsudsigterne for de uddannede håndarbejds lærere.

Det må i denne forbindelse fremhæves, at fremsendelsen af oversigts materialet vedrøren-

de de bestående uddannelser var foranlediget af et ønske om så effektivt som muligt at gøre det klart for ansættende og godkendende myndigheder m.v., at der allerede i kraft af de eksisterende uddannelser findes kvalificerede lærerkræfter, som bør inddrages forud for en del af de for tiden benyttede lærerkræfter uden en uddannelse fra en af de statsstøttede uddannelsesinstitutioner.

KAPITEL II

Udvalgets overvejelser

De eksisterende statsstøttede uddannelser.

De eksisterende statsstøttede håndarbejds-**ruddannelser** varierer fra en 8 + 5 måneders broderiuddannelse på Engelsholm Folkehøjskole til en 3 X 10 måneders broderiuddannelse på Håndarbejdets Fremmes skole og fra en 2 X 8 måneders uddannelse i kjolesyning på Den danske Husflidshøjskole i Kerteminde til en 2 X 11 måneders uddannelse i kjolesyning på Nykøbing F. Sy- og Tilskærerskole. Den nærmere fagfordeling og timetallet på de skoler, der modtager statstilskud gennem undervisningsministeriet til uddannelse af håndarbejds-lærere, fremgår af de oversigter, der bringes som bilag nr. 2 og er omtalt på side 6.

Disse statsstøttede skoler udgør kun et lille antal af de institutioner, der uddanner lærere til undervisning i håndarbejde. Der findes spredt over hele landet en række private institutioner, der enten ikke har søgt tilskud til deres uddannelsesvirksomhed, eller som ikke har kvalificeret sig til at opnå statsstøtte til denne uddannelse.

I forbindelse med registrering af de **eksisterende** statsstøttede håndarbejds læreruddannelser har udvalget for at danne sig et indtryk af, hvorledes beskæftigelsesmulighederne er for lærere fra disse, samlet følgende oplysninger om antallet af lærere, færdiguddannet i 1964-66 på de 3 uddannelsessteder med den ret lange uddannelse, samt om disse læreres nuværende beskæftigelse:

Nykøbing F. Sy- og Tilskærerskole:

1964: 3 elever færdige

- 1 underviser inden for børne- og ungdomsforsorgens skoler
- 2 underviser i aften- og ungdomsskolen

1965: 10 elever færdige

- 2 underviser på børne- og ungdomsforsorgens skoler

- 4 underviser i aftenskolen
- 1 underviser på en kommuneskole
- 1 er konfektionssyerske
- 1 er uden beskæftigelse
- 1 ukendt beskæftigelse

1966: 27 elever færdige

- 6 underviser inden for børne- og ungdomsforsorgens skoler
- 7 underviser i aften- og ungdomsskolen
- 1 underviser på en højskole
- 3 underviser på en centralskole
- 1 underviser på seminariet
- 1 underviser på en eksternatskole
- 1 er rejst til Israel
- 7 ukendt beskæftigelse

Hellerup Kjoleseminarium:

1964: 21 elever færdige

- 2 arbejder inden for børne- og ungdomsforsorgens skoler
- 7 underviser i aften- og ungdomsskolen
- 1 underviser på en husholdningsskole
- 1 er tilskærer på en mindre fabrik
- 2 er direktører i forretninger
- 3 har været på rejse i Amerika, hvor de har været henholdsvis designer, tilskærer og modelsyerske
- 1 underviser på seminariet
- 4 ukendt beskæftigelse

1965: 22 elever færdige

- 1 arbejder inden for børne- og ungdomsforsorgens skoler
- 4 underviser i aften- og ungdomsskolen
- 1 demonstrerer symaskiner
- 1 er underdirektør i en forretning
- 15 ukendt beskæftigelse

1966: 19 elever færdige

- 6 underviser i aften- og ungdomsskolen

- 1 underviser på en kommuneskole
- 1 har privat skole med 21 elever
- 1 er direktrice i en forretning
- 2 er ansat i klippeservice
- 1 syr pelse
- 3 er ansat i forretninger som modelsyersker
- 3 er uden beskæftigelse (2 ønsker det ikke, 1 har ikke **kunnet** finde **egnet** beskæftigelse)
- 1 ukendt beskæftigelse

*Håndarbejdets Fremmes skole:
3-årig broderiuddannelse.*

1964: 9 elever færdige

- 1 er leder af Håndarbejdets Fremme i Århus
- 1 er tekstilkonserveringsassistent ved Nationalmuseet og underviser ved aftenskolen
- 1 er håndarbejdsredaktør og underviser i aftenskolen
- 1 underviser på en højskole
- 1 underviser i håndarbejde og gymnastik i barneskolen
- 1 er på broderiværksted
- 1 er elev på børnehaveseminarium
- 2 bruger ikke uddannelsen for tiden

1965: 5 elever færdige

- 1 underviser i aften- og ungdomsskolen
- 1 bestyrer broderiforretning
- 1 er medhjælp ved Husfliden i Oslo
- 1 er på broderiværksted
- 1 bruger ikke uddannelsen for tiden

1966: 9 elever færdige

- 1 er tekstilreparatør på Rosenborg og underviser i aftenskolen
- 1 er sekretær for Kristeligt Studenter-Settlements ungdomsskole og underviser i aftenskolen
- 1 er broderitegner hos Håndarbejdets Fremme
- 2 i Israel til julen 1966, den ene nu reparatør på Rosenborg
- 1 er i broderiforretning og underviser i aftenskolen
- 2 er beskæftigelsesterapeuter
- 1 underviser på kostskole (Bagsværd)

*2-årig kjolesyningsuddannelse,
2. år kan følges af dameskrædderinder.*

1964: 16 elever færdige

- 1 i Finland i 2 år, underviser i aftenskolen

- 4 norske har fuld beskæftigelse på højskole og husflidsskole i Norge
- 1 er medhjælp hos håndarbejdsinspektøren for Københavns kommunale skolevæsen og underviser i aftenskolen
- 1 underviser på en husholdningsskole
- 2 underviser på håndarbejdsskoler
- 3 underviser i ungdoms- og aftenskolen
- 1 er uden beskæftigelse
- 2 ukendt beskæftigelse, den ene kom efter uddannelsen til børne- og ungdomsforsorgen, den anden på kjolesalon

1965: 11 elever færdige

- 2 underviser på børne- og ungdomsforsorgens skoler
- 1 underviser på en husholdningsskole
- 1 underviser på en landboskole
- 2 underviser i aften- og ungdomsskolen
- 4 norske underviser på højskole og husflidsskole i Norge
- 1 ukendt beskæftigelse

1966: 19 elever færdige

- 4 norske underviser på højskole og husflidsskole i Norge
- 2 underviser på håndarbejdsskoler
- 5 underviser i aften- og ungdomsskolen, den ene tillige ved fritidsklub
- 1 arbejder i fritidsklub
- 3 arbejder på systue (1 har egen systue, 1 er direktrice)
- 1 supplerer uddannelsen på gymnastikhøjskole
- 1 supplerer uddannelsen på musikhøjskole
- 1 søgte intet, da hun skulle giftes og bosattes i udlandet
- 1 ukendt beskæftigelse

Da disse lærere kun udgør en forsvindende del af dem, der er beskæftiget ved håndarbejdsfagene inden for aften- og ungdomsskolen - tal mæssigt det største virkefelt inden for de af kommissoriet omfattede skoleformer — har udvalget endvidere gennem direktoratet for ungdomsundervisningens faglige medhjælper vedrørende **hånd arbejdsfagene** fået følgende indblik i aftenskolens håndarbejds læreres uddannelse (oplysningerne bygger på tilsynsbesøg i årene **1954—1964** og omfatter i alt 1272 hold):

Oplysninger om uddannelse i *kjolesyning*:
 Kunsthåndværkerskolen 5 lærerinder
 Kunstindustriskolen 3 lærerinder
 Håndarbejdets Fremme 24 lærerinder

Hellerup Kjøleseminarium	4 lærerinder
Nykøbing F. Sy- og Tilskærerskole	4 lærerinder
Husflidshøjskolen i Kerteminde ..	10 lærerinder
Odense + Sønderborg Fagskoler ..	62 lærerinder
Haslev Håndarbejdsskole	23 lærerinder
Diverse tilskærerskoler.	155 lærerinder
Håndværkerskole	2 lærerinder
Margretheskolen.	2 lærerinder
Teknisk skole	32 lærerinder
Teknologisk Institut	3 lærerinder
Kursus i »Hjemmets Syning«	7 lærerinder
Direktricer.	12 lærerinder
Syersker uden pædagogiske kurser	66 lærerinder
Statens kurser.	38 lærerinder
Paragraf 46-kurser (pæd.).	220 lærerinder
(Kun ét af disse - 7 eller 14 dage)	14 lærerinder
Aftenskolekurser (ang. som udd.)	2 lærerinder
Svendebrev.	10 lærerinder
Faglige kurser (week-end eller	
3-4 dage).	85 lærerinder
Ingen oplysninger om uddannelse.	82 lærerinder
Ingen oplysninger om pæd. kurser	107 lærerinder

Oplysninger om uddannelse i broderi:

Kunstindustriskolen	6 lærerinder
Håndarbejds Fremme	26 lærerinder
Husflidshøjskolen i Kerteminde ..	20 lærerinder
Engelsholm Folkehøjskole.	40 lærerinder
Haslev Håndarbejdsskole	38 lærerinder
Snoghøj Gymnastikhøjskole.	12 lærerinder
Askov.	6 lærerinder
Indehaver af broderiforretning	
eller oplært samme sted	15 lærerinder
Kurser afholdt af Højskolernes	
Håndarbejde.	15 lærerinder
Kurser afholdt af Husflids-	
højskolen.	24 lærerinder
Beskæftigelsesterapeut	4 lærerinder
Undervist på højskole (angivet	
som udd.).	2 lærerinder
Seminarieuddannelse.	7 lærerinder
Dansk Kunstflidsselskab	4 lærerinder
Kunstindustriskolen, Oslo.	1 lærerinde
Kurser under 10 dage.	47 lærerinder
Ingen oplysninger.	47 lærerinder
Autodidakt	8 lærerinder
Aftenskolen (angivet som udd.) ..	4 lærerinder

Udvalget har herigennem fået bestyrket det indtryk, at der inden for aftenskolen, hvor **håndarbejdsfagene** i 1966/67 omfattede ca. 375.000 timer ud af et samlet timetal på ca. 1.135.000, anvendes et overvejende antal håndarbejdslærere uden en uddannelse fra en af de

her omhandlede uddannelsesinstitutioner. Inden for de frie skoler - efterskoler, husholdningsskoler og højskoler - var der i finansåret 1965/66 ifølge oplysninger indhentet af direktoratet for ungdomsundervisningen ansat følgende antal **håndarbejdslærere**:

Efterskoler:

1. Fuldt beskæftigede i hele finansåret	56
2. Fuldt beskæftigede i en del af finansåret ..	46
3. Delvis beskæftigede i hele finansåret	46
4. Delvis beskæftigede i en del af finansåret .	43

Antal beskæftigede håndarbejdslærerinder.. 191

Husholdningsskoler:

1. Fuldt beskæftigede i hele finansåret	34
2. Fuldt beskæftigede i en del af finansåret ..	17
3. Delvis beskæftigede i hele finansåret	10
4. Delvis beskæftigede i en del af finansåret .	7

Antal beskæftigede håndarbejdslærerinder.. 68

Højskoler:

1. Fuldt beskæftigede i hele finansåret	28
2. Fuldt beskæftigede i en del af finansåret ..	6
3. Delvis beskæftigede i hele finansåret	27
4. Delvis beskæftigede i en del af finansåret .	21

Antal beskæftigede håndarbejdslærerinder.. 82

Til yderligere belysning af **erhvervsmulighederne** for håndarbejdslærere har udvalget fået oplyst, at der pr. 1. februar 1967 var ansat i alt 28 faglærere i syning inden for børne- og ungdomsforsorgens ungdomshjem for unge piger.

De 28 faglærere havde følgende uddannelser:

Håndarbejds Fremme.	2
Hellerup Kjøleseminarium.	3
Nykøbing F. Sy- og Tilskærerskole.	9
Husflidshøjskolen i Kerteminde.	2
Odense og Sønderborg Fagskoler.	3
Aftenskolekurser o. 1.	3
Svendebrev.	6

28

Uddannelsens lovgrundlag.

Som det fremgår af de som bilag nr. 2 bragte oversigter over de skoler, der modtager statsstøtte gennem undervisningsministeriet til uddannelse af håndarbejdslærere, ydes statstilskuddet på forskelligt grundlag.

Det er udvalgets opfattelse, at uddannelserne på de relativt få statsstøttede institutioner bør nærme sig hinanden, dels således at samtlige lærere, der udgår herfra, har samme grundlæggende kundskaber som baggrund for at undervise, dels således at vilkårene, herunder godkendelsesbetingelser, elevtilskud og statstilskud, er fælles for samtlige uddannelsessteder.

Derimod ser man det som en berigelse, at de enkelte uddannelsesinstitutioner bevarer deres særpræg, hvilket har givet sig udtryk i en ret løs pensumangivelse i udvalgets forslag i kapitel III.

Udvalget har fra de to uddannelsesinstitutioner, der for øjeblikket modtager tilskud i henhold til lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler (Engelsholm Folkehøjskole og Den danske Husflidshøj skole i Kerteminde) samt fra Odense Fagskole, der ikke for øjeblikket er godkendt som læreruddannelsesinstitution, modtaget en henstilling (der bringes som bilag nr. 3) om, at første del af håndarbejds læreruddannelsen fortsat må opnå tilskud i henhold til højskolelovgivningen. Man har i et plenarmøde drøftet henvendelsen, men under hensyn til udvalgets sammensætning og kommissorium har flertallet af medlemmerne ikke ment at kunne tage stilling til disse synspunkter, der i første række er tilskudsproblemer, ved udarbejdelse af forslaget til en tidssvarende kjolesynings læreruddannelse.

Udvalget skal dog henstille, at der til sin tid udarbejdes en selvstændig lov for samtlige håndarbejds læreruddannelsesinstitutioner på samme måde som for husholdningsseminarierne, ligesom man finder det naturligt, at håndarbejdsseminarierne opnår samme tilskudsmuligheder m. v. som husholdningsseminarierne.

Udvalgets forslag i korte træk.

Udvalget har i sit hidtidige arbejde stilet imod en tidssvarende kjolesynings læreruddannelse, der fuldt ud kan honorere kravene inden for de i kommissoriet omhandlede skoleformer, der omfatter et bredt sammensat elevklientel. Specielt inden for fritidsundervisningen har man haft opmærksomheden henledt på, at uddannelsen skal kvalificere såvel til undervisning som til instruktion af interessegrupper. Udvalget har drøftet de problemer, der for øjeblikket eksisterer inden for aften- og ungdomsskolen, hvor det ifølge de modtagne oplysninger har vist sig vanskeligt selv for en vel-

kvalificeret håndarbejds lærer at opnå tilfredsstillende ansættelsesvilkår.

Under de bestående forhold samt under hensyn til det stigende behov for velkvalificerede håndarbejds lærere - ikke mindst i forbindelse med den nye fritidslovs ikrafttræden - har man fundet det nødvendigt at holde uddannelsen inden for snævre tidsmæssige rammer (2 år), og for at få mulighed for at supplere de eksisterende 2-årige kjolesynings læreruddannelser med især pædagogik og psykologi har man hævet adgangskravene.

Udvalget er opmærksom på den udvikling, der især inden for de sidste år er foregået bl. a. inden for folkeskolens og ungdomsskolens håndarbejdsundervisning, hvilket har betydet, at eleverne møder med stadig større sytekniske forkundskaber. Man forudser, at en stor del af det foreslåede faglige, sytekniske indhold i uddannelsens 1. år i løbet af nogle år vil kunne tages ud af uddannelsen og forudsættes i adgangskravene.

Uddannelsesinstitutionerne må være opmærksomme på denne udvikling, således at uddannelsen løbende underkastes revision, og den undervisningstid, der måtte blive ledig inden for de sytekniske fag, anvendes til elevernes udvikling og dygtiggørelse inden for andre felter.

Udvalgets nu fremsendte forslag er derfor tænkt som en overgangsløsning, der bl. a. ved fastlæggelse af indholdet af kjolesynings læreruddannelsen vil kunne medvirke til at styrke de uddannede kjolesynings læreres stilling, såvel inden for aften- og ungdomsskolen som inden for de øvrige i kommissoriet omhandlede skoleformer.

Udvalget ønsker at fremhæve nødvendigheden af, at det bliver muligt at ansætte kjolesynings lærere på amtsbasis, således at en kjolesynings lærer kan opnå heltidsbeskæftigelse inden for aften- og ungdomsskoleområdet.

I udvalget er man endvidere opmærksom på den nye fritidslovs muligheder for at antage medhjælp for amtsungdomskonsulenterne med henblik på tilsyn med bl. a. aftenskoleundervisningen. Det er udvalgets indtryk, at der specielt inden for håndarbejdsfagene er behov for en udvidelse af tilsynsvirksomheden, herunder den konsulentvirksomhed, der for øjeblikket varetages af direktoratet for ungdomsundervisnings faglige medhjælper vedrørende håndarbejdsfagene.

Udvalget har ved opbyggelsen af sit forslag

til en **kjolesyningslæreruddannelse** lagt vægt på at åbne mulighed for ansøgere, der ad anden vej end gennem det normale uddannelsesforløb har erhvervet sådanne faglige kundskaber, at de vil kunne optages ved begyndelsen af 2. uddannelsesår. Man har derfor koncentreret de pædagogisk-psykologiske emner i uddannelsens 2. år, hvor man desuden foreslår en videreførelse af de fag, der i særlig grad sigter på at udvikle elevernes æstetiske sans og at frigøre dem for tradition, øjeblikkelig mode m.v., hvortil kommer, at undervisningsøvelserne i dette sidste år antager en mere selvstændig karakter.

Ifølge forslaget vil en kjolesyningslærer foruden i kjolesyning og tilskæring kunne undervise i de tilknyttede fag: farvelære, tekstillære og elementær stilhistorie, herunder klædedragtens historie.

Udvalget forudser, at der, såfremt forslaget føres ud i livet, vil være uddannelsesinstitutioner, der ønsker at koncentrere sig om henholdsvis 1. eller 2. år. Man forestiller sig, at der f. eks. i provinsen vil være skoler, der ønsker at give eleverne mulighed for at gennemgå 1. år i deres hjemegn, medens 2. år henlægges til en uddannelsesinstitution, hvor man i højere grad vil være i stand til at afrunde uddannelsen. Der vil således i en årrække være en begrænset lærerkapacitet inden for de pædagogisk-psykologiske fag, ligesom adgangen til

museer og samlinger vil være lettest omkring de større byer.

I forbindelse med opbygningen af forslaget til en tidssvarende 2-årig uddannelse af kjolesyningslærere henstiller udvalget således,

at der oprettes faste fuldtidsstillinger inden for fritidsundervisningens område, f. eks. ved ansættelse af håndarbejds lærere på amtsbasis, og

at konsulentvirksomheden vedrørende håndarbejdsaktiviteterne i aftenskolen m.v. udbygges.

Forslaget indeholder følgende nydannelser:

1. Forøget mulighed for optagelse af elever ved begyndelsen af uddannelsens 2. år under forudsætning af, at de ad anden vej har tilegnet sig de nødvendige sytekniske færdigheder.
2. Udbygning af det pædagogisk-psykologiske stof i uddannelsen og af elevernes selvstændige arbejde, såvel i som uden for undervisningstiden.
3. Anvendelse af titlen »Eksamineret kjolesyningslærer« for alle, der har gennemgået uddannelsen og bestået eksamen med det krævede resultat.

Endelig har man ønsket at fremhæve nødvendigheden af, at uddannelsen, herunder undervisningsplaner, timetal m. v., underkastes en løbende revision.

Udvalgets forslag til en 2-årig kjolesyningslæreruddannelse

Den æstetiske målsætning.

Overalt hvor mennesker beskæftiger sig med fremstilling af ting, vil man sideløbende med tekniske problemer, med kravet om kendskab til materialets muligheder og færdighed i behandling af værktøj møde spørgsmålet om den bedste æstetiske udformning.

Det er vigtigt, at denne udfordring tages op i uddannelsen af lærere i manuelle fag.

Derfor må man i de fag, hvor det er naturligt (syning, figur- og snitlære, kjoleudsmykning, farve- og tekstillære, kunsthistorie) tilstræbe, at de lærerstuderende får gunstige vilkår for æstetiske oplevelser, der passer til deres individualitet og udviklingstrin.

Der må lægges vægt på opøvelse af kreative evner gennem aktiv udøvelse. I de opgaver, eleverne møder, må man søge at belyse betydningen af samspillet mellem en tings funktion, materiale og teknik, mellem farvesammensætninger, former og proportioner.

Man må i undervisningen være opmærksom på, at ligesom nye materialer og livet i et dynamisk samfund kan skabe grundlag for en ny **måde** at udføre tingene på, kan der samtidig blive behov for et nyt formsprog.

Den æstetiske målsætning for uddannelsen må være at vække til modtagelighed, skabe respekt for kvalitet og omhyggelig forarbejdning og frigøre skabende evner og fantasi på en sådan **måde**, at lærerne i deres fremtidige gerning vil være i stand til at inspirere og animere deres elever til personligt udformede arbejder.

Hvis denne krævende målsætning skal nås, er det påkrævet at lade uddannelsen strække sig over et ikke for kort forløb, hvor indtryk kan fæstnes, og eleverne kan udvikles også gennem den gensidige påvirkning.

Adgangsbetingelser.

a. Almene forudsætninger:

9. eller 10. klasses prøve eller realeksamen.

Et højskoleophold af mindst 3 måneders varighed.

Eleven bør ved optagelsen være fyldt 18 år.

For de lidt ældre ansøgere kan der dispenseres fra uddannelseskravene ud fra et skøn over ansøgerens almene forudsætninger.

b. Faglige kvalifikationer:

Følgende elementære grundregler skal være indlært, f. eks. ved deltagelse i kurser på en håndarbejdsskole, ved arbejde i industrien eller på en systue:

1. *Brug af et mønster:* Placering af de enkelte mønsterdele med hensyntagen til stoffets luv- og mønsterretning og et rimeligt stofforbrug.
2. *Klipning og syning af bluse og nederdel* med korrekt valg og udførelse af de til emnerne hørende syteknikker.

Følgende teknikker må være indlært:

sømme

rining

- mærkerining
- sammenrining
- almindelig sømme
- lukkede sømme
- fransk søm
- flad indersøm
- kapsømme

sømodninger

trævlekant

- kastning
- zig-zag
- snorekastning
- kantstikning
- skråstrimmel
- sømme forneden
- lige og skrå sømmesting
- undersyning og staffering
- heksesting

- rullesøm
- andre ordninger
- flad skråbelægning
- rouleaukantninger
- faconbelægninger

pyntesyninger

- indsatte kanter
- bieser og pyntelæg
- nonnesøm
- tunger og spidser
- fluer
- smocksyning

taljeordninger

- linning med indlæg
- faconskåren linning
- bæltebånd

lukninger

- lynlås
- almindelig
- amerikansk

knaphuller

- håndsye
- maskinsyede
- paspolerede

rouleaustrapper

tryklåse

isyning af knapper

kraver

syning (med indlæg)

- drengekraver
- flipkraver

påsætning

ærmer

- slidsordninger
- linning, manchete, opslag
- isyning

lommer

- påsat
- indsat i gennemskæring
- paspoleret

andet

- påsyning af bærestykker
- hjørneforstærkning
- indfældning
- bælter og spænder

foring

3. Rutine i anvendelse af de indlærte teknikker:

Det skal - f. eks. gennem en udtalelse fra en skole eller en systue — kunne dokumenteres, at ansøgeren ved syning af forskellige lettere kjoler m.v. har fået den fornødne rutine i at anvende de indlærte **teknikker**.

For ansøgere, der ikke har mulighed for at dokumentere, at de er i besiddelse af de krævede faglige kvalifikationer, etableres en optagelsesprøve på håndarbejdsseminariet.

Vejledende timetal for den 2-årige kjolesyningslæreruddannelse

	<i>Antal timer:</i>	<i>1. år</i>	<i>2. år</i>
1. TILSKÆRING			
10. Generelt	5		5
11. Grundformer	30		30
12. Kjoler m. m.	100		35
13. Overtøj m. m.			20
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19. Redskabslære	2		2
2. SYNING			
20. Generelt	30		20
21. Syteknik	125		60
22. Kjolesyning m. m.	483		55
23. Overtøj m. m.			105
24. Kjoleudsmykning			30
25.			
26.			
27.			
28.			
29. Redskabslære	10		10
3. (Reserveret til anden del af udvalgets betænkning (broderi, vævning m. v.))			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.			
37.			
38.			
39.			
4. PÆDAGOGIK OG PSYKOLOGI			
40. Generelt	10		10
41. Pædagogik	15		70
42. Psykologi	20		90
43. Undervisningsmetoder og -principper	10		100
44. Lektionsteknik	60		150
45. Audio-visuelle hjælpemidler	10		30
46. Fagmetodik			18
47.			
48.			
49. Praktikanttid			
5. SUPPLERENDE FAG			
50. Generelt	10		20
51. Figur- og snitlære	20		30
52. Farvelære	30		40
53. Kunsthistorie (desuden ekskursioner)	20		50
54. Tekstillære	30		40
55.			
56.			
57.			
58.			
59.			
	1.020		1.020

1. år (forkursus).

1. TILSKÆRING

Undervisningen bør omfatte såvel en teoretisk gennemgang som praktiske øvelser med papirmodeller inden for konstruktion og mønsterbrug, idet der lægges vægt på opøvelse af elevernes sans for proportioner. Endvidere gennemgås og indøves stofberegning til de udførte papirmodeller.

Formålet med undervisningen er at give eleverne et indgående kendskab til grundreglerne for konstruktion og mønsterbrug, således at de på egen hånd kan konstruere mønstre samt graduere og variere standardmønstre til forskellige modeller af nederdele, bluser, kjoler m. v.

10. Generelt

pasform og snit

mønstrenes udseende

måltagning, personlig

indøvning af måltagning

kontrol

11. Grundformer

konstruktion

standardstørrelser

elevmål

forskellige størrelser og skikkelser

- nederdele

- bluse

- hel kjole

- ærmer

- kraver og revers

- kimono

- raglan

mønsterbrug

mønsterkopiering

graduering

- standardgrundforme

- standardmønstre: snitmønstre og snitark
ændring til forskellige skikkelser

- standardgrundform

- standardmønstre: snitmønstre og snitark
variationer

- indsnit

- gennemskæringer

- vidde

modeller

- modeblade

- elevvideer m. m.

12. Kjoler m. m.

nederdele

rynker

udfaldsvidde

gennemskæringer

læg

- almindelige læg

- wienerlæg

bredder

rundskårne

- Vi sol

- V* sol

- $\frac{1}{4}$ sol

bluser

skjortebluse

busseronne

anorak

læg og bieser

drapering

kjoler

sammensætning af bluse og nederdel

prinsessesnit

empiresnit

indsnit lagt i forskellige gennemskæringer

kimonovariationer

raglanvariationer

ærmer

skjortebluseærme

langt, glat

afkortning

- $\frac{3}{4}$ ærme

- kort ærme

- amerikansk ærme

pufærme

linning, manchete, opslag

kraver

tilsatte

revers

halsfjerne

stofberegning

19. Redskabslære

Undervisningen bør omfatte såvel forevisninger af som øvelser med de inden for tilskæring almindeligt anvendte redskaber og tilrettelægges i nær tilknytning til faget. Formålet med undervisningen er at lære eleverne de almindelige, tidssvarende hjælpemidlers rette anvendelse, behandling og vedligeholdelse.

2. SYNING

De almindeligt anvendte teknikker inden for kjolesyning afprøves (og om fornødent ind-

øves), idet der lægges vægt på færdighed og kvalitet, ligesom eleverne opøves i indbyrdes prøvning. Formålet med undervisningen er at give eleverne kendskab til og rutine i syteknik og prøvning, således at de på egen hånd kan kombinere de lærte teknikker til variationer inden for nederdele, bluser, kjoler, nattøj m. v.

20. Generelt

teknik
kvalitet
 prøvning
 presning og dekatering

21. Syteknik

Afprøvning (og om fornødent indøvning) af de under adgangsbetinger, side 13-14 anførte syteknikker.

22. Kjolesyning m. m.

færdige arbejder
 nederdele
 bluser
 kjoler
 forklæde
 nattøj
 børnetøj
 fritidstøj

I løbet af undervisningen holdes regelmæssige prøver, hvor der stilles eleverne sytekniske, tidsbestemte opgaver til bedømmelse af deres kvalifikationer.

29. Redskabslære

Undervisningen bør omfatte såvel forevisninger af som øvelser med de inden for syning almindeligt anvendte redskaber og tilrettelægges i nær tilknytning til faget.

Formålet med undervisningen er at lære eleverne de almindelige, tidssvarende hjælpemidlers rette anvendelse, behandling og vedligeholdelse.

4. PÆDAGOGIK OG PSYKOLOGI

Undervisningen bør tilrettelægges som en elementær gennemgang af de for ungdoms- og voksenundervisning almindeligt gældende pædagogiske principper, metoder og midler.

Formålet med undervisningen er at give eleverne et indblik i undervisningssituationen inden for de skoleformer - aften- og ungdomsskoler, højskoler, husholdningsskoler, efterskoler m. v. - uddannelsen i første række sigter

mod, således at læreraspiranten hjælpes til at vurdere sine egne muligheder.

40. Generelt

notatteknik
 papirinddeling
 stodvis notering
 forkortelsesteknik
 notatrytme
 tilegnelse af stof
forskellige former for ungdoms- og voksenundervisning
 aften- og ungdomsskoler m. v.
 højskoler
 efterskoler
 husholdningsskoler
 ungdomsforsorgens skoler m. v.

41. Pædagogik

alment
forskellige undervisningsformer
 elevcentrerede metoder
 lærercentrerede metoder
planlægning
historisk gennemgang

42. Psykologi

metoder og opgaver
motivation
læreprocessens psykologi
personlighedens psykologi
oplevelse af omverdenen

43. Undervisningsmetoder og -principper

elevcentrerede metoder
lærercentrerede metoder
 foredrag
 diskussionsledelse
 instruktion af enkelt-person
undervisningsprincipper

44. Lektionsteknik

en undervisningstimes opbygning
 forelæggelse af et emne
 aktivitet
 kontrol
 repetition
spørgeteknik
aktivering af elever
 en gruppe
 den enkelte elev
indlæringskontrol
 mundtlig
 skriftlig

faglig
planlægning
langtids
korttids
kritikformer
præstation

45. Audio-visuelle hjælpemidler

indlæringstyper

auditive

visuelle

motoriske

visuelle hjælpemidler

tavle

retorik

mundtlig fremførelse

fremtræden

- gestus

- mimik

5. SUPPLERENDE FAG

50. Generelt

Undervisningen bør tilrettelægges som en almen orientering, eventuelt i form af foredrag af udefra kommende foredragsholdere, om emner inden for familiepolitik, ungdomsproblemer, idéhistorie og inden- og udenrigspolitiske forhold, herunder orientering om ny lovgivning m. v. på de områder, der kan være af interesse for ungdoms- og voksenundervisere.

Formålet med undervisningen er at give eleverne en orientering om aktuelle samfundsproblemer.

57. Figur- og snitlære

Undervisningen bør omfatte en teoretisk gennemgang af grundtyper med forskellige afvigelser (holdning, ansigtsform m. v.) samt øvelser i placering af gennemskæringer, indsnit m. m. I pensum bør indgå skitsetegning i et vist omfang.

Formålet med undervisningen er at opøve eleverne i at se betydningen af rigtig linieføring for at opnå en helhed.

52. Farvelære

Undervisningen bør tilrettelægges som en elementær gennemgang af optisk farvelære og farveanvendelse.

Formålet med undervisningen er at gøre eleverne bekendt med de grundlæggende regler for anvendelse af farver og farvesammensætninger.

I pensum bør indgå gennemgang af:
optisk farvelære
klassificering af farver
brug af farver
farveanvendelse
farvekontrast
type- og farveafstemning
farvebalance

53. Kunsthistorie

Undervisningen bør tilrettelægges som en elementær gennemgang af de vigtigste stilperioder med særlig vægt på klædedragtens udvikling.

Undervisningen bør suppleres med besøg på museer og samlinger uden for undervisningstiden.

Formålet med undervisningen er at give eleverne et grundlæggende kendskab til de vigtigste stilperioder.

I pensum bør indgå gennemgang af:
de forskellige stilperioder med særlig vægt lagt på klædedragtens udvikling
industrialisering
proportioner, farve, stof
tradition

54. Tekstillære

Undervisningen bør tilrettelægges som en elementær gennemgang af de vigtigste beklædningsmaterialer.

Formålet med undervisningen er at gøre eleverne bekendt med de til fremstilling af klæder almindeligt anvendte materialer, deres kendetegn, egenskaber, anvendelse og behandling.

I pensum bør indgå gennemgang af:
råmaterialer

naturfibre

kemofibre

fremstilling

spinding

væve- og strikketeknikker

efterbehandling

varekundskab

varebetegnelse

mærkeordning

undersøgelse

Sy teknisk prøve efter 1. år.

Uddannelsens første år (forkursus) afsluttes med en syteknisk 10 timers prøve, hvor eleverne på egen hånd og efter egne mål ud fra et modebillede, en tegning eller beskrivelse skal

konstruere mønster samt kombinere syteknikker til en færdig model.

Ansøgere, der ad anden vej end gennem deltagelse i 1. års undervisning har den sytekniske baggrund, f. eks. ved deltagelse i kurser på en fagskole el. lign., men som savner system i deres faglige viden og den fornødne pædagogisk-psykologiske baggrund for at undervise, kan indstille sig til denne prøve og optages i uddannelsens 2. år.

Optagelsesbetingelser til uddannelsens 2. år.

Bestået prøve, jfr. ovenfor, eller uddannelse som dameskrædder eller tilsvarende uddannelse, som kan dokumenteres.

For dameskræddere og andre, der ikke har deltaget i uddannelsens 1. år, gælder de samme almene adgangsbetingelser som for elever, der påbegynder uddannelsens forkursus. Endvidere er der for disse elever en 4 måneders prøvetid.

2. år (grunduddannelsen).

1. TILSKÆRING

Undervisningen bør tilrettelægges med vægt på elevernes selvstændige løsning af opgaver og bør omfatte en teoretisk gennemgang af mere komplicerede kjolemodeller, samt af overtøj og bukser.

Formålet med undervisningen er at opøve eleverne i på egen hånd at konstruere mønstre samt graduere og variere standardmønstre til forskellige modeller af kjoler, overtøj og bukser.

10. Generelt

pasform og snit

mønstrenes udseende

måltagning, personlig

indøvning af måltagning

kontrol

11. Grundformer

konstruktion

standardstørrelser, overtøj

elevmål, overtøj

- jakke

- frakke

- ærme

- kraver og revers

bukser

- standardstørrelser

- elevmål

mønsterbrug

viddetillæg til overtøj

mønsterkopiering af overtøj

graduering af overtøj

ændringer af overtøj

12. Kjoler m. m.

komplicerede modeller

kimonovariationer

raglanvarianter

gennemskæringer

stofberegning

13. Overtøj m. m.

forskellige modeller

kimono

raglan

gennemskæringer

variationer i bukser

forskellige længder

forskellige vidder

ændrede sømme

gennemskæringer

stofberegning

19. Redskabslære

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition af de i uddannelsens 1. år gennemgåede emner, idet der lægges vægt på at lære eleverne brugen af tidssvarende redskaber i undervisningen og gøre dem åbne over for nydannelser inden for feltet.

2. SYNING

Undervisningen bør omfatte en indøvning af de mere komplicerede syteknikker, der anvendes inden for overtøj og bukser; der lægges stigende vægt på elevernes selvstændige løsning af opgaver i forbindelse med kombinationer af de indlærte teknikker til færdige modeller. Undervisningen tilrettelægges således, at forarbejde og prøvning i vidt omfang kan foregå på undervisningsstedet, medens en stor del af syningen må udføres af eleverne på egen hånd uden for undervisningstiden.

Formålet med undervisningen er at opøve eleverne i på egen hånd at kombinere de indlærte teknikker til variationer af kjoler, overtøj og bukser.

20. Generelt

teknik

kvalitet

prøvning
presning og dekatering

21. Sy teknik

overtøj

indlægsmaterialer
pikering
kraver og revers
listelommer
- hånJsyet liste
- maskinsyet liste
slids
oplægning
for og tittekan
knaphuller
- skræddersyet
- konfektionssyet
besætning
- kantebånd
- pels m. m.

bukser

bukselomme
- skrå
- lige
gylp med lynlåslukning
linningsordninger (kanaler)
afslutning af bukseben

22. Kjoler m. m.

færdige arbejder

mønster
- fremstilling
- afprøvning
planlægning
- arbejdsgang
- anvendte syteknikker
prøvninger
syning og presning hjemme
præsentation

23. Overtøj m. m.

færdige arbejder, overtøj og bukser

mønster
- fremstilling
- afprøvning
planlægning
- arbejdsgang
- anvendte syteknikker
prøvninger
nogen syning og presning på skolen
præsentation

24. Kjoledusmykning

Undervisningen bør tilrettelægges som en

gennemgang af de til udsmykning af kjoler m. m. almindeligt anvendte teknikker.

Formålet med undervisningen er at give eleverne et sådant kendskab til broderiteknik o. a., at de vil være i stand til at vejlede og instruere i udsmykning af kjoler m. m.

I pensum bør indgå gennemgang af:
teknikker

broderi
hækling
knytning el. a.

modelvalg

modeblade
elevideer

anvendelse

mønsterfremstilling
placering
materialeforsøg
udførelse

29. Redskabslære

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition af de i uddannelsens 1. år gennemgåede emner, idet der lægges vægt på at lære eleverne brugen af tidssvarende redskaber i undervisningen og at gøre dem åbne over for nydannelser inden for feltet.

4. PÆDAGOGIK OG PSYKOLOGI

Undervisningen bør tilrettelægges således, at den nødvendige brug af de forskellige pædagogiske principper, metoder og midler i den daglige undervisning bringes i nøje sammenhæng med det sytekniske arbejde og de dermed forbundne støttediscipliner.

Formålet med undervisningen er at dygtiggøre eleverne til praktisk undervisningsgerning inden for aften- og ungdomsskoler m.v., højskoler, husholdningsskoler, efterskoler m. v.

40. Generelt

notatteknik

papirinddeling
stødis notering
forkortelsesteknik
notatrytme

referatteknik

rapportskrivning

læseteknik

tilegnelse af stof
hurtig-læsning

almen orientering
folkeskolen

after- og ungdomsskoler m. v.
højskoler, husholdningsskoler og efter-
skoler
ungdomsforsorgens skoler

41. Pædagogik

almant

forskellige undervisningsformer

elevcentrerede metoder

lærercentrerede metoder

planlægning

aktivitet

kontrol

repetition

historisk gennemgang

forskningsarbejde

programmeret undervisning

42. Psykologi

almant

metoder og opgaver

motivation

læreprocessens psykologi

personlighedens psykologi

gruppespsykologi

ungdomspsykologi

oplevelse af omverdenen

målsætningsanalyse

mentalhygiejne

problembehandling

handicappede elever

43. Undervisningsmetoder og -principper

elevcentrerede metoder

gruppearbejde

- opgaver

- gennemførelse

- muligheder og begrænsninger

case-behandling

- opgaver

- gennemførelse

- muligheder og begrænsninger

situationsspil

- opgaver

- gennemførelse

- muligheder og begrænsninger

lærercentrerede metoder

foredrag

- taler- og taleteknik

diskussionsledelse

- TIA-princippet (træning i arbejdsledelse)

(der henvises til bilag nr. 5 (side 74))

demonstration

- gruppe

- enkelt-person

instruktion af enkelt-person

- TIA-princippet (der henvises til bilag
nr. 6 (side 75))

undervisningsprincipper

element/helhed

induktiv/deduktiv

formel/funktionel

ledelsesformer

demokratisk ledelse

- underviser-elevforholdet

autokratisk ledelse

- underviser-elevforholdet

44. Lektionsteknik

en undervisningstimes opbygning

forelæggelse af et emne

aktivitet

kontrol

repetition

spørgeteknik

aktivering af elever

en gruppe

den enkelte elev

indlæringskontrol

mundtlig

skriftlig

faglig

planlægning

langtids

korttids

kritikformer

præstation

metodeforbedring

undervisning

faglig

øvelser med efterfølgende kritik

det må sikres, at hver elev gennemgår

flere øvelser inden for hver disciplin

45. Audio-visuelle hjælpemidler

indlæringsstyper

auditive

visuelle

motoriske

visuelle hjælpemidler

tavle

flipover

floneltavle

overheadprojector

antiskop

andre hjælpemidler

auditive hjælpemidler

båndoptager

audiovisuelle hjælpemidler

film

mundtlig fremstilling

stemmedannelse

brug af manuskript

fremtræden

- gestus

- mimik

46. Fagmetodik

tilskæring

syteknik

andet

49. Praktikanttid

I tilknytning til kjølesyningslæreruddannelsen bør der oprettes et antal praktikantvejlederstillinger inden for ungdoms- og aftenskolerne, højskolerne, efterskolerne, husholdningsskolerne m. v. Disse praktikantvejledere bør udpeges af undervisningsministeriet i samråd med direktoratet for ungdomsundervisningens faglige medhjælper vedrørende håndarbejdsfagene, og der bør etableres specielle årlige orienteringskurser for vejlederne. Praktikantvejlederne bør selv stå midt i den praktiske undervisningssituation, således at kun en mindre del af deres undervisningstimer indgår i praktikantvejledningen.

Eleverne bør i mindst 2 X 14 dage følge praktikantvejlederens undervisning på forskellige undervisningstrin. Praktikanten bør det første år fortrinsvis overvære undervisningen og først det andet år på egen hånd tilrettelægge og gennemføre enkeltlektioner.

Ud over den egentlige praktikanttid bør der være lejlighed for eleverne til at følge undervisningen i flere af de skoleformer, uddannelsen i første række sigter mod. Hen imod slutningen af uddannelsen bør eleverne således enkeltvis eller 2-3 sammen følge de almindelige undervisningstimer på 2-3 skoler inden for et par skoleformer efter elevernes frie valg. I forbindelse hermed vil eleverne kunne optrænes i at bedømme pædagogiske former og midler i praksis samt i at iagttage enkeltreaktioner, gruppereaktioner, klasseaktivitet, interesse, disciplin m. v. Efter timerne må der gives lejlighed til drøftelser af opståede konkrete problemer og situationer.

Herudover bør uddannelsesstederne søge kontakt til virksomheder inden for beklædningsindustrien, hvor eleverne kan få lejlighed til at følge fremstillingsprocessen.

5. SUPPLERENDE FAG

50. Generelt

Undervisningen bør tilrettelægges som en fortsættelse og udbygning af de i uddannelsens 1. år gennemgåede emner. Formålet med undervisningen er at fremme elevernes interesse for det samfund, de lever i, således at de i deres undervisning vil kunne tage udgangspunkt i den aktuelle situation.

51. Figur- og snitlære

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition af det i uddannelsens 1. år gennemgåede, ligesom skitsetegning også i 2. år bør indgå i et vist omfang. Desuden lægges vægt på selvstændig løsning af opgaver.

Formålet er at opøve eleverne i på egen hånd at kombinere det indlærte, så at de vil være i stand til at vejlede andre.

52. Farvelære

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition og udbygning af de i uddannelsens 1. år gennemgåede emner, idet der lægges vægt på elevernes selvstændige løsning af opgaver med forslag til farvevalg.

Formålet med undervisningen er at give eleverne et sådant kendskab til farvelæren, at de vil være i stand til at vejlede andre med hensyn til valg af farver og at undervise i faget farvelære.

I pensum bør indgå:

optisk farvelære

klassificering af farver

brug af farver

farveanvendelse

farvekontrast

type- og farveafstemning

farvebalance

53. Kunsthistorie

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition og udbygning af gennemgangen af de forskellige stilperioder, idet der f. eks. hentes inspiration fra teaterkostumer og scenekunst. Der lægges vægt på elevernes selvstændige løsning af opgaver ved hjælp af opslagsbøger og leksika.

Undervisningen bør suppleres med museumsbesøg, tilrettelagt uden for undervisningstiden, eventuelt som sammenhængende ekskursioner i ferier m. v.

Formålet med undervisningen er gennem en grundlæggende orientering i stilhistorien m. v.

at udvikle eleverne æstetisk, således at de frigøres fra tradition og øjeblikkelig mode i deres modelvalg og udformning af klæder. Desuden bør man bibringe eleverne sådanne kundskaber inden for klædedragtens historie, at de kan varetage en (elementær) undervisning på dette felt.

I pensum bør indgå gennemgang af:
de forskellige stilperioder med særlig vægt på klædedragtens udvikling
industrialisering
proportioner, stof, farve
tradition
eksperimenter i forbindelse med mode
inspiration fra teaterkostumer og scenekunst

54. Tekstillære

Undervisningen bør tilrettelægges som en repetition og udbygning af de i uddannelsens 1. år gennemgåede emner.

Formålet med undervisningen er at give eleverne et sådant kendskab til tekstiler m. v., at de vil være i stand til at vejlede med hensyn til valg af stoffer m. v. og at undervise i faget tekstillære.

I pensum bør indgå gennemgang af:
råmaterialer
naturfibre
kemofibre

fremstilling
spindinger
væve- og strikketeknikker
efterbehandlinger
varekundskab
varebetegnelser
mærkeordninger
undersøgelser

Afsluttende prøve.

Uddannelsen foreslås afsluttet med en eksamen i følgende emner:

- a. Lektionstilrettelægning (skriftlig)
- b. Gennemførelse af en lektion
- c. Selvstændig stillingtagen til pædagogisk-psykologiske problemer (skriftlig og mundtlig)
- d. Prøve i tilskæring og syning (tidsbestemt)

Under medvirken af to censorer gives en karakter i hvert af de ovennævnte fag. Karakteren i gennemførelse af en lektion tæller dobbelt.

Ved prøven anvendes 13-skalaen, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 4. februar 1963 om karakterskala.

Bestået eksamen giver adgang til at anvende titlen »Eksamineret kjolesyningslærer«.

KAPITEL IV

Status i udvalgsarbejdet

Ved afslutningen af arbejdet med den forelåede 2-årige kjolesyningslæreruddannelse står det udvalget klart, at man ikke fuldt ud har opfyldt de forpligtelser, der ligger i kommissoriet, for så vidt angår dette felt, idet man hverken har beskæftiget sig med faglige og pædagogiske suppleringskurser, kurser til ajourføring af uddannelsen eller kvalifikationskravene til lærerkræfterne ved kjolesyningsseminariene.

Disse problemer har man under arbejdet kun flygtigt berørt, idet man finder, at de må løses fælles for kjolesynings- og de øvrige håndarbejdsfag. Det er udvalgets tanke at vende tilbage til disse spørgsmål efter afslutningen af 2. del af arbejdet: Forslag til en tidssvarende uddannelse inden for andre håndarbejdsfag.

Specielt med hensyn til kvalifikationskravene for lærerkræfterne ved uddannelsesinstitutionerne har udvalget med opmærksomhed fulgt forberedelserne til det kursus for instruktører ved pædagogiske grundkurser for lærere ved den frivillige voksenundervisning, der var planlagt på Danmarks Lærerhøjskole i foråret 1968, men blev udskudt til januar 1969. Dette kursus er ligesom de almene voksenpædagogiske grundkurser fælles for lærere inden for for-

skellige fag og er hermed i overensstemmelse med de tanker, der har været fremme i udvalget med hensyn til en overbygning til håndarbejdslæreruddannelsen, specielt med henblik på lærerkræfter til uddannelsesinstitutionerne. På udvalgets foranledning har lærere herfra søgt optagelse på kurset, således at man vil kunne holde sig orienteret om, i hvilket omfang uddannelsesinstitutionerne bør ændre og supplere deres undervisningsplaner.

Bortset fra et enkelt udvalgsmedlem, der på egen hånd med økonomisk støtte fra undervisningsministeriet har foretaget en studierejse til Norge og har orienteret udvalget om sine indtryk af uddannelsen af håndarbejds lærere dér, har udvalget endnu ikke fulgt kommissoriets opfordring til at studere beslægtede uddannelser i Norge og Sverige. Dette skyldes, at de i de øvrige nordiske lande etablerede længere håndarbejds læreruddannelser hviler, på helt andre traditioner og ansættelsesmuligheder efter endt uddannelse end de danske. Man har derfor ment at måtte udskyde rejseplanerne, til det er muligt at vurdere udviklingen her i landet mere positivt med hensyn til ansættelsesmulighederne, end det for øjeblikket er tilfældet.

København, den 13. november 1968.

Gudrun Andresen

Dagmar Cramer Christensen

Gudrun Hansen

Erika Jensen

Gerda Kurtzweil

Jytte Kvorning

(formand)

L. Richter Larsen

Hanne Søndergård Madsen

Ulrika Marseen

Else Margrethe Maarbjerg

P. Whitta-Jørgensen

Mette Bøgh

Udvalget vedrørende uddannelse af håndarbejds-
lærerinder (-lærere) og -instruktører i aften- og ung-
domsskoler m. v.

København, den 3. januar 1968.

TU
undervisningsministeriet.

Udvalget vedrørende uddannelse af håndarbejds-
lærerinder (-lærere) og -instruktører i af-
ten og ungdomsskoler m. v. har siden **sin** ned-
sættelse **gennemført** en registrering af de hånd-
arbejds-**lærerinde**uddannelser, der for øjeblikket
er under tilsyn af og modtager statstilskud gen-
nem undervisningsministeriet, jfr. vedlagte
oversigter over de omhandlede skoler: Hellerup
Kjoleseminarium, Selskabet til Håndarbejdets
Fremme, Nykøbing F. Sy- og Tilskærerskole,
Engelsholm Folkehøjskole og Den danske Hus-
flidshøjskole. Matr. nr. 45 indeholder mere al-
mene oplysninger om skolerne: Lovgrundlag,
adgangskrav, uddannelsens længde m. v., me-
dens matr. nr. 46 indeholder en specificeret
oversigt over time- og fagfordeling på skolerne.
Oversigterne er udarbejdet i nært samarbejde
med skolerne og er godkendt af disse.

Det er udvalgets indtryk, at der selv blandt
de personer, der ude omkring i **landet antager**
og godkender undervisere til håndarbejdsfagene
inden for aften- og ungdomsskolen, hersker
stor usikkerhed med hensyn til, hvad den en-
kelte håndarbejds-**lærerinde**uddannelse indehol-
der, og hvilke forventninger man følgelig kan
stille til indehaverens undervisningsvirksomhed.
Dette er en medvirkende årsag til, at det for
velkvalificerede håndarbejds-**lærerinder** har vist
sig vanskeligt at opnå tilfredsstillende ansættel-
sesvilkår, idet man i vidt omfang anvender util-
strækkeligt uddannede lærerkræfter. Inden for

de øvrige i kommissoriet omhandlede skolefor-
mer (højskoler, husholdningsskoler, efterskoler
og ungdomsforsorgens skoler) synes man efter
de for udvalget foreliggende oplysninger i høje-
re grad at lægge vægt på at knytte lærerkræf-
ter fra de i oversigterne nævnte uddannelses-
steder til undervisningen.

Det må i denne forbindelse fremhæves, at
det i kraft af disse uddannelsessteders stærkt
begrænsede kapacitet kun er et **fåtal** af samtlige
håndarbejds-**lærerinder** inden for de nævnte
skoleformer, der har en sådan flerårig uddan-
nelse.

Under henvisning til ovenstående skal man
på grundlag af en enstemmig vedtagelse på ud-
valgets 7. plenarmøde den 8. december 1967
henstille til undervisningsministeriet, at det ma-
teriale, disse oversigter indeholder, gennem
amtsungdomsnævnene gøres tilgængeligt for det
størst mulige antal af personer, der har at gøre
med ansættelse eller godkendelse af håndar-
bejds-**lærerinder** især i aften- og ungdomssko-
len. Udvalget mener, at man ved udskydelse af
uegnede lærerinder og eventuelt samarbejde
på amtsplan kunne skabe tilfredsstillende vilkår
for en række uddannede håndarbejds-**lærerinder**
og dermed højne kvaliteten af arbejdet i disse
skoleformer.

P. U. V.
Jytte Kvorning
formand

/ Mette Bogh
Sekretær

Lovgrundlag	Antal dimitte- rede somer- ren 1967	Adgangskravene			Uddannelsens længde		Eksamen eller prøve
		alder	faglige forudsætninger	almindelige forudsætninger	måneder	timeetal	
Hellerup Kjøleseminarium, Strandvejen 183, Hellerup.	Skr. af 7/10-1959 til finansudval- get + de årlige finanslove.	15	18	1/2 års praktisk syning.	9. klasse	2 x 10 2.800	Praktisk og mundtlig prøve.
Selskabet til Håndarbejds Fremmes skole, Bredgade 74, K.	Skr. af 7/10-1959 til finansudval- get + de årlige finanslove.	15	18	På håndarbejdsskole eller systue.	Gode skolekunderskaber.	2 x 10 2.820	Praktisk og mundtlig prøve.
Kjole- syning Broderi		10	18	—	Gode skolekunderskaber.	3 x 10 3.736	Efter 2 år: undervisningsfærdighed. Efter 3 år: praktisk prøve.
Nykøbing F. Sy- og Tiskærerskole, Pentoppladevej 30, Nykøbing F.	De årlige finanslove.	21	18	Foruddannelse i praktisk syning eller 5-6 måneders kursus i hjemmets syning.	Realeksamen eller 9.-10. klasse prøve (kantraviges).	2 x 11 2.762	Praktisk og mundtlig prøve.
Engelsholm højskole, Bredsten.	Lovbekendtgørelse af 16/5-1959 af lov om folkehøjskoler og land- brugsskoler.	4*	18	—	—	8 + 5 2.006	Ingen — men uderlig udtalelse.
Den danske Høstfæstsskole, Kerteminde	1. del af uddannelsen: Lovbe- kendtgørelse af 16/5-1959 af lov om folkehøjskoler og landbrugs- skoler. 2. del af uddannelsen: De årlige finanslove.	32	19	—	—	2 x 8 2.600	Ingen — men uderlig udtalelse.

* 43 elever afsluttede det 8 mdr. grundkursus.

**Översigt over fordeling og timetal på de skoler, der modtager statsiskud gennem
 undervisningsministeriet til uddannelse af håndarbejds lærere.**

(oplysninger indhentes af et af undervisningsministeriet nedsat udvalg vedr. den fremtidige
 håndarbejds læreruddannelse inden for almen- og ungdomsskoler m.v.)

Den 1. januar 1968

	Hellerup		Håndarb. Fremmes skole			Nykebing F.		Engelskholm		Den danske Hufslidskole			
	1	2	Broderi		Ki. syning	1	2	1	2	Broderi		Syning	
			1	2						1	2	1	2
A. Tekniske fag.													
Praktiske:													
broderi a)	100	100	440	220	72		60	224		360	450		
farvelære			40	40									
kjolesyning b)	760	880	120	120	12	1025	520	22		60	60	450	60
knipling					36					30	30	60	60
montering					72			6					
plantelavning													
prikning, overføring													
rammevævning													
selvstændigt arbejde													
tegnning													
vævning													
beregning													
Teoretiske:													
farvelære													
materialisere													
redskabslære													
textillære	40			20		10	10						
				80		20	80						
				72		216		32					
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									
				216									
				80									
				48									
				80									
				24									

Repræsentanter for de tre skoler: Odense Fagskole, Engelsholm Håndarbejdshøjskole og Husflidshøjskolen Kerteminde har onsdag den 26. juni 1968 været samlet til drøftelse af det af: Udvalget vedrørende uddannelse af håndarbejds lærerinder og instruktører i aften- og ungdomsskolen affattede udkast til delbetænkning vedrørende en 2-årig kjolesyningslærerindeuddannelse. (Matr. nr. 67).

Vi vil gerne med hensyn til den ovennævnte delbetænkning give udtryk for følgende principielle synspunkter: Engelsholm Håndarbejdshøjskole og Husflidshøjskolen Kerteminde er med det første år af deres håndarbejdsuddannelse placeret på højskoleloven og Ønsker også fremover at fastholde denne stilling, idet vi mener, at højskoleformen og dens målsætning er af værdi for den fremtidige uddannelse af håndarbejds lærerinder.

Under henvisning hertil må vi gøre opmærksom på, at højskoleloven ikke giver mulighed for at stille adgangsbetingelser.

Ovennævnte skoler er enige om, at håndarbejdsuddannelsen må gøres mere omfattende end hidtil, og vi har med interesse drøftet udvalgets forslag, som vi på mange områder kan tiltræde.

Engelsholm Håndarbejdsskole, Odense Fagskole og Husflidshøjskolen Kerteminde vil gerne også i fremtiden være med til at uddanne håndarbejds lærerinder til aftenskolearbejdet, de

frie ungdoms- og efterskoler, højskoler og forsorgsarbejdet. Vi må derfor tilstræbe, at vore lærerinder får en alsidig faglig uddannelse såvel som en menneskelig udvikling. Vi mener, at det første år på vore skoler opfylder disse krav og ønsker. Vi finder det, som foreslået af udvalget, rigtigt, at den egentlige uddannelse finder sted det andet år. Betingelsen for optagelse her er afhængig af lærerkollegiets mening om elevens egnethed for videreuddannelse.

For lærerinder fra de nuværende håndarbejdsskoler og seminarier, der yderligere vil uddanne sig bl. a. til instruktører og lærerinder ved bestående uddannelsessteder samt ledende stillinger inden for aftenskolearbejdet, vil vi foreslå oprettet en tværfaglig overbygning af håndarbejdsuddannelsen på 6 til 10 måneders varighed. For at blive optaget her er vi indforstået med, at der stilles adgangsbetingelser, samt at der afsluttes med en prøve eller eksamen.

Den samlede håndarbejdsuddannelse vil efter dette forslag strække sig over ca. 2 år.

Forholdene omkring Odense Fagskole er endnu ikke afklarede på grund af forstanderskifte, men skolen er absolut interesseret i at blive placeret i den kommende uddannelse af håndarbejds lærerinder og er på linje med de synspunkter, der her er givet udtryk for.

Vi ønsker gerne disse principielle bemærkninger medtaget i udvalgets indberetning til ministeriet.

Merete Jørgensen
Odense Fagskole

Folmer *Bukh*
Husfildshøj skolen Kerteminde

Gudrun og Sune Andresen
Engelsholm Håndarbejdshøjskole

HELLERUP HÅNDARBEJDSSKOLE

Statsanerkendt Sy- & Ulskærerseminarium,
Strandvejen 183 - 2900 Hellerup - Tlf. HE 998

Hellerup, den 5. oktober 1968.

*Udvalget vedrørende uddannelse
af håndarbejds lærerinder m. m.*

I referat fra udvalgets seneste møde den 30. august d. å. omtales fru Hanne Søndergårds udtalelse om, at de eksisterende skoler ikke har kapacitet til at uddanne det antal håndarbejds lærerinder, der klart vil blive brug for i fremtiden, hvorfor man må se i øjnene, at nye skoler bør oprettes.

Dette synspunkt må vække til alvorlig eftertanke på de tre eksisterende seminarier.

Vi har længe været urolige over den tendens, der er inden for de forskellige **aftenskoler** (AOF, FOF m. fl.) til at oprette egne uddannelseskurser og derefter altovervejende rekruttere lærerkræfter herfra. Målet med disse kurser er at forbedre den pædagogiske og praktiske undervisning og sikre sig, at forevisningsmateriale og undervisning er ens for alle lærerkræfter, så bl. a. vikarer straks skulle kunne træde ind og føre undervisningen videre.

Vore **afgangs elever** møder nu ved ansøgning om stillinger ved disse aftenskoler kravet om at have gennemgået nævnte kurser for at komme i betragtning, skønt de vitterlig langt har passeret disse undervisningstrin inden for pædagogik og praktik og således med lethed kunne **udfylde** de pågældende stillinger fuldt tilfredsstillende.

Ole Storm og Poul Christiansen har begge ved henvendelse fra vor side vist fuld forståelse for det urimelige i dette; men i praksis møder vore elever stadig modstand, ja direkte afslag mod ansættelse. I stedet for større muligheder ved udvidelse af aften- og ungdomsskolerne indsnævres nu i foruroligende grad chanserne for de seminarieuddannede håndarbejds lærerinder, skønt vore elever har en betydelig større og mere alsidig uddannelse bag sig.

Burde disse problemer ikke tages op til overvejelse ved tilrettelæggelse af håndarbejdsuddannelsen og før en eventuel udvidelse af allerede eksisterende uddannelsessteder? Det er et problem, der er af vital interesse for landets tre seminarier - for hvilke stillinger kan vi efterhånden stille vore elever i udsigt?

Det kan umuligt være tanken med ydelse af statsstøtte til landets undervisning, at enkeltgrupper skal søge at skabe sig monopol og pleje snævre særinteresser til skade for tilsvarende uddannelseslinier.

Med venlig hilsen

Grethe Krenchel.

Hvordan De forbereder Dem til at lede en diskussion.

1. Fastslå formålet

At skaffe støtte for en nødvendig handling - eller
 At overveje uløste problemer - eller
 At bilægge uoverensstemmelser og nå til enighed i gruppen - eller
 At skabe tankevirksomhed og forståelse

2. Undersøg emnet

Skaf kendsgerninger og oplysninger om emnet
 Overvej mulige meningsforskelle
 Træk de punkter frem, hvor diskussion er nødvendig
 Forbered spørgsmål

3. Tilrettelæg diskussionen

Fastsæt det endelige mål
 Opstil mellemliggende mål
 Lav en tidtabel for diskussionen
 Planlæg indledningen i enkeltheder
 Planlæg afslutningen i enkeltheder

4. Hav alting parat

Forbered deltagerne på diskussionen
 Sørg for lokale, bord, stole, tavle og rigtig belysning
 Udarbejd bilag, forbered tavlearbejde eller andre nødvendige hjælpemidler

Hvordan De leder en diskussion.

1. Rids emnet klart op

Begynd præcis
 Angiv problemet eller situationen klart
 Læg ud med det rigtige punkt

2. Led diskussionen

Træk meninger, synspunkter og erfaringer frem
 Sørg for, at alle deltager
 Hold diskussionen til emnet
 Brug spørgsmål
 Undgå personlige konflikter og argumenter

3. Resumer diskussionen

Gør op, på hvilke punkter man er enige, og på hvilke man er uenige
 Søg at bestemme synspunkternes styrke - vær på udkig efter meningsændringer
 Konstater mellemliggende konklusioner, man er nået til
 Vær sikker på, at de forstår og accepterer

4. Få dem til at gå ind for konklusionen

Opsummer, hvad der var enighed om, og opstil konklusionerne klart
 Skaf enighed om en handling eller et slutresultat
 Kontroller, at alle har forstået

Lav supplerende diskussioner om nødvendigt.

Hvordan De instruerer.

Trin 1. Forbered eleven

Få eleven til at føle sig fri og utvungen
Forklar arbejdet og find ud af, hvad eleven
allerede kan
Interesser eleven for at lære arbejdet
Placer eleven rigtigt

Trin 2. Tag det igennem

Beskriv, vis og illustrer *et vigtigt afsnit* ad
gangen
Fremhæv hvert enkelt *nøglepunkt*
Repeter kort de vigtige afsnit
Instruer klart, grundigt og roligt, men tag ikke
mere, end eleven kan klare

Trin 3. Lad eleven gøre det

Lad eleven udføre arbejdet - ret fejlene
Lad eleven gøre det igen og selv forklare hvert
nøglepunkt
Overbevis Dem om, at eleven forstår det
Bliv ved, til De ved, at eleven kan

Trin 4. Følg arbejdet op

Få eleven til at spørge
Fortæl eleven, hvor han kan få hjælp
Lad eleven arbejde på egen hånd
Hyppigt tilsyn
Gå efterhånden over til normalt tilsyn

Hvordan De gør klar til instruktion.

Del arbejdet op

Udfør arbejdet selv
Noter vigtige afsnit
Træk nøglepunkterne frem
(Sikkerheden er altid et nøglepunkt)
Brug bydemåde - og så få ord som muligt i
arbejdsopdelingen

Huskeregul

Vigtige afsnit = *hvad* man gør
Nøglepunkter — *hvordan* man gør

Hav alting parat

Det rigtige materiale, værktøj, maskiner o. 1.

Tilrettelæg arbejdspladsen

som De vil have, at eleven skal holde den

**Hvis eleven ikke har lært det, har instruktøren
lært dårligt fra sig.**

Forslag til kodenumre

x. Tekstilsløjd x. 01. Klædedragtens historie x. 02. Materiale lære x. 03. Farvelære x. 04. Plantefarvning x. 1. Beklædningssyning x. 11. Syning x. 12. Tilskæring x. 121. Mønsterbrug x. 122. Mønsterkonstruktion x. 2. Broderi x. 3. Vævning x. 31. Skaftevævning x. 32. Rammevævning x. 33. Billedvævning x. 34. Brik- og spjældvævning	x. 4. Farvedekoration på tekstiler x. 41. Stoftryk x. 42. Batik x. 43. Stofmaling x. 5. Knipling x. 6. Hækling x. 7. Strikning x. 71. Håndstrikning x. 72. Maskinstrikning x. 8. Syning af lampeskærme x. 9. Knytning

Den 13. november 1970.

Udvalget vedrørende uddannelsen af håndarbejds lærerinder (-lærere) og -instruktører i aften- og ungdomsskoler m.v.

Særdtalelse.

Undertegnede - Else Margrethe Maabjerg og Esther Fangel - er enig med udvalget om indholdet af broderilæreruddannelsen, men ikke dens længde. Som motivering herfor vil vi fremføre følgende.

Håndarbejdets Fremmes Skole har fra 1932 haft en 2-årig uddannelse i broderi og broderitegning. Fra 1940 blev denne ændret til en læreruddannelse med ansættelse i aften- og ungdomsskolen som mål.

I 1952 opnåedes statstilskud til denne uddannelse.

I løbet af nogle år viste erfaringerne, at en forlængelse af uddannelsen var nødvendig for at give plads til både det tekniske, det teoretiske og ikke mindst det selvstændigt skabende. Et forsøg med et 3dje år kom derfor i stand.

Det viste sig meget hurtigt, at forlængelsen betød en betydelig forbedring af uddannelsen, idet eleverne nu fik tid til og mulighed for at

omsætte den praktiske indlæring i mere selvstændigt arbejde med tekstiler. Samtidig fik de flere indtjenings- og ansættelsesmuligheder inden for deres fag.

I 1961 opnåedes statsstøtte til dette 3dje år.

Gennem de udvalgsmøder, vi har deltaget i, hvor tilrettelæggelsen af en 2-årig uddannelse har været opgaven, er vi, som allerede nævnt, kommet til det resultat, at de opstillede krav står i misforhold til uddannelsens længde. Selv om man har opstillet visse adgangskrav, mener vi ikke, en rolig tilegnelse af stoffet vil kunne opnås, hvis man som flertallet i udvalget fastholder en 2-årig uddannelse.

Derfor ønsker vi ud fra vore erfaringer at anbefale en 3-årig uddannelse, som den der på længere sigt vil give de uddannede de bedste kvalifikationer.

Esther Fangel
lærer ved skolen

Else Margrethe Maabjerg

Drottninggatan 77, 11160 Stockholm
Telefon 08/141820. Postgiro 255938-3

Stockholm den 21.4.1971

Utbildningskurs för instruktörer på Konsthantverksområdet

Skolkonsulent Kristina Malmberg har bett mig att till Er översända upplysningar om den instruktörsutbildning som Folkbildningsförbundet bedriver på konsthantverksområdet. Jag översänder därför en PM som nyligen utsänts till de svenska studieförbunden och som ger en ungefärlig bild av kursseriens uppläggning och innehåll. De instruktörer som följer denna kurs skall för de olika studieförbundens räkning utbilda handledare för cirklar i t ex konstsömnad, tygtryck, keramik, porslinsmålning m.m. En första serie kurser med denna uppläggning pågår under innevarande arbetsår. Det är troligt att kommande års program i någon mån kommer att justeras med ledning av årets erfarenheter. Någon utvärdering av denna första kurs

har vi givetvis ännu inte klar eftersom ytterligare avsnitt fortfarande återstår. Det är vidare svårt att säga om dessa utbildningskurser kommer att bli en årlig foreteelse. Sedan ett initialbehov tillgodosetts är det troligt att de kommer att upprepas med vissa års mellanrum.

I den mån kursserien kommer att upprepas bör det i princip vara möjligt att bereda utrymme för enstaka deltagare från andra nordiska länder.

Med vänlig hälsning

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET

Ulla Poppius
kanslichef

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET

Drottninggatan 77, 111 60 Stockholm
tel 08/14 18 20

Stockholm den 6. 4. 1971

PM angående utbildningskurser 1971-72 för instruktörer på konsthantverksområdet

Kursplats

Skinnskattebergs folkhögskola, Skinnskatteberg. Folkhögskolan ligger ca 2,5 km från samhället, som är beläget 25 km från Fagersta, 45 km från Köping och 65 km från Vasterås på järnvägen Hallsberg-Krylbo.

Telefon under kurstiden 0222/112 28.

arbete med folkhögskolan under följande preliminära tider:

Kurs A onsdagen 1/9 - tisdagen 14/9 1971
Kurs B fredagen 7/1 - torsdagen 20/1 1972
Kurs C mandagen 29/5 - söndagen 11/6 1972
Kurs D mandagen 4/9 - söndagen 17/9 1972
Deltaganda i alia fyra kurserna är obligatiskt.

Tider

Utbildningen omfattar fyra 14-dagarskurser, som anordnas av Folkbildningsförbundet i sam-

Innehåll

a) Kursplanering och administration 20 tim
b) Vuxenpedagogik och psykologi 80 »

c) Fackstudier	80 »
d) Ämnesmetodik	50 »
e) Kulturorientering	100 »
f) Folkbildningsarbetet, dess organisation och ekonomi	20 »
	350 tim

g) Praktik (tillämpning av förvärvade kunskaper såsom ledare i studiecirklar, inläsning av div litteratur m.m.) hemma mellan kurserna

308:130:1970/71

Innehållet beräknas få följande fördelning:

	<i>Kurs A</i>	<i>Kurs B</i>	<i>Kurs C</i>	<i>Kurs D</i>	<i>Summa timmar</i>
a)	-tim	-tim	20 tim	-tim	20
b)	30 tim	20 tim	30 tim	— tim	80
c)	15 tim	20 tim	15 tim	30 tim	80
d)	10 tim	10 tim	-tim	30 tim	50
e)	20 tim	40 tim	20 tim	20 tim	100
f)	15 tim	- tim	-tim	5 tim	20
Sa	90 tim	90 tim	85 tim	85 tim	350

Innehåll
kurs A

- b) Vuxenpedagogik och psykologi.
Perceptionens fysiologi och psykologi.
Intelligens och förstående.
Inlärningsfunktioner och metoder.
Åldrarnas psykologi: från barndom till ungdom och alderdom.

Psykologiska mekanismer.
Personlighetens integration och splittring.

- c) Fackstudier.
Experiment med strukturering av material, färg, form, ljud och rörelser.
Perceptionsträning: taktila, visuella och akustiska sinnesövningar.

- d) Ämnesmetodik.
Material, verktygs- och redskapslära.
Kunskap om läromedel: analys och utvärdering av befintliga läromedel.

- e) Kulturorientering.
Kulturproduktion, distribution, konsumtion.
Kulturbedatt och kulturkritik. Problem i den aktuella debatten.

Aktuella riktningar i nutidens arkitektur, bildkonst, film, musik, teater m.m.

- f) Folkbildningsarbetet.
Allmänna upplysningar om olika former av folkbildningsarbete och övrig vuxenutbildning.

Mål och metoder.
Speciella förutsättningar för olika cirklar.

Bidragsbestämmelser.

Ekonomi.

Planeringskalkyler.

Närvarolista m fl praktiska detaljer.

Deltagare

Deltagare i instruktörsutbildningen måste själv ha flerårig erfarenhet som ledare av studiecirklar, vara väl förtrogen med metoder och mål inom folkbildningsarbetet samt ha deltagit i av Samverkande bildningsförbundet, Folkbildningsförbundet eller av enskilda studieförbund arrangerade ledarkurser.

Om å gi danske håndarbeidslærere mulighet for videreutdanning i Norge

Det er ikke uvanlig at utenlandske lærere søker om hospitantplass ved en lærerutdanningsinstitusjon i Norge, og en slik ordning anses å være av betydning både for skolen, den enkelte hospitant og det land han representerer.

Departementet ser derfor gerne at danske håndarbeidslærere søker om elevplass i videreutdanningsklasserne ved Statens lærerskole i forming Oslo, og at skolen tar den opp i den utstrekning den finner det tilrådelig. Forutsetningen må imidlertid være at dette ikke skjer til fortrengsel for norske søkere, og at de danske

elever ikke vil øke arbeidsbyrden for klasse-
lærerne.

Departementen er imidlertid ikke innstilt på at skolen på det nåværende tidspunkt skal inngå en «kontrakt» med det danske utvalg. Når den 2-årige håndarbeidslærerutdanning er en realitet, må det være mulig ut fra tilsendte planer, å si hvilke videreutdanningstilbud som kan bli aktuelle.

Etter fullmakt

Thorleif Kjær

I Gunnar Hjelde

Omsorgskonsulent

Formålet med uddannelsen

Formålet med uddannelsen er at bibringe deltagerne de kundskaber og færdigheder, som kræves til at udføre et aktiverende arbejde med ældre, svagelige og handicappede med henblik på at imødekomme og stimulere deres interesser og behov for beskæftigelse og kontakt.

Omsorgskonsulentens opgave er at aflægge besøg og optage kontakt med pensionister for igennem samtaler og egne observationer at danne sig et indtryk af den enkeltes interesser og beskæftigelsesbehov og på grundlag heraf *formidle kontakten til kollektive foranstaltninger*, herunder klubarbejde, undervisning, underholdning, arbejdsformidling m.m., og/eller *igangsætte og støtte individuel aktivering* i hjemmet eller i dagcenter.

Omsorgskonsulenten skal endvidere til imødekommelse af mere generelt forekommende interesser og beskæftigelsesbehov kunne *igangsætte og koordinere kollektive aktiviteter*, som f.eks. klubarbejde, studiekredse, foredragsvirksomhed, hobbyværksteder og andet *dagcenterarbejde*, udflugter m.m.

Som et led i dette arbejde vil der påhvile omsorgskonsulenten en række *administrative opgaver*.

Under sit arbejde skal omsorgskonsulenten være opmærksom på forhold, som nødvendiggør særlig undersøgelse eller bistand, og *rapportere* vedrørende forekomsten af sådanne forhold.

Op tagelse s betingelser

Uddannelsen er ikke en selvstændig grunduddannelse, men en kursusuddannelse, der forudsætter, at deltagerne møder med den modenhed og erfaring, som er nødvendig for selvstændig udførelse af de foran nævnte funktioner. Det forudsætter endvidere, at deltagerne har

færdigheder på et eller flere aktivitetsområder, f.eks. håndarbejde, sløjd, formning, rytmik eller musik. Kurset skal hertil føje de specielle kundskaber og færdigheder, der er nødvendige i arbejdet med pensionister.

Det er ikke fundet hensigtsmæssigt at knytte modenhedskravet til faste aldersgrænser eller bestemte betingelser, der angår erhvervsegneheden.

Deltagerne i denne kursusuddannelse forudsættes i almindelighed at have ansættelse ved en kommune eller en privat organisation, der modtager offentlig støtte til sit arbejde, således at der i forbindelse med ansættelsen er taget stilling til den pågældendes opfyldelse af nævnte forudsætninger.

Af personer, der umiddelbart kan komme i betragtning som kursUSDeltagere, kan nævnes personer med en faglig håndarbejds- eller husflidsuddannelse og personer med en pædagogisk uddannelse som husholdningslærere og fritidspædagoger.

Der bør dog også åbnes adgang for deltagelse uden ansættelse på grundlag af pågældendes ønske om at søge ind i et sådant arbejde og dokumentation af forudsætninger og egnethed til at gennemgå uddannelsen.

Det er ønskeligt, at uddannelsen gennemgås af alle, der ikke har en socialpædagogisk grunduddannelse, f.eks. som omsorgsassistent, fritidspædagog o.lign.

Uddannelsens indhold:

Uddannelsen må omfatte følgende *faggrupper*:

- A. Orienterings- og aktivitetsfag, herunder gennemgang af de forskellige former for kollektive omsorgsforanstaltninger og almindelige offentlige undervisnings-, fritids- og beskæftigelsestilbud samt manuelle fag.

- B. Psykologisk-pædagogiske fag, herunder elementer af:
 Psykologi,
 pædagogik,
 mentalhygiejne og
 afviklingsproblematik.
- C. Sociale fag, herunder elementer af:
 Det sociale hjælpesystem for ældre og handicappede,
 handikapläre og
 alderdomsläre.
- D. Medicinske fag, herunder orientering om:
 Geriatri,
 ergoterapi og
 fysioterapi.
- E. Praktiske fag, herunder:
 Personlige hjælpemidler og praktiske hjælpere
 redskaber for handicappede,
 arbejdsstillinger.
- F. Administrative fag, herunder:
 Institutionsøkonomi,
 regnskabsføring,
 budgetlægning,
 indkøb og afsætning,
 personaleinstruktion og personalesamarbejde.

Uddannelsesforløb

Under hensyn til, at der er tale om en uddannelse, der forudsætter forudgående teoretiske og

praktiske erfaringer af forskellig art, findel man, at den foreslåede kursusuddannelse må holdes inden for et timetal på ca. 400. Dette timetal svarer til en uddannelse af 3½–4 måneders varighed.

Uddannelsen bør så vidt muligt afvikles samlet. Det bør overvejes, om der er grundlag for at tilrettelægge kortere kurser for deltagere, der fra tidligere uddannelse har fyldestgørende kundskaber i enkelte faggrupper.

Der bør være mulighed for at supplere uddannelsen med *kurser i manuelle fag eller undervisningstekniske discipliner*, der eventuelt kan etableres i samarbejde med husflidsskoler, husholdningsskoler o.lign.

I punkt II.4.9. (personalestruktur og uddannelseskategorier) er der peget på, at det vil være hensigtsmæssigt, at der i et vist omfang bliver mulighed for at kombinere denne uddannelse med uddannelsen til pensionistvejleder.

Uddannelsesbehov

I punkt II.1.41. (punkt II.5.4.) er der opstillet en beregning, hvorefter der skal være ansat i alt ca. 3.000 (3.500) omsorgskonsulenter i 1985.

På dette grundlag forekommer det rimeligt at etablere kurser for ca. 300 (350) årlig. Dette tal svarer til ca. 120 (140) helårs kursuspladser.